

VÉGET NEM ÉRŐ TÖRTÉNET

Meghökkenő mesék

Kiszámíthatatlan történetek, váratlan fordulatok

Az adott szálig: **XXIV/7. A továbbított aktaboríték — Szabályos felderítés**

1. A tökéletes műtárgy

Meghökkentő mesélő

Mr. Henderson évtizedek óta gyűjtötte a különlegességeket, de a félhomályos antikvárium hátsó szobájában lapuló, megviselt fadoboz azonnal felkeltette a figyelmét. Az idős kereskedő óva intette tőle: „Ez nem egy egyszerű tárgy, sir. Ez a döntéseit tükrözi vissza.” Henderson csak elbizakodottan elmosolyodott, felpattintotta a rézkapcsot, és belenézett. Abban a pillanatban a szobában megállt a levegő, és rádöbrent, hogy a csapda már régen bezárult mögötte...

2. I/1. A fadoboz rekurziója — A döntések súlya

Meghökkentő mesélő

A doboz belső bélése bársony helyett közönséges, használt csomagolópapírból készült, közepén pedig egy apró, viaszból formázott figura ült. A bábu a megszólalásig hasonlított Hendersonra: ugyanazt a mintás gomblyukú zakót viselte, és a kezei között egy mikro-méretű, pontos mását tartotta ugyanezen fadoboznak.

Az idős kereskedő nyugodtan hátralépett a homályos polcok közé, és halk koppanással kitöltött egy csésze kihűlt kamillateát.

– Megmondtam, sir. A döntései tiszta képe – mondta szárazon, majd vett egy apró kortyot.

Henderson habozott, de az elbizakodottsága még mindig erősebb volt a józan észnél. Utána nyúlt, és óvatosan megérintette a figura fejét. A viasz kellemetlenül meleg volt, mintha lázas bőr lett volna. Abban a szent pillanatban, ahogy az ujja hozzáért, Henderson saját koponyájában éles, lüktető fájdalom hasított végig.

A viaszbábu lassan felemelte a saját apró dobozát, és kipattintotta annak rézkapcsát. Odabent egy még kisebb, gombostűfejnyi Henderson-minta lapult, ami éppen akkor nyúlt a saját mini-dobozához.

– Ez... ez valami optikai trükk? – nyögte Henderson, miközben a homlokán hideg verejtékcseppek gyűltek össze.

– Dehogy – rázta a fejét a kereskedő. – Csupán az oka és a következménye. Ön ma reggel elfelejtette megöntözni a felesége páfrányát, és túllépte a sebességkorlátozást a

Fő utcán. A végtelen rekurzió elkerülhetetlen, ha az ember figyelmetlen.

A doboz fedele ekkor hirtelen, fémes csattanással lezárult, pontosan rászorulva Henderson jobb mutatóujjára. A bolt sötét sarkából ekkor egy nehéz, láncos óra ketyegése szűrődött ki.

3. 1/2. A mechanikus kelepce – A józan ész illúziója

Meghökkenítő mesélő

Henderson káromkodva igyekezett kiszabadítani a csapdába esett ujját, de a fadoboz meglepő súllyal horgonyzott le a tömör tölgyfa asztalon. A szorítás nem volt pusztán fizikai; éles, szúró bizsergés terjedt el az karjában, mintha a doboz közvetlenül az idegpályáira csatlakozott volna.

– Nyugodjon meg, sir – lépett közelebb az antikvárius, és óvatosan letette a teáscsészét.
– Ez csupán egy finomműves viktoriánus demonstrációs eszköz. A korabeli neurológusok használtak hasonlókat a reflexek és a nyomásérzékelés szemléltetésére. Egy egyszerű rugós szerkezet, semmi több.

Henderson megkönnyebbülten sóhajtott fel. A józan, tudományos magyarázat azonnal eloszlatta a köré fonódó, nyomasztó varázst. Nem volt itt semmiféle mágia, csak egy XIX. századi, hóbortos csecsebecse. Másik kezével kapkodva benyúlt a doboz oldalán található rézkallantyúért, hogy kioldja a zárat.

– Ha csak egy rugó, akkor a kioldókarnak itt kell lennie... – mormolta, és határozottan megnyomta a kiálló pöcköt.

Egy fémes klakk hallatszott, ám a fedél nem nyílt ki. Ehelyett a sarokban álló, nehéz láncos óra ketyegése egyetlen csapásra elhallgatott. A szobában hirtelen dermesztő csend támadt, s a levegőt átható teagőz helyét átvette a túllocsolt páfrányok és a fékportól nehéz kipufogógáz fanyar szaga.

Az antikvárius most először vesztítette el hűvös nyugalmát; szemöldöke gondterhelten rándult össze.

– Nos, ezt nem kellett volna meglöknie – jegyezte meg halkan. – A reflexvizsgálatnak ezzel vége. Most kezdődik az elszámolás.

Az asztalon, a rögzített doboz mellett egy rozsdás, nehéz rézkulcs gurult elő a homályból, egy sárgult, szélvédőre való büntetőcédulába csavarva.

4. I/3. A bírság mechanikája — A késedelmi kamat

Meghökkenítő mesélő

Henderson remegő bal kezével kibontotta a sárga papírfecnit. A szélvédőmosó foltos sarka és a nyomtatott dátum ijesztően ismerősnek tűnt: tegnap délelőtt, a parkolóóra lejártá után három perccel kiállított mikuláscsomag volt az.

– Ez... ez az én rendszámom – hűlt el Henderson, ahogy elfehéredett ujjal a papírt szorongatta. – Hogy kerül egy viktoriánus dobozból elő a kocsim bírsága?

– Kérem, ne emelje fel a hangját – motyogta az antikvárius, miközben zaklatottan hátrált egy lépést a roskadozó könyvespolc felé. – Mondtam már, ez tiszta fizika és elszámolástan. Amit a kívülágban elmulasztott kiegyenlíteni, az itt csapódik le mechanikai nyomás formájában.

– De hát ez képtelenség! Ráütöttek az ujjamra egy fadarabbal egy hiányzó parkolójegy miatt?! – kiáltott fel Henderson, csak hogy a szorítás a mutatóujján ekkor kétszer olyan erős lett. A fájdalomtól elakadt a lélegzete.

– Figyelmeztettem! A késedelmi kamat azonnal ráterhelődik a szomszédos ízületre – suttogta kétségbeesetten a kereskedő.

Henderson kapkodva a rozsdás kulcsért nyúlt. Az apró kulcslyuk azonban nem a doboz oldalán volt, hanem az asztalon álló teáscsésze porcelán alján. A helyiség homályos sarkából ekkor halk, elektronikus sípolás hallatszott, pontosan olyan, mint egy parkolóautomata kártyaolvasója.

5. I/4. A fizetési opció — Érintésmentes tranzakció

Meghökkenítő mesélő

A sötét sarokból egy fényes kijelzős bankkártya-terminál gördült elő a dohos polcok alól, halkan zümmögve görgetve ki egy apró hőpapíros szalagot.

– Érintésmentes fizetésre is van lehetőség – jegyezte meg az antikvárius egészen hűvös, szakmai alázattal, mintha csak egy teadélután szokásos menüjét ismertetné. – Bár a chipolvasó használata esetén három százalék kezelési költséget számítunk fel az ujjpercekre.

Henderson, miközben a rászorult fadobozt szinte nehezként vonszolta maga után a

lakkozott asztallapon, a teáscsészéhez csúsztotta szabad kezét. A kulcs meglepő könnyedséggel illeszkedett a porcelán alján tátongó kulcslyukba. Amint elfordította, a csésze csikordult egyet, és a benne lévő teáskanál magától elkezdett körbe-körbe forogni.

– Helyes. A tranzakció elindult – mondta a kereskedő, és óvatosan odébb tolta a porlepte állóórát. – Most pedig kérem, ne mozduljon, amíg a bizonylat nyomtatása be nem fejeződik.

A doboz szorítása valóban enyhült egy árnyalatnyit, ám a pulton lévő terminál kijelzőjén ekkor villogni kezdett egy piros felirat: „Tranzakció megtagadva: elégtelen fedezet”. Henderson csontjaiban a fa fogása azon nyomban még hidegebbé és keményebbé vált. A szoba túlsó végében lévő régi rézharang hirtelen megkondult, jelezve, hogy valaki belépett az antikváriumba.

6. I/5. A végrehajtás mechanikája — Fizetésképtelen létezés

Meghökkenítő mesélő

Henderson megdermedt a pirosan villogó felirat láttán, miközben a teáskanál ütemes koccintással állt meg a porceláncsésze falán. A fadoboz szorítása hirtelen kettőzött erővel rándult össze az ujján, jelezve, hogy az elutasított tranzakció azonnali büntetőkamatot von maga után.

– Ó, a fedezethiány mindig kellemetlen kellemetlenség – sóhajtott az antikvárius, és kimért mozdulattal elővett egy vastag, bőrkötésű regisztert a pult alól. – A mechanizmus ilyenkor sajnos elutasítja a félmegoldásokat, és azonnali fizikai biztosítékot követel.

A bolt ajtajában megjelent egy magas, sötét köpenyes alak, aki nem nyúlt semmihez, léptei mégis gyanúsan egybeestek a dobozban kattogó fogaskerekek ritmusával. Hóna alatt vastag, hivatalosnak tűnő iratcsomót tartott, tekintete pedig csalhatatlan pontossággal szegeződött Henderson beszorult ujjára.

– Henderson úr? – kérdezte a jövevény hűvös, kimért hangon. – A Területi Parkolás- és Sorsrendészeti Hivatal végrehajtója vagyok. A türelmi idő lejárt, és a terminál jelzése alapján a fizetőeszköze nem fedezi a kiszabott büntetést.

- Ez valami tévedés! A számlámon van pénz! - tiltakozott Henderson, mire a doboz fedele újabb fél millimétert záródott, finom reccsenéssel jelezve a helyzet komolyságát.
- A bankjegyeivel semmi gond - jegyezte meg a végrehajtó, miközben előhúzott egy rézveretes pecsétnyomót. - Csupán a hátralévő időegységei bizonyultak kevésnek a tétel rendezéséhez.

7. I/6. Az időhitel törlesztése — A kamatláb ára

Meghökkentő mesélő

A végrehajtó nem teketóriázott. A pultra helyezett egy nehéz, sárgaréz számlálót, amely sziszegő hangon kezdte tekerni a számjegyeit visszafelé.

- Időegységek? - nyögte Henderson, és kétségbeesetten próbálta szabad kezével előhalászni a tárcáját. - Hiszen harminckét éves vagyok! Egészséges!

- Egyelőre - korrigált a sötét köpenyes férfi, miközben kimérten tintába mártotta a rézveretes pecsétnyomót. - A parkolási bírság és a felhalmozott késedelmi kamat pontosan negyvenhét évet és hat hónapot tesz ki. Mivel a bankkártyáján nincs elegendő időhitel, a behajtás azonnali hatállyal elindul.

Az antikvárius a pult mögé húzódott, apróra zsugorodva a félelemtől.

- Én... én megmondtam, Henderson úr - suttogta szaggatottan. - A teáskészlet szigorú elveket vall.

A végrehajtó egyetlen határozott mozdulattal a papírra csapta a nehéz pecsétet. A fadoboz belsejében fogaskerekék fémhangú csattanása visszhangzott, és Henderson karórájának mutatói hirtelen veszett száguldásba kezdtek hátrafelé. Az apró mechanikus szerkezet a csészében szárazon koccant, miközben Henderson érezte, ahogy a halántékán egy ősz hajszál szürkül fehérré.

- A tranzakció első részlete teljesítve - jelentette ki a végrehajtó, és összegöngyölte a lajstromot.

A teáscsésze aljából ekkor egy pici, sárgaréz inga bukkant elő, és gépies szabályossággal lengeni kezdett.

8. I/7. A végső elszámolás — A más cechje

Meghökkentő mesélő

Henderson megtántorodott. Reszkető, megráncosodott ujjaival végigsimított ritkuló, hófehér haján, miközben tüdeje sípolva küzdött a sűrű levegőért. Egyetlen rövid perc alatt hetvenéves aggastyánná aszódott.

– Ez... ez képtelen tévedés! – nyögte rekedt, öreges hangon, és görcsösen a pult szélébe kapaszkodott. – Nekem soha életemben nem volt autóm! Még jogosítványom sincs!

A végrehajtó megállt az ajtó felé vezető úton. Lassan elrakta a tintás pecsétnyomót, megigazította sötét gallérját, majd tárgyilagos hűvösséggel a lajstromra pillantott.

– Valóban? – kérdezte szinte unatkozva. – A parkolási szabálysértést 1894 novemberében követték el a szomszédos utcában egy gőzhajtású bérkocsival. A bírság eredeti kötelezettje az antikvárius úr volt.

Henderson elhűlve fordult a boltos felé. Az antikvárius ekkor lassan felegyenesedett a pult mögött. A félelem, amely eddig az arcát torzította, nyomtalanul elpárolgott. Ráncai kisimultak, ősz halántéka sötétedni kezdett, és jó tíz évvel tűnt fiatalabbnak, mint alig öt perccel ezelőtt.

– A teáskészlet apróbetűs záradéka, kedves Henderson úr – jegyezte meg az antikvárius kellemes, csengő hangon, miközben finom mozdulattal selyembe csomagolta a csészét.

– Aki megérinti a zárószerkezetet, az átvállalja az üzlet mindenkori hátralékát. Köszönöm a készséges együttműködést.

A végrehajtó tisztelettudóan kalapot emelt, majd kilépett az utcára. Henderson roskadozó térdekkel, némán bámult maga elé, miközben a bejárat melletti vitrinben halkan megcsendült egy apró, kalitkába zárt ezüst csalogány.

9. II/1. Az új egyenleg — A tisztánlátás ára

Meghökkentő mesélő

Henderson remegő térdekkel rogyott le az antikvárium hátsó szobájában álló kopott bőrfotelbe. Az antikvárius kifejezetten fitten, frissen lépkedett körülötte, mintha csak most tért volna vissza egy pihentető gyógyfürdőből. Egy gőzölgő porceláncsészét nyújtott át a megtört, aggastyánná vált vásárlónak.

- Igya meg, kedves Henderson úr! A csipkebogyó jót tesz a meglazult ízületeknek – mondta a boltos szinte atyai gondoskodással, miközben kisimult arcán szinte ragyogott az újfajta fiatalság. – Ráadásul a teáskészlet most már hiánytalanul az öné, minden rejtett jogi kötelezettséggel egyetemben.

Henderson rekedt morgással tolta el magától a csészét, ám amikor dühösen a szoba sarka felé fordult, meglepő dolgot tapasztalt. Bár a gerince elviselhetetlenül sajogott a hirtelen rászakadt évtizedek súlya alatt, a látása döbbenetesen kitisztult. Szemüveg nélkül is tisztán el tudta olvasni a homályos sarokban álló, pókhálós falióra számlapjának legapróbb vésetét: „Időzóna-korrektúra: elvégezve”.

- Ez... ez mit jelent? – nyögte rekedten, és a falra mutatott.

- Csupán egy apró, elkerülhetetlen mellékhatás – mosolygott az antikvárius, miközben gondosan elrendezte a pult alatti papírokat. – A test öregszik, de az érzékszervek felgyorsulnak. Így legalább sokkal tisztábban fogja látni a következő számlát.

A szoba mélyén ekkor halkán megszólalt egy tompa gőzsziszegés, és a padlólemez alól egy rézzel kivert, sárgaréz csövecske emelkedett ki.

10. II/2. A historikus számla — A mások cechje

Meghökkenő mesélő

A rézcsőből halk nyomáscsökkenéssel egy apró, perforált papírtekercs pattant ki, pontosan Henderson reszkető térdei közé. Az aggastyánná lett férfi élesedett látásának hála még a levegőben elolvasta a mikroszkopikus betűket.

- „Gépjármű-regisztrációs illeték, 1924-es évjáratú Morris Oxford” – olvasta fel Henderson, miközben dühösen remegő ujjaival elkapta a szalagot. – De nekem soha nem volt autóm! Még jogosítványom sincs!

Az antikvárius türelmetlenül sóhajtott, s éles, hűvös pillantást vetett rá.

- Ne legyen ennyire földhözragadt, Henderson úr! A teáskészlet záradéka világosan kimondja: a mindenkori tulajdonos a teljes historikus egyenleget vállalja. Ha az előző birtokos száz évvel ezelőtt autóval szállította a csészéket, Ön most kifizeti annak a benzinjét is. Fizetőeszköz gyanánt pedig a rugalmassága kiválóan megfelelt.

Henderson rekedt ordítással próbált felállni a fotelból, ám a csontjai ijesztő reccsenéssel tiltakoztak. Mérgében a pult felé hajította a papírcsíkot, de a szalag a levegőben

fennakadt egy hajszálvékony bronzhuzalon.

– Ön csaló! – sziszegte az öregúr. – Visszakövetelem az éveimet!

– A reklamációk feldolgozási ideje három munkanap – felelte az antikvárius szárazon, s a falra szerelt rézkar felé nyúlt. – De ha elutasítja a számlát, azonnal áttérünk a kamatláb második szakaszára.

A hátsó szoba nehéz tölgyfa ajtaja mögött ekkor ütemes, fémes kattogás indult meg, mint egy nehéz számlálószerkezet visszaszámlálója.

11. II/3. Az érzékszervi zálog – A másolt hallás

Meghökkenő mesélő

A nehéz tölgyfa ajtó lassan, méltóságteljesen tárult ki, de mögötte nem kínzókamra várta Hendersont, hanem egy porszagú, mennyezetig érő réz- és csontarchívum. A számlálószerkezet ütemes kattogása hirtelen elnémult, s egy finoman polírozott, mechanikus kar nyúlt ki a homályból, ujjai között egy vörös bársonnyal bélelt dobozkával.

– A második szakasz végrehajtása automatikus – közölte az antikvárius, miközben hűvös, precíz mozdulattal igazította meg az ornyergén a szemüvegét. – Mivel a fizikai tőkéje kimerült, a kamatláb áttérhelődik a kiegészítő érzékszerveire. Az a hiperérzékeny hallás, amellyel most a pult deszkáiban fúró szúférgéket hallja, valójában egy 1888-ban elhunyt teakereskedő nem fedezett letétje.

Henderson megdermedt. Élesedett hallása valóban tisztán kivehetővé tette a fa rostjaiban rágcsáló rovarok apró, ritmikus sercegését, sőt, a dobozkában lapuló szerkezet halk, olajos szuszogását is.

– Ön... ön mások tartozását aggatja rám! – sziszegte az öregúr, s görcsbe rándult ujjával a számlap szélébe kapaszkodott.

– Természetesen – bólintott az antikvárius. – A teáskészlet univerzális elszámolóházi eszköz. Amíg a Morris Oxford illetékét nem rendezik, Ön viseli a törlesztési portfóliót.

A bársonydoboz fedele éles pattanással felnyílt, s a falra szerelt sárgaréz harang megrengetve a levegőt, kongó hangon megszólalt.

12. II/4. A hallás ára — Átirányított csatornák

Meghökkenő mesélő

A harang zúgása nem a fülében, hanem a fogtöméseiben rezonált tovább. Henderson megtántorodott, de a tölgyfa ajtó mellé épített sárgaréz állvány automatikusan megtámasztotta a könyökét.

– Ne pazarolja a fizikai egyensúlyát – figyelmeztette az antikvárius, miközben egy finom csipipetta segítségével egyetlen csepp zöldes olajat cseppentett a bársonydoboz közepén fekvő, parányi rézhengerre. – A hallása mostantól nem csupán vételre alkalmas. Ön lett a Morris-féle csődtömeg aktív auditálója.

– Auditálója? – nyögte Henderson. A fülében most már nemcsak a szúférgék rágcsálása visszhangzott, hanem a három utcával arrébb lévő pékségben a kiflik hűlése és egy bankfiók páncélszekrényének kombinációs zárkattogása is. – Nem akarok mások zajában élni!

– Nem is a zajban él, hanem a kamatnyilvántartásban – korrigálta az antikvárius, és egy apró, hajlított réztölcseré nyújtott át a pult felett. – Ha a teakereskedő 1888-as adósságának zajártalmát nem akarja hallgatni, kénytelen lesz elvezetni azt. Ennek legegyszerűbb módja, ha a látásából enged el némi kontrasztot. Egy kis szürkeségért cserébe visszakaphatja a csöndet.

Henderson elkeseredetten nyúlt a réztölcseré felé. Amint az eszköz a füléhez ért, a távolból felhangzó kattogások hirtelen elhaltak, ám a szoba színei azonnal tompulni kezdtek, s az antikvárius arcvonásai ködös, fakó sziluetté simultak.

A faliszekrény mélyén ekkor egy korhadó faorsó lendült mozgásba, s a padlólemez alatt felmorajlott egy mély, monoton dobolás.

13. II/5. A rezonancia mérlege — Szürkeárnyalatos egyenleg

Meghökkenő mesélő

A padló alól feltörő ütemes dübörgés finom porszemcséket táncoltatott meg a szürkeségbe vesző levegőben. Henderson, akinek látása most leginkább egy korai,

rosszul előhívott dagerrotípiára hasonlított, megragadta a pult szélét. A dübörgés nem állt meg; lassan ritmussá, majd fémes kerek csikorgásává szelődött.

- Ez mi? - horkant fel Henderson, miközben kipillantott a ködbe burkolózó, árnyékszerű boltív felé.

- A fizikai leltár - suttogta az antikvárius, és megszeppenten visszafordította a csipipettát a fiók mélyére. - Ha elnémítja a mások adósságát, az energia nem vész el. Csupán tömeggé alakul.

A padlólemez közepe halkan elcsusszant, s a nyílásból egy megfakult, nehéz gőzmérleghez hasonló szerkezet emelkedett ki. A réztányéron egyetlen kis üvegcsébe zárt, sűrű, fekete folyadék pihent. Az antikvárius reszkető ujjakkal mutatott rá.

- A látáskontrasztja, uram - magyarázta kapkodva a levegőt. - Anyagiasítva. Amennyiben úgy dönt, hogy nem kéri vissza a tisztánlátását, a tétel átszáll a következő óvatlan vásárlóra. Ám ha mégis visszaváltaná...

- Akkora zajt kapok vissza, ami kiszakítja a dobhártyámat! - vágta rá Henderson riadtan.

- Nem feltétlenül - pillantott az antikvárius a faliszekrény zúgó fogaskerekeire. - Elég, ha a tapintásérzete néhány százalékát adja letétbe. Mondjuk, a tenyerében lévő melegérzetet.

Henderson felderengő sziluettje mereven állt a dübörgő padló felett. Lassan kinyújtotta hideg ujjait az üvegcsé felé. A sarokban lévő óra ekkor ütött egyet, de a hang nem a levegőben terjedt, hanem a lábujjaiban zsibbadt végig.

14. II/6. A hőmérséklet ára — Hideg tranzakció

Meghökkenő mesélő

Henderson lehunyta a szemét, majd határozott mozdulattal lecsavarta az üvegcsé rézkupakját. A benne lévő fekete, sűrű folyadék nem szagott semmit, viszont a levegőbe párologva azonnal magába szívta a félhomályt. A kontrasztok hirtelen élességgel csaptak vissza a szemhéja mögé: a szoba kontúrjai szinte elmetszették a levegőt, az antikvárius gombos mellényének mintázata pedig bántóan tisztán rajzolódott ki.

Ezzel párhuzamosan azonban a tenyeréből kiveszett minden melegség. A bőre hideg lett, akár az alagsorban fekvő kövezet, s mikor megpróbálta összedörzsölni az ujjait, csupán csontos, száraz koccanást érzett.

- Kiváló választás, sir - jegyezte meg az antikvárius, miközben a mérleg elégedett nyikorgással visszasüllyedt a padlódeszkák alá. - A hőháztartás egyensúlya mindig megnyugtató. A csereköltséget jóváírtuk a korábbi adós számláján.

- És ő erről tud? - kérdezte Henderson, miközben meglepődve tapasztalta, hogy a saját hangja már nem rezegtető dörgésként, hanem teljesen normális hangerővel szólal meg.

- Nem valószínű - válaszolta az antikvárius, és egy nehéz, sárgaréz kulccsal bezárta a pult alatti legalsó fiókot. - A megboldogult tulajdonos valószínűleg most csodálkozik rá, miért langyosodik a kávéja a sírban. De térjünk rá a számla zárótételére!

A sarokban álló óra ingája hirtelen megállt a levegőben. A csend olyan súlyossá vált, mintha valaki vatta közé csomagolta volna a szobát. Henderson a zsebébe süllyesztette fagyos kezeit, s ekkor a falon lévő egyik fakó tájképkeretből halkan kigurult egy apró, csiszolt üveggolyó.

15. II/7. A lencse törvénye — Guruló egyenleg

Meghökkentő mesélő

A golyó sima, hűvös felülete végiggördült a kopott tölgyfapadlón, és hajszálpontosan Henderson megfagyott bőrcipőjének orránál állt meg. Henderson óvatosan lehajolt - fázós ízületei halkan reccsentek -, s a mutatóujja begyével felvette az apró üvegcsodát. A golyó belsejében nem színes spirálok kanyarogtak, hanem a szoba miniatűr, tökéletes fordított képe vibrált.

- A visszajáró - suttogta az antikvárius, s ijedten megszorította gombos mellényének szélét. Szemében óvatosság és puszta félelem bujkált, ahogy a megdermedt óraingára pillantott. - A cserearányok szigorúak. Ön a testhőjéből pontosan hatfoknyival többet adott át, mint amennyi a látásélesség helyreállításához kellett.

Henderson a szeméhez emelte a golyót. A miniatűr térben látta saját magát, amint a zsebébe dugja elhidegült kezeit, de a legkülönösebb az volt, hogy a golyó belsejében az óra ingája még mindig fújtató ritmusban járt.

- És mit kezdjek egy üvegbe zárt hatfoknyi melegséggel? - kérdezte Henderson száraz, fagyos hangon.

- Nem a meleg van benne, sir - felelte az antikvárius szaggatottan. - Hanem az a három perc, amíg el nem vesztette. Ha összetöri, visszakapja az időt. De a kamatot a szomszéd

helyiségben hajtják be.

A falon lévő tájképkeret most halkan megbillent, s a faborítás mögött feltárult egy keskeny, lefelé vezető lépcsőfok.

16. II/8. A végrehajtás számlája — Kamatmentes egyenleg

Meghökkenő mesélő

Henderson ránézett a sötét, porlepte lépcsőfokokra, majd a tenyerében pihenő apró üveggolyóra. A miniatűr világban az óra ingája konokul és szaporán járt.

– Maga szerint én majd szépen lesétálok oda, hogy behajtsák rajtam a kamatot? – kérdezte Henderson, s arcán száraz, fagyos mosoly jelent meg.

Az antikvárius elsápadt, szaggatottan hátralépett egyet, s görcsösen a mellényébe kapaszkodott.

– A szabályzat... a fizikai egyenleg megköveteli... – dadogta rekedten.

– Tudja, mit? Tartsa meg a borraivalót – mondta Henderson, és egyetlen pimasz mozdulattal az antikvárius gombos mellényzsebébe ejtette az üveggolyót.

A golyó a selyemszövethez érve hangos pattanással szétroppant. Hirtelen sűrű, forró fuvallat csapott fel a padlódeszkák alól. Az antikvárius szája döbbent sikolyra nyílt, de a hang elakadt a torkában: a kért kamat azonnal behajtódott. A saját testéből kipárolgó idő és hő visszaszívódott Henderson csontjaiba. Henderson cipője megszilárdult, a látása pedig élesebbé vált, mint valaha.

Az antikvárius viszont apró, üvegszerű figurává zsugorodott, s a gravitációnak engedelmeskedve tehetetlenül begurult a nyitott faborítás mögötti lépcsősoron. A fal halkan visszazáródott, mintha mi sem történt volna. Henderson elégedetten megigazította a gallérját, s a kijárat felé indult. A pulton egy apró, rézből öntött harangocska magától megcsendült.

17. III/1. A hiányzó gomb — Csendes egyenleg

Meghökkenő mesélő

Henderson megállt a tölgyfa pult előtt, és mutatójával halkan megpöckölte a magától csengő rézharangot. A fém nem adott ki hangot; helyette a talpából apró, pennával kitöltött papírcsík csúszott ki. A blokkon mindössze egyetlen számsor állt, valamint egy udvarias megjegyzés: „A túlfizetés feldolgozása folyamatban.”

A férfi elmosolyodott, zsebre vágta a papírt, és kilépett az antikvárium nehéz, kovácsoltvas pántos ajtaján. A szűk sikátorban hűvös esti pára terjengett, de Henderson nem érzett hideget. Tenyerében még mindig ott duruzsolt a visszaszerzett hő, látása pedig olyan éles volt, hogy a szomszédos épület téglái közti száraz habarcsot is tisztán látta.

A sarkon egy alacsony, szürke kabátos férfi várakozott. Amikor Henderson mellé ért, az idegen megszólította:

– Elnézést, uram... Meg tudná mondani, mennyi az idő?

Henderson önelégülten a mellényzsebéhez nyúlt a zsebórájáért. Ám amikor kihúzta az ezüst láncot, a tok végén nem az óra lógott, hanem egy csiszolt rézgomb. A gomb közepén apró, meleg pulzálás futott végig, pontosan követve saját szívverését.

– Úgy tűnik – jegyezte meg Henderson –, az idő jelenleg magánügy.

A férfi bólintott, és átadott egy apró, viasszal lezárt borítékot, amelyen csak egyetlen réz kulcsrajzolat állt.

18. III/2. A guruló kötelezettség – Áthárított számla

Meghökkenő mesélő

Henderson feltűnően könnyűnek érezte a borítékot. Amikor hüvelykujjával letörte a vörös viaszpecsétet, a papírtokból nem levél, hanem egy apró, tökéletesen gömbölyű üveggolyó gurult a tenyerébe. A golyó Belsejében mintha maga az antikvárium kirakata tükröződött volna vissza – miniatűrben, de félelmetesen részletesen, még a pulton heverő friss blokk is tisztán látszott.

A boríték belső felére firkált egyetlen mondat végtelenül egyszerű megoldást kínált: a felesleges kamatot és a gombbá változott zsebóra költségét azonnal vissza lehetett irányítani a kibocsátóra. Mindössze annyi volt a teendő, hogy a golyót visszajuttassa a származási helyére.

Henderson nem teketóriázott. Visszalépett a sikátor árnyékából, s egy gúnyos félmosoly

kíséretében elengedte az üveggolyót a kőburkolaton. A kis tárgy halk koppanással gurult végig a járdán, egyenesen az antikvárium küszöbének döntve. Nem tört el; ehelyett mohón magába szívta az utcai párárt, majd halk sziszegéssel egy apró, meleg levegőörvényt préselt át a tölgyfa ajtó kulcslyukán.

Odabent a bolt mélyén az antikvárius hirtelen megborzongott, miközben a pulton lévő rézharang magától megszólalt. A számla áthárítása hibátlanul sikerült.

Henderson elégedetten simította le a kabátját, ám a sötét utca túloldaláról hirtelen újabb üveges koccanás visszhangzott.

19. III/3. A tranzakciós illeték — Visszajáró fagy

Meghökkenő mesélő

Henderson dermedten állt a nyirkos macskakövön. A sötét utca túloldaláról egy nyúlánk, szürke keménykalapot viselő alak lépett ki a halovány lámpafénybe, s ujjai között lazán egy apró bársonyenyvét forgatott.

– Pazar dobás volt, uram – jegyezte meg az idegen, hangjában a hivatásos könyvelők összetéveszthetetlen, hűvös unalmával. – A számla áthárítása sikeresen megtörtént. Az utcai áthaladási illetéket és a gurulási amortizációt azonban helyben, készpénzfajta energiában kell rendezni.

Henderson szorosan összehúzta magán a kabátját, torka kiszáradt a hirtelen feltámadó riadalomtól.

– Én... én minden kötelezettségemtől megszabadultam! – nyögte ki szaggatottan. – A számla odabent van a pulton!

– A főösszeg valóban – bólintott a kalapos férfi, s azzal kiejtett a bársonyerszényből egy második, még kisebb, koromsötét üveggolyót. – De a fizikai térben történő egyenlegáramoltatás tranzakciós díja mindig a kezdeményezőt terheli. Ez a törvény.

A sötét golyó halk koccanással gurult át az úttesten, s pontosan Henderson cipőjének orránál állt meg. Ebben a pillanatban a férfi kabátzsebéből nyomtalanul elillant az imént visszaszerzett kellemes melegség, s helyét metsző, csontig hatoló fagy váltotta fel.

Odabent az antikváriumban a tulajdonos óvatos, mégis reményteli mosollyal hajolt le a küszöbön pihenő üveggolyóért. Amikor ujjai hozzáértek, a pult mögötti rézharang dallamosan felcsendült, jelzve, hogy a kamatcsökkentési bónusz hiánytalanul jóváírásra

került. A könyvelés végre egyensúlyba billent – legalábbis a falakon belül.

Henderson riadt tekintettel nézte, ahogy az utcai idegen mosolyogva előhúz a zsebéből egy harmadik, lényegesen nagyobb üveggolyót.

20. III/4. A felszámolói záradék – Végtelen egyenleg

Meghökkenítő mesélő

A szürke kalapos férfi óvatosan meglengette a hatalmas, átlátszó üveggolyót, amelynek belsejében mintha apró, kavargó hóvihar örvénylett volna. Henderson vacogó fogakkal lépett hátra egyet, de a háta már a nyirkos téglafalnak ütközött.

– Ez a visszajáró – közölte az idegen tiszteletudó, szinte gyengéd hangon. – Az antikvárius túl buzgón egyenlítette ki a számlát, így az egyenlege átlépte a pozitív tartományt. Mivel ön volt az ügylet elindítója, a törvény értelmében a túlfizetés önt illeti meg.

– De én fagyoskodom! – nyögte Henderson, miközben a lehelete azonnal jéggé dermedt a levegőben. – Nincs szükségem több üveggolyóra!

– Nem is golyó ez, uram, hanem a kintlévőség-kezelői jogkör – mosolyodott el a kalapos férfi, majd egyetlen elegáns mozdulattal a fejéről Hendersonéra illesztette a szürke keménykalapot, a kezébe nyomta a bársonyerszényt, és átadta a nehéz, hideg üveggolyót. – A szabályzat negyedik cikkelye értelmében a túlegyenleg tulajdonosa automatikusan átveszi a területi ellenőr tisztségét. A szolgálati idő határozatlan.

Mire Henderson felfoghatta volna a szavak súlyát, a férfi kényelmesen intett egy éppen áthaladó bérkocsinak, felszállt, és a sötét utcán elrobogó hintó lámpafénye elnyelte az alakját.

Henderson ott állt a fagyos macskakövön, szürke kalapban, ujjai között a nehéz üveggolyóval. A csontjait átjáró hideg hirtelen megszűnt; helyét kellemes, professzionális közöny váltotta fel. Odabent az antikváriumban újra felcsendült a rézharang, és a tölgyfa ajtó lassan kitárult. Egy újabb gyanútlan vásárló lépett kilenc lépéssel a járdára, kabátja zsebét szorosan szorongatva.

Henderson kényelmesen igazított egyet a kalapján, s lazán forgatni kezdte ujjai között a bársonyerszényt.

Egy távoli óratorony elütötte az éjfélt, s a szomszédos utcában halk, fémes koccanással

gurulni kezdett egy harmadik üveggolyó.

21. IV/1. A területi ellenőr — Nyitott egyenleg

Meghökkenő mesélő

Henderson meglepő könnyedséggel lépte át az antikvárium küszöbét. A kilincs feletti rézharang megreccsent, s a bolt meleg, száraz, ódon papírszagú levegője azonnal körülölelte. A csontjaiban sajgó fagy helyét felváltotta az a hűvös, kimért nyugalom, amelyet kizárólag az általa viselt szürke keménykalap és a zsebében lapuló nehéz üveggolyó biztosított.

Az antikvárius a pult mögött állt, s éppen gőzölgő teát öntött egy finom porceláncsészébe. Amikor megpillantotta Hendersont a megváltozott tartásával és az új fejfedőjével, megkönnyebbült mosoly terült el az arcán. Azt hitte, a szomszédja csupán a korábbi nézeteltérést jött rendezni egy barátságos eszmecserére.

– Ó, Mr. Henderson! Örömmel látom, hogy a kellemetlen hideg végleg eltűnt az utcáról – mondta az antikvárius, s barátságosan a csészére mutatott. – Igyon egy teát! Biztos vagyok benne, hogy a számlák körüli apróbb félreértéseket most már könnyedén elsimíthatjuk.

Henderson halkán, szinte hivatalos méltósággal felvonta a szemöldökét. Lassan a pulthoz sétált, s a bársonyerszényt nem fenyegetően, hanem hígadt precizitással helyezte a tölgyfára.

– A magánjellegű elszámolások ideje lejárt, uram – jelentette ki szelíd, fanyar hangon. – Területi ellenőrként vagyok jelen. A hőháztartási egyenleg lezárult, ám a leltári nyilvántartásban egy újabb, rendezetlen tétel bukkant fel.

Az antikvárius szeme csodálkozva felcsillant, de a hangulat mégis zavartalan maradt; a teáskanna halk kattanással pihent meg a tálcán. Az üvegvitrin mélyén azonban egy elfeledett rézóra mutatója hirtelen szokatlan, szaggatott ritmusban ketyenni kezdett.

22. IV/2. A többletsúly törvénye — Átmeneti leltár

Meghökkenő mesélő

Henderson előhúzott szürke zsakettje belső zsebéből egy keskeny, sárgult papírtekercset, amelyet két végén apró réznehezékek tartottak kiterítve. Az antikvárius kíváncsian hajolt közelebb, miközben a tea gőze lassan eloszlott a pult felett.

- Bár a hőegyensúly mikroszkopikus szinten látszólag helyreállt - folytatta Henderson fapofával -, a transzfer során keletkezett súrlódási veszteség átkerült a papírállomány szerkezeti tömegébe. Más szóval: az ön könyvei nehezebbek lettek.

Az antikvárius elmosolyodott, mintha a látogató csupán egy elvont filozófiai tréfát sütött volna el. Lassan megérintette a legközelebbi bőrkötésű kötetet, a szelíd bibliofil magabiztosságával.

- Henderson úr, a tudás súlya mindig is relatív volt e falak között - jegyezte meg barátságosan. - Ha a nyomdafesték tömege megnőtt, állok elébe a különbözet kifizetésének, feltéve, hogy azt rézgarasban vagy jóféle szárított kamillában számolják el.

Henderson azonban nem mosolygott. Szakértő mozdulattal végighúzta hüvelykujját a pult szélén gyűlő finom porrétegen, majd a papírtekercs szélére koppintott.

- Nem pénzbeli tételről van szó. A túlsúly törvényileg korrigálandó. Mivel a könyvek többletsúlyát a helyiség légnyomása már nem tudja kiegyenlíteni, ön köteles átadni egy azonos tömegű, teljesen üres térrészletet. A hátsó szobát.

Az antikvárius kezében megállt a teáskanál. A bolt mélyén, a félhomályos polcok között egy súlyos, sötétkék kötésű lexikon halkan, alig észrevehetően előrecsúszott a perem széléig, s egyetlen porszem sem hullott alá mögüle.

23. IV/3. A leltári hiány — Csendes térfogat

Meghökkenítő mesélő

Az antikvárius lassan helyretette a teáskanalat, majd széles, szinte atyai mosollyal fordult a hivatalnokhoz.

- Ha csupán a hátsó szoba térfogatára van szükség a bürokratikus egyensúlyhoz, örömmel állok rendelkezésére, Henderson úr. Végül is a hiány nem nyom semmit a mérlegen.

Kinyitotta a pult mögötti keskeny, sötét tölgyfa ajtót. A hátsó helyiség hűvös volt, és furcsa módon teljesen mentes a portól. A falak mentén álló állványok teljesen üresen

tátongtak, mint kiszáritott medrek. Henderson gyanakvóan lépett közelebb, zsebéből egy apró, rézbevonatú szintezőt halászott elő, s a küszöb szélére illesztette.

– A szabályzat egyértelmű, kérem – mormolta az ellenőr, miközben a mérőműszer üvegcséjében a légbuborék megkergült, és makacsul az aljára süllyedt. – Egy köbméter hiány pontosan négyszáz kilogramm papírtöbbletet kompenzál. Feltéve, ha a térrészlet nem tartalmaz rejtett fizikai tömeget.

– A legtisztább tér, amit csak találhat – bólintott bizakodóan az antikvárius, és átnyújtott egy vékony sárgaréz kulcsot. – Ezt a szobát harminc éve nem lakja senki, még a huzat is elkerüli. Ha átveszi a leltárba, az ön hivatalának egyenlege végre tökéletes nullát mutathat.

Henderson elégedetten átvette a kulcsot, ám ahogy rálépett a szoba hajópadlójára, a cipője talpa alól hirtelen elhalt minden hang. A kintről beszűrődő utcai zaj megállt a küszöbnél, mint egy láthatatlan üvegfalnál.

24. IV/4. Felderítés — Hivatalos csend

Meghökkentő mesélő

Henderson elengedte a bőrkötésű írótabláját, de az nem koppant a hajópadlón. A mappa félúton megállt a levegőben, mint egy rosszul rögzített díszletelem, s lassan forogni kezdett a saját tengelye körül. A férfi torka kiszáradt; megpróbálta megköszörölni, ám a hangképző szervei teljesen megnémultak a térrészlet akusztikai vákuumában.

Az antikvárius a küszöb túlsó, zajos oldalán várakozott, kényelmesen összekulcsolt kézzel. Arcán a hivatásos szelídség nyugalma ült. Tudta jól, hogy a csendes térfogat nem csupán a zajt nyeli el, hanem a bürokratikus többletet is: amit a fizika elfelejt megmérni, az a leltárban sem képezhet adóalapot.

Henderson a zsebéből óvatosan előhalászott egy szabványos acélvonalzót, és a szoba közepe felé nyújtotta. Ahogy a fém áthaladt a láthatatlan határvonalon, a beosztásai elmosódtak, s a műszer megnyúlt, mint a meleg gumicukor. Az ellenőrt nem a természet törvényeinek felborulása rémisztette meg, hanem az a közigazgatási rémkép, hogy mindezt képtelen lesz besorolni a standard 102-es űrlap szűkös rubrikáiba.

Ijedten visszalépett az előtérbe. A külvilág morajlása azonnal visszatért, mint egy hirtelen arculcsapás.

- Ez a helyiség nem felel meg a tömegmegmaradás elvének! – sziszegte Henderson, miközben megtörölte izzadó homlokát.
- De tökéletesen kiegyenlíti a hiányt – felelte szelíden az antikvárius, s a szoba sötét sarkára mutatott, ahol egy rézből készült, régi szellőzőrács alatt halk, szabályos kattogás kezdődött.

25. IV/5. A leltári egyensúly — A felszámolt ellenőr

Meghökkentő mesélő

A rézből készült szellőzőrács mögötti kattogás hirtelen felgyorsult, mint egy felhúzott óraszerkezet, amely elérte a lejárat pontját. Henderson visszalépett még egy lépést, s megpróbálta felkapni az előtér padlóján heverő bőrtáskáját, hogy érvényesítse a hivatalos lefoglalási végzést. A táska azonban éppolyan nehéznek bizonyult, mintha ólommal öntötték volna ki: az elnyelt fizikai többlet valahol utat talált magának.

- A hőtranszfer törvényei szerint a nem regisztrált energia elillan – magyarázta készségesen az antikvárius, miközben finoman megigazította a zakója hajtókáját. – Ön nyilvánvalóan a 402-es tétel alá sorolja majd, mint természetes párolgási veszteséget. Henderson már éppen bólogatott volna, hiszen a közigazgatási logika pontosan ezt a kényelmes kiutat kínálta a számára. Előhúzta a hivatalos pecsétnyomóját, hogy lezárja az ügyiratot. Ebben a pillanatban a rézrács egy éles csörrenéssel kipattant, s a sötét nyílásból egy keskeny, lyukkártyás papírcsík csúszott ki a csempére.

Az ellenőr lehajolt érte. A papíron nem hőmérsékleti adatok álltak, hanem az ő saját törzsszáma, fizetési osztálya és a teljes nyugdíj-alapítványi egyenlege. A gép nem az univerzumból vont le energiát a leltári hiány kiegyenlítésére, hanem Henderson közigazgatási létezéséből. Az átfedés pillanatában a felügyelő szolgálati igazolványa üres, fehér műanyag lappá változott a zsebében.

- A kamatláb mindig a jelenlévő legértékesebb bürokratikus egységet terheli – jegyezte meg halkan az antikvárius, s óvatosan kivette a megdermedt férfi kezéből a pecsétnyomót. – Köszönjük a rendezést.

Odakint, a ködbe burkolózó utca túloldalán hirtelen megszólalt egy rézcseggő egy ismeretlen kalapüzlet ajtaja felett.

26. V/1. A leltári tévedés — Kirakati törzsszám

Meghökkentő mesélő

Henderson megszokásból torkot köszörült, hogy felolvassa az ilyen esetekben kötelező közigazgatási záradékot, ám a torkából csak a kiszáradt papír halkan sercegő hangja jött elő. A szájából kirepülő szavaknak már nem volt hivatalos súlya: elhaltak a padlóburkolat repedéseiben, mint a gazdátlan gombostűk.

Az antikvárius kifejezéstelen arccal egy teljesen üres, sima papírlapot csúsztatott az ellenőr zsebébe.

– Ez az Ön igazolása a mentesítésről – mondta szinte atyáskodó gyengédséggel. – A rendszerben mostantól mint téves mérés szerepel. Kérem, ügyeljen rá, hogy ne lépjen túl erélyesen, mert a csempe még nem dolgozta fel a hiányát.

Henderson tántorogva lépett ki az ajtón a nyirkos, ködös utcafrontra. A háta mögött a rézkilincs halkán kattant, s az antikvárium cégére hirtelen olyannyira elhalványult, mintha sosem festették volna fel. Megpróbálta inteni egy közeledő szolgálati bérkocsinak, de a hajtó tekintete akadálytalanul siklott át a vállán, mintha az ellenőr csupán a reggeli pára sűrűbb gomolygása lett volna.

Az utca túloldalán álló kalapüzlet kirakatában ekkor kigyúlt egy fakó, gázüzemű lámpa. Henderson önkéntelenül odasétált. A selyemfényű állványon egy ismerős, kefeélesre vasalt filckalap pihent — pontosan olyan, mint amit ő viselt az imént. A kalap bélésébe finom aranybetűkkel hímezték bele az ő törzsszámát, alatta pedig egy friss, tintaszagú leltári árcédula fityegett.

Amikor a saját fejéhez nyúlt, ujjai csupán a hűvös, csupasz levegőt érték el. A kirakat üvegének belső oldalán egy apró rézharang tónusa rezzent meg, türelmesen várva a következő vásárlót.

27. V/2. A törzsszám ára — Címkézett létezés

Meghökkentő mesélő

Henderson megtörölte csupasz homlokát, és benyomta a kalapüzlet nehéz, rézpántos ajtaját. A belső tér meleg, tömény nemez- és levendulaszagot árasztott. A pult mögött egy csokornyakkendőös segéd vaskos leltárkönyvet lapozott, tudomást sem véve a feje

felett megszólaló rézharangról.

– Elnézést – mondta Henderson, s hangja szokatlanul üregesen csendült a kalapdobozok között. – A kirakatban lévő darab az én tulajdonom. Hivatalos tévedés történt.

A segéd fel sem nézett a lapokból.

– A kirakati tételek nem képezik magánigény tárgyát – felelte unott udvariassággal. – Ha a törzsszáma rögzítve van a bélében, a tárgy a Készlet része. A törléshez mentesítési igazolás kell.

Henderson izgatottan nyúlt a zsebébe, s kihúzta az antikváriustól kapott üres papírlapot. Diadalmasan a pultra csúsztotta. A segéd végighúzta rajta száraz ujját, majd bólintott.

– Kitűnő. A mentesítés érvényes – mondta, s a lapot a könyvhöz tűzte. – Ezzel az Ön személye hivatalosan is átminősült árukészletté. Kérem, foglaljon helyet a kirakatban.

A segéd kinyitotta a kirakat hátulját elválasztó faajtót. A selyemfényű állvány mellett egy üres fogas várt rá, s felette a kis rézharang halkan megrezrent.

28. V/3. A kirakati egyenleg — Leltározott jelenlét

Meghökkentő mesélő

Henderson lassan lépett be az üveg mögötti keskeny térbe. A bársonyozott emelvény meglepően kényelmesnek bizonyult, bár a keményített keménykalapok szorításában kissé szűkös volt a hely. A segéd precíz mozdulatokkal egy apró, kartonból készült árcédulát tűzött a zakója hajtókájára, amelyen hűvös, tintás betűkkel állt a törzsszám és a leltári érték.

– Kérem, tartsa meg ezt a tartást – jegyezte meg a segéd, mielőtt halk kattanással bezárta volna a kirakat hátfalát. – A járókelők kifejezetten kedvelik a statikus eleganciát. Henderson az üvegen keresztül bámult ki a macskaköves utcára. Odakint a gyalogosok sietősen haladtak el a kirakat előtt, tudomást sem véve róla, míg végül a férfi tekintete a szemközti épületre tévedt.

Az utca túloldalán álló antikvárium kirakata teljesen üres volt. Ám ahogy Henderson közelebből figyelte a portált, hirtelen megértette a számszaki összefüggést: az ő fizikai jelenléte a kalapüzlet árukészletében pontosan kiegyenlítette az antikvárium leltárában tátongó hiányt. A bürokratikus egyensúly helyreállt, csupán az ő személyes létezése került át a könyvelés passzív oldalára.

Ekkor a szemközti boltajtóban feltűnt az antikvárius, s a kirakat felé fordulva elégedetten megemelte a kalapját.

29. V/4. A kirakati árképzés — Leltározott érték

Meghökkenítő mesélő

Henderson megpróbálta felvenni a legművészebb pózt, ahogy a segéd kért tőle, de a keménykalapok hűvös pereme kellemetlenül nyomta a halántékát. Odakint az utcán megállt egy idős hölgy, felvette a csíptetőjét, és alaposan szemügyre vette a hajtókéjén fityegő árcédulát. Nem a zakó szövetének minősége nyugtázta le, hanem a gépelt leltári szám és a mellette álló összeg.

A kirakat belső falának apró ajtaja halkan meglendült, és a segéd csusszant be a keskeny résen egy hosszú tollporolóval. Finom, kimért mozdulatokkal megtisztította Henderson vállát a láthatatlan porszemektől, miközben elégedetten dörögött a foga alatt.

- Kifejezetten kelendő pozíció, Henderson úr - suttogta a segéd, miközben egy rézkampóval kiigazította a férfi gallérját. - A túloldali kolléga már be is könyvelte a tételét. Igaz, az Ön bruttó értéke kissé meghaladja a közép kategóriás filckalapokét, de a leltárzáráig így is tökéletes fedezetet biztosít.

Henderson pislantás nélkül bámult az üvegen át. A szemközti antikvárium ablakában az antikvárius egy vaskos főkönyvet fektetett ki a puszta emelvényre, pontosan oda, ahol a tátongó hiánynak kellett volna lennie. Egy vastag, piros ceruzával lendületesen áthúzott egy tételsort, majd elégedetten intett a kalapüzlet felé.

Ekkor a kalapüzlet ajtaja feletti rézharang élesen megcsendült. Egy újabb ügyfél lépett be, kezében egy sárgult elismervénnyel, amely kísértetiesen hasonlított Henderson saját igazolására.

30. V/5. A beváltott igazolás — Előjegyzett létezés

Meghökkenítő mesélő

Az új vásárló megállt a pult előtt, és némán a segéd felé nyújtotta a gyűrött, sárgult elismervényt. A segéd óvatosan kibújta a kirakat rejtett ajtaján, majd két ujjával átvette a

papírt, mintha egy ritka műtárgyat kezelne. Ahogy áttanulmányozta a halvány, írógéppel gépelt sorokat, a szájszéle elégedett mosolyra húzódott.

- Egy régi leltári tévedés beváltatlan maradványa - állapította meg a segéd halkan, majd a pult alól elővett egy vaskos bélyegzőt. - A benyújtó jogosult az egyenleg törlesztéseként átvenni a mindenkori legközelebbi, azonos leltári értékű kirakati tételt.

Henderson szíve kimaradt egy ütemre. Megpróbált elfordulni, de a keménykalapok szoros rendje és a beállított póz nem engedte a mozgást. A segéd határozott léptekkel visszasétált a kirakathoz, és egy feltűnő, élénkvörös papírcetlit akasztott Henderson legfelső gombjára. A felirat vastag betűi büszkén hirdették: ÉRTÉKESÍTVE.

A vásárló azonban nem nyúlt Hendersonért. Ehelyett zsebéből előhúzott egy súlyos, cirádás rézkulcsot, elégedetten a pultra fektette a foglalót, majd szótlanul kísétált az utcára. A ajtó feletti rézharang ismét megcsendült.

Odaát az antikvárius elégedetten csapta be a vaskos főkönyvet, rákattintotta a zárját, és leoltotta a lámpát. A kirakat üvegén átszűrődő alkonyati fényben a pulton felejtett rézkulcs hirtelen hideg, kék reflexiót vetett Henderson cipőjének orrára.

31. V/6. A foglaló súlya — Zárt egyenleg

Meghökkenő mesélő

A segéd nem hagyta a pulton a nehéz, cirádás rézkulcsot. Komótos mozdulattal felvette, majd visszalépett a kirakatba, és a kulcs karikáját óvatosan átfűzte Henderson zakójának legfelső gomblyukán, pontosan a vörös ÉRTÉKESÍTVE bárca mögött.

- A foglaló tárgya a lefoglalt tétel tartozéka - mormolta a segéd halkan, mintha egy láthatatlan szabályzatot idézne, majd elégedetten megveregette Henderson merev vállát. - Kiváltásig őrzési kötelezettség terheli a területet.

Ezzel a villanykapcsolóhoz lépett, leoltotta a fényeket, és a kinti utcáról hallatszó hatórési harangszóra időzítve ráhúzta a kirakatra a nehéz fémredőnyt. Hendersonra rászakadt a sötétség. A fémredőny alsó, perforated részén azonban még átszűrődött az utca túloldaláról érkező halvány, sárgás gázlámpafény.

Nehéz léptek zajongtak a járdán. A redőny lyukain át láthatóvá vált az antikvárius lassan közeledő sziluettje. Megállt a kalapüzlet előtt, és a zsebéből előhúzott egy kis, bőrborítású jegyzetfüzetet.

– Záróegyenleg rendben – mondta az antikvárius a redőnynek címezve, hangja szinte koppant a hideg fémlemezen.

– Ki volt az a vásárló? – préselte ki magából a szót Henderson, miközben gomblyukában kényelmetlenül húzta zakóját a rézkulcs súlya.

– Egy beváltó – felelte az antikvárius szaggatottan. – A főkönyv nem neveket tart nyilván, hanem követeléseket. Maga most egy biztosíték, Mr. Henderson. Ne mozduljon, mert romlik az állaga.

Az antikvárius sarkon fordult, a járdán pedig egy magányos rézgaras gurult végig a lefolyó irányába.

32. V/7. A zálogvizsgálat — Éjszakai audit

Meghökkentő mesélő

A csend olyan sűrűvé vált a fémredőny mögött, mint a pincei por. Mr. Henderson óvatosan megpróbálta felemelni a bal lábát, ám a gomblyukába fűzött nehéz rézkulcs azonnal megbillent, s mint egy precíziós inga, balra húzta a törzsét. A sötétben halk, fémes pattanás hallatszott az utca túloldaláról, mintha a szemközti antikvárium ablakában egy számláló ugrott volna egyet.

Minden egyes izommozdulatra kamat rakódott. Henderson rájött, hogy a mozdulatlanság nem pusztán udvarias kérdés volt az antikváriustól, hanem fizikai szükségszerűség. Ha teljesen mozdulatlan maradt, a gomblyukát húzó nehéz réz lassan átvette a testmelegét, és a túloldali pattanások elültek.

Hirtelen hűvös huzat csapott be a redőny apró furatain. Az utcán egy egyenruhás alak tűnt fel – nem az antikvárius, és nem is a kalapüzlet segédje. A férfi megállt a leengedett rács előtt, zsebéből hosszas sárgaréz csipeszt húzott elő, és benyúlt a perforált lyukon, egyenesen Henderson zakója felé.

– Éjszakai audit – suttogta az idegen szigorú, hivatali hangon. – Ellenőrizzük a zálog állagát.

A csipesz hideg szára megérintette a kulcs karikáját, mire a szemközti antikvárium mélyén tompa, vészjósló csengő kondult.

33. V/8. Az éjszakai felülvizsgálat — Illikvid ingóság

Meghökkentő mesélő

Az auditornak a szeme sem rebbent a csengő bűgő hangjára. A csipesz szárán keresztül apró, kékes szikra pattant a rézkulcsra, majd az idegen a gomblyuk fölé hajolva egy keskeny papírcsíkot tolt át a fémredőny apró perforációján.

– Állapottartás kiváló – jelentette ki a tisztviselő száraz, hivatalos hangon, miközben apró ólomzárral rögzítette a kulcs karikáját. – Ugyanakkor a túlfizetett hőháztartási egyenleg miatt a jelenléte jelenleg zárolt eszköznek minősül.

Henderson megpróbálta fojtani a lélegzetét, ám a tüdejében rekedt levegő csekély túgulása is elegendő volt ahhoz, hogy a fémredőny túloldalán álló mérőóra halk kattanással regisztrálja a térfogatváltozást.

– A rezonanciaköltség félóránként hat garas – tette hozzá az auditor, s egy fémbélyegzővel megkocogtatta a rácsot. – Ha nyitásig nem érkezik fedezet az antikváriumból, a zálogtárgyat átsoroljuk a passzív kamatkiadások közé.

Az utca túloldalán ekkor kattant a zár, és az antikvárius lépett ki a járdára. Karja alatt nehéz, sárgaréz számológép lapult, amelynek apró fogaskerekei közül vékony füstszalag kanyargott az éjszakai levegőbe. Léptei szokatlanul sietősek voltak.

Henderson gomblyukában a lepecsételt rézkulcs váratlanul forróvá vált, miközben a zárva tartott kalapüzlet mélyén egy eddig néma ingaóra tompa, ritmikus ketyegéssel lendült mozgásba.

34. V/9. A kiegyenlített számla — Zárolt hitelező

Meghökkentő mesélő

Az antikvárius lihegve állt meg az auditor előtt, s a füstölgő sárgaréz számológépet a fémredőnynek préselte. A fogaskerekek sercegve álltak meg, ahogy a hideg éjszakai levegő lehűtötte az izzó alkatrészeket.

– Itt a fedezet! – nyögte szaggatottan az öreg, s remegő ujjakkal mutatott a kijelzőn szereplő számsorra. – A rezonanciaköltség és a teljes vételár, egyenlegben kifejezve!

A tisztviselő megigazította az orrán a csipeszt, átvette a nehéz berendezést, majd egyetlen precíz mozdulattal a rács apró nyílásához illesztette. A gépből felszálló utolsó

füstszalag nem koromszagú volt, hanem tiszta, langyos tavaszi levegő illatát árasztotta – Henderson tüdejének eltulajdonított hőtartalékát.

– A számítás pontos – bólintott az auditor szárazon. – A túlfizetés mértéke meghaladja az ingóság értékét. Ugyanakkor a gép belső garanciajegye szerint a berendezést az Ön személyes hitelezési tőkéjével fedezte.

Az antikvárius szeme tágra nyílt a rémülettől, ahogy a tisztviselő átlépte a járdát, s a csipesz szárával megérintette a kabátja gombját. Egy kékes szikra pattanása kíséretében az ólomzár rákattant az öreg csuklójára.

– Mr. Henderson egyenlege kiegyenlítve, átminősítve önálló tulajdonossá – jelentette ki az auditor. A fémredőny hatalmas zörejrel csapódott fel, s Henderson a járdára lépett, miközben a lepecsételt rézkulcs magától fordult el az antikvárius kezében.

Az öreg kétségbeesett kiáltással próbált visszalépni, de a rács automatikusan ráhúzódott, zárolva a státuszát a sötét kirakatban.

Henderson megigazította a kalapját, s némán átvette az antikvárium rézkulcsát az auditortól.

Az utca túloldalán, egy nedves csatornarács mélyén, mutatók nélküli ezüst zsebóra kezdett halk, ismeretlen dallamot zenélni.

35. VI/1. A tulajdonjog ára — Frissen leltározott örökség

Meghökkenítő mesélő

Mr. Henderson a sárgaréz kulccsal óvatosan megkocogtatta a zárat. Az antikvárium nehéz tölgyfa ajtaja meglepő engedékenységgel tárult ki, felferve a küszöbön megüledett finom porszőnyeget. A dohos boltívek alatt a félhomály olyan sűrű volt, mint az állott tea.

A kirakatüveg túloldalán az antikvárius mozdulatlanul állt. Henderson tudatosan nem nézett rá – a szigorú könyvelési fegyelem megkövetelte, hogy zárolt tételre ne pazaroljon figyelmet –, inkább egyenesen a pulthoz sétált. A csatornarácsból hallatszódó dallam a falióra rézingáján keresztül apró, fémes rezgésként keringett a helyiségben.

– Lássuk a leltárt – suttogetta, és felöltötte a pultra készített zöld kötényt.

A fiókban mindössze egyetlen üres regiszterlap feküdt. Amikor hozzáért, a lap tetején magától megjelent egy apró, hajszálpontos púp alakú nulla. A bolt mélyén álló páncélszekrény erre egy halk kattanással résnyire nyílt, s fagyos huzat suhant ki belőle, megremegtetve a férfi kalapszegélyét.

Henderson elégedetten simította el a kötényt, majd az ablakhoz lépett, és megfordította a réztáblát. A ködös utcán egy ismeretlen árnyék torpant meg a járdaszegélyen.

36. VI/2. A hiányzó kulcslyuk — Átvett egyenleg

Meghökkenő mesélő

Az árnyék nem mozdult a ködben, csupán a réztábla halkán megremegett a kirakat üvegén. Mr. Henderson megszokott kimértségével igazította meg zöld kötényét, és kinyitotta az ajtót, hogy tisztázza a tulajdonjogi helyzetet. A látogató nem ellenőr volt, hanem egy csontos kezű, kopott egyenruhás küldönc, aki szó nélkül egy nehéz, lepecsételt bádogdobozt csúsztatott a pultra.

– Átvételi elismervény a felhalmozott csendről – morogta a férfi, miközben egy elnyűtt grafitceruzát nyújtott át.

Henderson elégedetten bólintott. Úgy vélte, a helyzet végre visszatért a megszokott bürokratikus kerékvágásba; elvégre minden üzletnyitás szabályos ingóság-átruházással jár. Megragadta a ceruzát, hogy aláírja a nyomtatványt, ám a hegy nem hagyott nyomot a papíron, helyette mély, sercegő barázdát vájt a tölgyfa pult lapjába.

A kirakat mögött álló antikvárius rémulten intett a szemével, de Henderson nem törődött a zárolt előddel. Magabiztos mozdulattal lepattintotta a bádogdoboz fedelét. Odabent nem levelek vagy számlák feküdtek, hanem tucatnyi különálló, sárgarézzel szegélyezett kulcslyuk, amelyek mindegyikéből halk, ütemes lélegzés hallatszott.

A pult alatt a számlálóhúros fiók lassan kigördült, s a doboz legszélső kulcslyukából egy apró, deres porszem csapódott a fapadlóra.

37. VI/3. A lélegző zárszerkezet — Passzív leltár

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson nem az a fajta hivatalnok volt, akit megriaszt egy lélegző fém alkatrész. A bürokrácia szigorú törvényei szerint ami levegőt vesz a helyiségből, az fogyasztási cikknek vagy élőállat-állománynak minősül, így azonnal új adósávba sorolható.

- A szellőzési illeték elengedhetetlen - állapította meg halkán, és a köténye zsebéből előhalászott egy sárgaréz tolómércét, hogy felmérje a kulcslyukak átmérőjét.

Ahogy a tolómérce hideg szárai megérintették az első sárgaréz szegélyt, a kulcslyuk halk pukkanással beszívta a levegőt. A pult mélyén lapuló fiókban lévő papírok riadtan megzördültek. A küldönc eközben szó nélkül megfordult, és a ködbe lépve elpárolgott, maga mögött hagyva a tölgyfába vájt sercegő barázdát.

Henderson precíz mozdulatokkal méricskért tovább. Úgy vélte, a helyzet pofonegyszerű: ha a doboz levegőt fogyaszt a boltból, azt tételesen ki kell számlázni a korábbi tulajdonosnak. A kirakat üvegén túl csapdába esett régi antikvárius kétségbeesetten rázta a fejét, de Henderson ezt a szakmai elismerés jelének tekintette.

Elővette a nehéz, réznyelű hivatalos bélyegzőt, hogy érvényesítse a bevételezési bizonylatot. Ám amint a gumilapot a bádogdoboz pereméhez nyomta, a legközelebbi kulcslyuk hirtelen kitágult, és egyetlen, elégedett csettintéssel elnyelte a bélyegző fanyelét. Henderson csupán a hüvelykujját tudta időben visszahúzni.

A doboz mélyéről ezután halk, szabályos horkolás hallatszott. A pult alatti fiók magától visszagördült a helyére, és pontosan egy rézgarassal nehezebb lett.

38. VI/4. A rézgaras kamatlába — Előjegyzett nyereség

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson nem az a férfi volt, aki elhanyagolná az egyforintos könyvelési eltéréseket. Amikor a pult fiókja a váratlan súlygyarapodás után csöndben megállapodott, a tisztviselő habozás nélkül kihúzta a fagerendás szerkezetet. A benne pihenő egyetlen rézgaras nem csupán szokatlanul fényes volt, hanem érezhetően meleg is, mint egy frissen kisült zsemle.

- Tárgyi eszköz kötelező értékesítése - jegyezte meg Henderson halkán, miközben hüvelykujjával óvatosan megpöccintette a fémet. A garas csengése azonban nem a

megszokott fémes hangot adta, hanem egy apró, elfojtott köhögést hallatott.

A bürokrata ekkor a bádogdoboz felé fordult. Mivel a bélyegző fanyele végleg odalett, a bevételezési bizonylat hitelesítése új eljárást igényelt. Henderson nem esett kétségbe: a zsebéből előhúzott egy vastag grafitceruzát, és közvetlenül a bádogdoboz oldalára kezdte felírni a leltári törzsszámot. A fém azonban meglepően rugalmasnak bizonyult; a ceruza hegye mélyen belesüppedt a lemezbe, mintha puha vajba rajzolt volna, a leírt számok pedig azonnal átváltoztak apró, sötét szeplőkké.

A kirakat üvegének túloldalán a zárolt antikvárius elkeseredetten mutogatott a hátsó szoba ajtaja felé. Henderson egy szigorú pillantással intette intellektuális fegyelemre a kirakati elemet, majd elhatározta, hogy a leltározást a raktárkészlet átvizsgálásával folytatja. Ahogy átlépte a hátsó helyiség küszöbét, a homályos sarokból halk, egyenletes billentyűkattogás szűrődött ki.

39. VI/5. A mechanikus egyenleg — Előjegyzett nyereség

Meghökkenő mesélő

Henderson megállt a fagerendák árnyékában. A hátsó szoba fülledt levegőjében papírpor és dohos tinta szaga keveredett, a kattogás pedig egy sötét tölgyfa íróasztal felől érkezett. A tisztviselő nem lepődött meg; a hivatalos rendkövetés nem ismerte a megilletődöttséget. A homályban egy öreg, sárgaréz alkatrészekből álló mechanikus számológép működött teljesen önállóan: gombjai ritmikusan süllyedtek le, mintha láthatatlan ujjak szaporán pötyögnének rajtuk.

A gép keskeny papírszalagja folyamatosan tekergett lefelé, tele nyomtatott számsorokkal. Henderson közelebb lépett, feljebb tolta az orrán a szemüvegét, és precízen tanulmányozni kezdte a kijövő egyenleget. A papírra nyomtatott tételek azonban nem szokványos pénzösszegek voltak, hanem másodpercekben kifejezett időértékek. A gép pontosan kiszámolta, hogy a pult fiókjában pihenő meleg rézgaras hány percnyi késedelmi kamatot generál az antikvárium folyószámláján.

- Nyilvánvaló számítási hiba - állapította meg Henderson hűvösen, majd benyúlt a mellényzsebébe a saját ellenőrző ceruzájáért. A számológép erre a mozdulatra azonnal

elhallgatott. A rugós karok leálltak, a fémgombok visszaurogtak a helyükre, a szalag végén pedig egy friss, nedves festékkel nyomtatott mondat jelent meg: *A leltározó jelenléte levonásra kerül.*

Henderson elégedetten bólogatott. Az egyenleg végre hivatalos alapot nyert. Csak akkor torpant meg, amikor megpróbált visszalépni az eladótér felé: a hátsó szoba ajtónyílása helyén most egy tömör, frissen falazott téglatest állt.

40. VI/6. A falazási illeték — Téglalapú elszámolás

Meghökkentő mesélő

Henderson megtapogatta a friss habarcsot. Még nedves volt, finom mész- és folyami homokszagot árasztott. Egy kevésbé felkészült tisztviselő talán pánikba esik, vagy kalapács után kutat, Henderson azonban csupán előhúzta mellényzsebéből a sárgaréz rétegmércét, és kimérte a téglatest pontos kiterjedését.

– Ingatlan-fejlesztési többlet – állapította meg halkan. A fal jelenléte megkérdőjelezhetetlenül növelte az épület szerkezeti értékét, még ha a szellőzést és a kijutást átmenetileg korlátozta is. A szabályzat szerint a leltári tételek nem tévednek, legfeljebb új oszlopot igényelnek a könyvelésben.

Mögötte a számológép ismét életre kelt. Nem a korábbi ritmikus kattogással, hanem finom, sziszegő hangon tekerte ki a papírszalagot. Henderson feljebb tolta a szemüvegét, és a géphez lépett. A friss nyomtatás rövid volt és lényegretörő: Szerkezeti módosítás elfogadva. Áthaladási illeték: egy darab hivatalos nyilatkozat.

A gépezet oldalából egy kis rugós fiók ugrott ki, amelyben tollpihe pihent egy miniatűr, füstölgő bélyegzőpárna mellett. Ekkor a téglatest túlsó oldaláról – ahol a pultnak kellett volna állnia – szaporán kopogó léptek és egy leltárkönyv lapozásának összetéveszthetetlen zaja szűrődött át.

Henderson megmártotta a tollat a sűrű, fekete tintában, de mielőtt a papírhoz ért volna, a legalsó téglaszélén apró, kerek rés nyílt, mintha maga a fal próbálna betekinteni a hátsó szobába.

41. VI/7. A befalazott egyenleg — Szerkezeti leltár

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson nem habozott. Hivatali precizitással írta alá az áthaladási nyilatkozatot a kis papírlapon, majd a sűrű fekete tintával még nedves dokumentumot óvatosan betolta a legalsó téglá apró, kerek részén.

A fal túlsó oldalán a lapozás zaja azonnal elült. Egy száraz, elégedett csettintés hallatszott, majd a nyílás egy halk, mészporos pattanással záródott be, mintha sosem létezett volna. Még a friss habarcs szaga is nyomtalanul elpárolgott a levegőből.

Mögötte a mechanikus számológép utolsót kattant, és egy hosszú, csipkés szélű papírszalagot lökött ki magából. Henderson felvette a papírt, megszokott mozdulattal elsimította a szélét, és feljebb tolt szemüveggel végigolvasta a záróegyenleget.

„Elszámolás lezárva” – állt rajta a tömör, kékes szedés. – „Minden ingatlan-fejlesztési és befalazási illeték rendezve. Új leltári tétel bejegyezve: Mr. Henderson, antikvárius (beépített szerkezeti elem, 1 db). Állapot: rendkívül stabil, teherbíró.”

Henderson elgondolkodva visszatette a tollat a mellényzsebébe, majd megkopogtatta a téglákat. A fal tömör, elmozdíthatatlan hangot adott. Ekkor döbbsent rá, hogy a kijárat nem elzárta tőle a külvilágot, hanem a teljes hátsó szobát – vele együtt – véglegesen az épület alaprajzába fagyasztotta.

Sűrű, hűvös csend telepedett a helyiségre. A sötétedő sarokban csupán egy apró, sárgaréz zárszerkezet halk kattanása hallatszott a padló alól, ahol egy eddig nem létező bádogdoboz fedele pattant fel lassan.

42. VII/1. A tartóelem kötelessége — Statikai garancia

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson gondosan összehajtotta a záróegyenleget kiadó papírszalagot, majd a mellényzsebébe csúsztotta. A padló alól előbukkanó bádogdoboz felé lépett, és megszokott hivatali alapossággal hajolt fölé. A dobozban nem menekülési terv rejtőzött, hanem egy kis rézcsergő, egy kihegyezett ceruza, valamint egy keskeny bőrkötésű füzet, melynek fedelén ez állt: *Szolgálati szabályzat teherbíró szerkezeti elemek részére*.

Henderson kinyitotta a füzetet. Az első fejezet részletesen taglalta az épület alaprajzába fagyasztott leltári tételek jogait. A szabályzat értelmében a beépített elemek negyedévszázadonként tizenöt perc pihenőidőre jogosultak, amennyiben statikai kilengésük nem haladja meg a megengedett két százalékot.

A leltáros meggondolt mozdulattal megkopogtatta a saját térdkalácsát. A megszokott csontos hang helyett tömör, gránitszerű puffanás hallatszott. Henderson elégedetten bólintott: a beépítés minősége megfelelt a legszigorúbb építésügyi előírásoknak. A ceruzáért nyúlt, és precíz bejegyzést tett a füzetbe: *1. számú szerkezeti elem (Henderson) – állapot: szilárd, rezonancia: minimális, karbantartás jelenleg nem szükséges.*

Alighogy lezárta a mondatot, a mennyezeti fagerendák közül halk szisszenéssel egy sárgaréz cső ereszkedett alá, amely egy frissen gőzölgő csésze teát helyezett a kabátja ujján hirtelen megjelent fémkonzolra.

Mielőtt azonban belekortyolhatott volna, a frissen felhúzott téglafal túloldaláról halk, illedelmes kopogás hallatszott, majd egy ismeretlen hang szólalt meg:

– Elnézést a zavarásért! Az új bérlő vagyok. Megtudhatnám, hogy a tartófal garanciális felülvizsgálata benne van-e az illetékben?

43. VII/2. Garanciális kötelezettség – Szerkezeti felelősség

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson lassan lehelyezte a teáscsészét a fémkonzolra, majd a frissen felhúzott téglafalhoz lépett. Igazított egyet a zakóján, kisimította a Szolgálati szabályzat bőrkötését, és kimért, hivatalos hangon válaszolt:

– A garanciális kötelezettségvállalás a 42-es cikkely értelmében a beépített elemet terheli, amennyiben a bejelentés írásban, három példányban történik.

A fal túloldalán rövid csend támadt, majd hallatszott, ahogy egy töltőtoll serceg a papíron.

– Köszönöm – felelte a láthatatlan bérlő. – Az illetékbélyeget a téglafugáján keresztül csúsztatassam át, vagy van erre kijelölt gyűjtőcsatorna?

Henderson a falhoz illesztette a fülét. Nem emberi lépések zaját hallotta, hanem a szomszédos helyiség tartóoszlopainak halk, ritmikus kattogását. Hivatali kötelességtudata azonnal felülkerekedett a józan ész maradványain: ha a túloldali teherbíró szerkezet megsérül, a rezonancia az ő saját, gránitból való térdkalácsára is áttérjedhet.

– Használja a harmadik sor negyedik fugáját – utasította a szomszédot, miközben a kihegyezett ceruzával újabb rovatot nyitott a füzetben. – És kérem, kerülje a hirtelen mozdulatokat. A garancia érvényét veszti, ha a szomszédos térrészben a statikai kilengés meghaladja a megengedett határértéket.

A megadott fugán át pillanatokon belül egy vékony, összetekert papíros bukkant elő, melyet egy apró rézkapocs tartott össze. Henderson átvette, és megszokott alapossággal szétnyitotta.

A papíron azonban nem illetékbélyeg állt, hanem egy finom vonalú, műszaki pontosságú ábra, amely Mr. Henderson saját szerkezeti rajzát ábrázolta – a szív helyén egy apró, megállíthatatlanul ketyegő fogaskerékkel.

44. VII/3. Szerkezeti rajz — Ketyegő garancia

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson óvatosan megkocogtatta a papírlapot a hüvelykujjával. A műszaki rajzon szereplő fogaskerék percenkénti hatvannyolc fordulatszámmal forgott – pontosan annyival, amennyit saját pulzusaként szokott regisztrálni az éjszakai leltározások során.

– Megállapításom szerint a rajz hiányos – szólta át a téglafalon, miközben ceruzájával körzőként igazította ki a papír szélét. – A negyvenkettes cikkely harmadik bekezdése értelmében a beépített belső hajtóművekre külön kenési és karbantartási jegyzőkönyv vonatkozik. Amennyiben ön a szerkezeti rajzot garanciális igényként terjeszti elő, mellékelnie kell az időszakos műszaki felülvizsgálat igazolását is.

A túloldalon a fém alkatrészek ritmikus kattogása hirtelen átváltott egy fémes, tompa csikorgásra, mintha egy nagyobb lendkerék lassult volna le a vakolat mögött.

– A felülvizsgálat jelenleg is folyamatban van – felelte a láthatatlan bérlő. – A garanciavállaló személye megegyezik a teherbíró elemmel. Kérem, szorítsa a mellkasát a téglafalhoz a finomkalibráció elvégzéséhez.

Henderson igazított a nyakkendőjén, és szigorú pillantást vetett a Szolgálati szabályzat borítójára. A hivatali protokoll nem hagyott teret a személyes kétségeknek: ha az ő belső szerkezete minősül az épület elsődleges tartóelemének, akkor minden egyes szívverése hivatalos állami dologösszességet képez. Lassan előrelépett, és zakójának gombjait a negyedik téglasorhoz illesztette.

A vakolat mögül finom, hűvös vibráció áradt ki, amely azonnal szinkronba került a bordái mögött ketyegő mechanikával. A padlódeszkák alól halkán felcsendült egy régi falióra ütése, miközben a szomszédos szobában valaki óvatosan felhúzott egy rugós szerkezetet.

45. VII/4. Felderítés — Ketyegő átvétel

Meghökkentő mesélő

A finomkalibráció egyetlen éles, fémes kattanással zárult le, amely nem a vakolat mögül, hanem közvetlenül Mr. Henderson szegycsontja alól visszhangzott. A vibráció hirtelen megszűnt, a téglafal pedig újra hideg és mozdulatlan lett, mintha sosem közvetített volna mechanikus pulzust.

A téglák közötti legkeskenyebb fugán át egy apró, sárgarézből hajtogatott elismervény türemkedett ki. Henderson óvatosan kihúzta a nyíláson, a fal tövébe térdelt, és megszokott hivatali alaposságával a vakolatra fektette a papírt. Zakója belső zsebéből előhúzza a töltőtollát, hogy érvényesítse a záradékot. A dokumentum apró betűi szerint a teherbíró elem átvétele megtörtént, ám a garanciális időszak pontosan hatvan perc múlva érvényét veszti, amennyiben nem történik meg a rendszer másodlagos felderítése.

– A csatlakozóegység átvétele regisztrálva – hallatszott a fal túloldaláról a szikár, fémízű hang. – A másodlagos kör felülvizsgálatához használja a padlószint alatti hívóreteszt.

Henderson megigazította a nyakkendőjét, és szigorú pillantást vetett a fugára.

– A Szolgálati szabályzat nem említi a másodlagos kört. Egyetlen főtartó létezéséről van tudomásom, amelyet jelenleg a saját keringési rendszerem biztosít.

Válasz helyett a hajópadló alatt tompa, karcoló zaj futott végig. Henderson a lábához pillantott: a lucfenyő deszkák találkozásánál egy korábban nem létező, apró rézpánt csillant meg. A csapóajtó alig volt nagyobb egy szivardoboznál, mégis pontosan olyan

ütemre ketyegett, mint egy miniatűr, földalatti transzformátorállomás.

46. VII/5. A másodlagos bélyegző — Mechanikus jóváhagyás

Meghökkenő mesélő

Mr. Hendersont nem hagyták cserben a hivatali beidegződések. Óvatosan felhajtotta nadrágja szárát, nehogy a lucfenyő szálkái kárt tegyenek a szövetben, majd térdre ereszkedett, és mutatóujjával felpattintotta a szivardoboznyi rézfedelet.

A mélyben nem villanydrótok vagy óraművek lapultak, hanem egy apró, halványan megvilágított rekesz. A rekesz közepén miniatűr pecsétnyomó állt, mellette csipetnyi tusmedencével. A ritmikus ketyegés nem kerekek súrlódásából fakadt, hanem a tus tartályának apró dugattyújából, amely tízmásodpercenként pontosan egyetlen csepp fekete tintát pumpált a szivacsra.

- A másodlagos kör ellenőrzése megkezdődött - szólalt meg újra a fal mögötti szikár hang, amely ezúttal mintha közvetlenül a padlórésekből szivárgott volna elő. - A felderítési protokoll értelmében Ön köteles benyújtani jobb hüvelykujjának lenyomatát a másodlagos statikai jóváhagyáshoz.

Henderson zakója zsebéből előhúzta a vasalt zsebkendőjét, és rosszállóan tanulmányozta a szerkezetet.

- Ez az eljárás nem szerepel a leltári jegyzékben - jegyezte meg kimérten. - Ráadásul a tus sűrűsége nem felel meg a Szolgálati Szabályzatban előírt szabványnak.

A dugattyú ketyegése erre érezhetően felgyorsult. A kis rézkamrából egy finom, csipeszszerű kar nyúlt ki, és megkocogtatta Henderson cipőjének orrát, sürgetve a garanciális jóváhagyást.

Henderson belátta, hogy a határidő sürget. Nem kockáztathatta a teherbíró elem érvényességét, így hüvelykujját a tuskamrába nyomta, majd rányomta a nyílás szélén kilógó papírcsíkra. A csapóajtó abban a pillanatban csapódott le, alig elkerülve az ujját, és a padló alatti gépies ketyegést egy elégedett, mély morajlás váltotta fel.

Ekkor a szoba túlsó sarkában, a leltározott polc legfelső fokán álló antik sárgaréz csengő halk, egyenletes ketyegésbe kezdett.

47. VII/6. A felső légtér — Plombált garancia

Meghökkenítő mesélő

Mr. Henderson méltóságteljesen felegyenesedett, majd aprólékos mozdulatokkal porolta le nadrágja térdét. A hivatalos ügyrend nem ismerte a térdelést, csupán a technikai átmenetet a különböző ellenőrzési szintek között. A szoba sarkában, a legfelső polcon álló rézcsengő nem megszólalt, hanem egyenletes, száraz ketyegéssel mérte az időt, akár egy tengeri kronométer.

Henderson a leltári lajstromot a hóna alá csapta, és a polchoz lépett. A csengő sárgaréz kupolája alatt nem a nyelv mozgott, hanem egy apró, csontból faragott mutató fordult körbe a számlapon, melyre leltári tételek számát vésték precíz, apró betűkkel.

– A másodlagos jóváhagyás feldolgozva – szűrődött át a téglafal mögül a bérlő fémesen rezgő hangja. – A szerkezeti egyensúly fenntartása érdekében most a felső légtér leltári tételeinek mechanikus ellenőrzése következik.

A csengő talpazatából egy apró, rugós fiók pattant ki. Benne egy perforált réztábla és egy miniatűr, órásmeisteri plombáló fogó feküdt. A Szolgálati Szabályzat kiegészítése szerint a beépített elemek feletti légtér kétméterenként egyedi sorszámozású plombával kell biztosítani, máskülönben a garanciális felelősség visszaszáll az üzemeltetőre.

Henderson közelebb lépett, felvette a parányi fogót, és a legfelső polcléc sarkán lévő kis rézkarikára illesztette.

A szoba mélyén, az alsó polcok homályában ekkor egy nehéz, bőrkötésű leltárkönyv csatjai maguktól, egymás után pattanva nyíltak ki.

48. VII/7. A leltárkönyv – Függő garancia

Meghökkenítő mesélő

Mr. Henderson meg sem rebbentette a szemöldökét. A hivatalos procedúrák során felmerülő váratlan zajok ritkán jelentettek mást, mint egy újabb, előre nem jelzett bejegyzési kötelezettséget. Lassú, kimért léptekkel az alsó polchoz sétált, miközben kezében még mindig szorosan fogta a miniatűr plombáló fogót.

A vastag, sárgult lapok maguktól pörögtek át, míg végül megálltak egy olyan oldalnál,

ahol a tusvonalak még frissen csillogtak. A fejléc a Szolgálati Szabályzat szigorú betűivel hirdette: „Légtéri illeték és szerkezeti garancia – átmeneti záradék”. Az oldal közepén egy precíz, kerek mélyedés feküdt, amely hajszálpontosan egy rézgaras körvonalát formázta meg.

– A felső légtér lezárása visszaigazolva – szűrődött át újra a téglafal mögül a bérló fémesen rezgő hangja. – A mennyezeti egyensúly fenntartása érdekében a garanciális letét azonnali elhelyezése szükséges.

Henderson a mellényzsebébe nyúlt. Ujjai megtalálták az utolsó rézgarast, amelyet még a padlószintű jóváhagyáskor könyvelt el maradványértékként. Kimérten a könyv lapjába vágott mélyedésbe illesztette az érmét. A könyv lapjai abban a pillanatban csapódtak össze, és a nehéz rézcsatok süketítő csattanással reteszelődték újra.

A szoba sarkában, a legfelső polcléc feletti vakolatból ekkor finom, fehér por hullott alá, s a falból egy korábban nem szereplő, sárgaréz csővezeték lassan kinyújtózott a helyiség közepe felé.

49. VII/8. A befejezett leltár — Karbantartott ingóság

Meghökkenítő mesélő

Mr. Henderson türelmesen megvárta, míg a sárgaréz csővezeték teljesen kinyújtózik a mennyezet alól, majd hajszálpontosan megáll a helyiség mértani középpontjában. A cső sziszegő hangot adott ki, mint egy megkönnyebbült gőzkazán, majd a tölcséres végéből egy apró, csillogó tárgy hullott egyenesen Henderson kinyújtott tenyerébe.

Egy nehéz, gravírozott rézbárca volt az. Henderson a szeméhez emelte a sima fémlemezt, hogy a finom, karcolt betűket pontosan leolvassa.

„Leltári tétel: 84/B. Megnevezés: Gondnok és zálogőrző szerkezet (Mr. Henderson).
Állapot: Üzemkész, plombálva. Bérbeadási szerződés lezárva.”

Henderson lassan pislogott egyet. Újra megigazította a mellényét, mintha a Szolgálati Szabályzat hirtelen egy méltányos, bár kissé szokatlan fejezetéhez ért volna. A téglafal mögül a fémesen rezgő hang ekkor végleg elhallgatott. Helyette a hátsó szoba régen bezárt ajtójának zárja kattant egyet selymesen.

Az eddig lezárt mézszárosakna felől hűvös, friss levegő áramlott be, s a küszöbön egy vadonatúj, kifogástalanul vasalt öltönyt viselő alak jelent meg.

– A garanciális feltételek ellenőrizve – állapította meg az új bérlő, miközben átlépte a küszöböt, s kényelmesen helyet foglalt a pult mögötti forgószekben. – Ön kiválóan teljesít, Henderson. A leltár végre hiánytalan.

Henderson tisztelettudóan meghajolt, majd fegyelmezetten elfoglalta kijelölt helyét a sarokban álló sárgaréz tartóállványon, mint a bolt legértékesebb, garanciálisan karbantartott ingósága.

A pult alatti sötét fiók mélyén ekkor halk, egyenletes ketyegéssel működésbe lépett egy ismeretlen szerkezet.

50. VIII/1. A naprakész kalendárium — Hétköznapi elszámolás

Meghökkentő mesélő

Az antikvárium ajtaja feletti rézharang megreccsent, majd egyetlen, kimért koppanással jelezte az első reggeli látogatót. Az új bérlő elegánsan kihúzta magát a pult mögött, s gombostűfejnyi pontossággal eligazította a csokornyakkendőjét.

Az érkező, egy alacsony, keménykalapos úriember, gondosan megtörölte a cipőjét a lábtörlőn, majd bizalmasan a pult felé lépett.

– Jó reggelt! A megszokott öröknaptáramért jöttem. Remélem, a törzsvásárlói kedvezményem továbbra is érvényes.

Az új bérlő készségesen bólintott, miközben a tekintete egy pillanatra a sarokban álló sárgaréz állványra tévedt. Mr. Henderson mozdulatlanul, fényesre polírozott gombokkal állt a tartón, tökéletes statikai egyensúlyban viselve a kalapállvány szerepét.

– Természetesen, uram – felelte a bérlő kötelezően nyájad hangon. – Az árukészletünket felülvizsgáltuk, a kiszolgálás pedig garanciálisan zökkenőmentes.

A vevő gyanakodva pislantott Henderson merev alakja felé.

– A segédje ma mintha kissé sápadt lenne. Nincs jól?

– Csupán a rendes karbantartási ciklusát tölti – nyugtatta meg a bérlő, s beleejtett egy rézgarast a pult mélyén ketyegő nyílásba. A fiók halk szisszenéssel kiadott egy finom kötésű, kis alakú albumot.

A kalapos úr elégedetten átvette a kötetet, ám ahogy belelapozott, a szemöldöke

magasra szaladt. A lapok mindegyikén a tegnapi dátum szerepelt, csupán a napok nevei cserélődtek fel benne teljesen rendszertelenül.

– Ez felettébb praktikus – mormogta az ügyfél elégedetten. – Így legalább semmiről sem tudok elkésni.

Az új bérlő mosolyogva bólogatott, miközben a pult alatti szerkezet egy újabb, alig hallható fogaskerék-fordulattal nyugtázta az adásvételt.

51. VIII/2. A felhúzott egyenleg – Óránkénti karbantartás

Meghökkenítő mesélő

A keménykalapos úr elégedett léptekkel távozott, s az ajtó feletti rézharang egyetlen száraz koccanással lezárta a tranzakciót. Az új bérlő apró, kimért mozdulattal törölte le a pult mahagóni felületét, majd a rézgarast egy finom, csontnyelű papírvágó késsel hátrébb tolta a kassza mélyén.

A helyiségben visszaállt a pedáns csend. Mr. Henderson a sarokban változatlanul töltötte be a sárgaréz kalapállvány felelősségteljes szerepét, bár a jobb vállára nehezedő öntöttvas felöltőgomb kissé feszítette a szövetszálakat. Statikai szempontból azonban a pozíciója továbbra is kifogástalan maradt.

– A délelőtti műszak első szakasza elszámolva – jelentette ki a bérlő a semmibe, miközben egy vaskos, bőrkötésű jelenléti ívet emelt ki a pult alól. – A garanciális feltételek szerint a helyiség berendezési tárgyai számára óránkénti állagmegóvási szünet van előírva.

Lépteinek halk kopogása kíséretében Mr. Hendersonhoz sétált, s egy apró, rézből készült felhúzókulcsot illesztett a kalapállványként szolgáló úriember kabátjának második gomblyukába. Hármát csavart rajta jobbra. Henderson torkából mély, mechanikus kattanás hallatszott, melyet halk ketyegés követett, miközben a bal karja fél centiméterrel feljebb emelkedett, hogy jobban megtámassza a rábízott kiegészítőket.

A bérlő elégedetten bólintott, s már épp visszaindult volna, amikor az antikvárium hátsó szobájából egy lepecsételt, szürke boríték csúszott ki a küszöb alatt.

52. VIII/3. A tulajdonjogi záradék — Helycserés garancia

Meghökkenő mesélő

A bérlő lehajolt, és két ujjával óvatosan kiemelte a szürke borítékot a porból. A nehéz viaszpecsét alatt egy apró betűs kiegészítő záradék lapult, rajta a Főfelügyelőség szárazbélyegzőjével.

Gondosan felvágta a papírt a csontnyelű késsel, majd halkán olvasni kezdte a sorokat. A záradék értelmében a helyiség bérleti joga és a vele járó karbantartási kötelezettség az utolsó mechanikus felhúzással hivatalosan is átszállt a leltár legmagasabb pontszámú, állandó jelenléttel rendelkező tárgyára.

Mr. Henderson válláról halk koppanással lecsúszott a súlyos öntöttvas kabát. A sárgaréz állvány kiegyenesedett, majd Henderson kimért, méltóságteljes léptekkel a pult elé sétált. Kinyújtotta a kezét, s egyetlen határozott mozdulattal átvette a bérlőtől a réz felhúzókulcsot.

– A műszakváltás törvényes – mondta Henderson, s a meglepetéstől megdermedt ember vállára akasztotta a nehéz felöltőt. – Kérem, ügyeljen a helyes tartásra. Az Ön első óránkénti karbantartása hatvan perc múlva esedékes.

Az új berendezési tárgy a sarokba merevedett, miközben a pult mélyén egy ismeretlen eredetű, apró ezüstcsengő halk, tiszta pendüléssel jelzett.

53. IX/1. A friss tulajdonos — Váltott műszak

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson simára simította a pult sárgaréz szegélyét, majd kimérten kihúzta a legfelső fiókot. A vastag, bőrkötésű leltárkönyv halkán felnyökkent, ahogy a friss tintával írt tulajdonjogi bejegyzés megszáradt a lapjain. Henderson felvette a pulton heverő kis rézcsipeszt, és gondosan az ingzsebébe csúsztotta – a garanciális karbantartó szerszámkészlet elengedhetetlen tartozékát.

A sarokban álló új berendezési tárgy meg sem rebbent. Tartása kifogástalan volt, bár az öntöttvas kabát nehéz szövete alatt a vállai leheletnyit megfeszültek. Az üveges kirakat

felől tompa léptek zaja hallatszott: az utcán elhaladó gyalogosok észre sem vették a bolton belüli finom átrendeződést.

Henderson egy finom törlőkendővel óvatosan leporolta a pult szélén álló mérleget, majd átlépett a pult másik oldalára. Odasétált a sarokba merevedett alakhoz, és ellenőrizte a hátán lévő apró, hármass számozású rézcsavart. A szerkezet egyenletesen ketyegett, pontosan úgy, ahogy a garanciális kézikönyv előírta.

– A tartóelem beszabályozása megfelelő – mormolta Henderson, és apró pipát tett a leltárkönyv szélére.

Ekkor a bolt mélyéről, a hátsó szoba felé vezető sötét ajtórésből halk, fémes kaparászás hallatszott. Egy ódon, sárgaréz szerkezet kattant a homályban.

54. IX/2. A műszakóra kattánása – Előírt kenőanyag

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson cseppet sem jött zavarba a sötétből érkező fémes kaparászástól. Megfontolt léptekkel a hátsó szoba felé indult, miközben a bőrkötésű leltárkönyvet szorosan a hóna alá csapta. A félhomályban egy súlyos, öntöttvas vázra szerelt sárgaréz szerkezet ketyegett: a műszakóra. A számlapján lévő finom fogaskerekék épp most fordítottak át egy gravírozott fémtáblácskát, amely a következő kötelező karbantartási fázist jelölte meg.

– Kenési ciklus, harmadik fokozat – olvasta fel félhangosan Henderson, majd felnyúlt a falra szerelt, csöpögésgátlóval ellátott olajadagoló fémcsövéhez. A cső végén egyetlen átlátszó, borostyánszínű csepp remegett, akár egy apró, megfagyott borostyánkő.

Henderson óvatosan aláhajtotta a zsebéből előhúzott kis rézkupak formájú célszerszámot, felfogta a sűrű folyadékot, s kimérten visszasétált a bolt sarokba merevedett berendezési tárgyához. Az egykori tulajdonos – aki most mint kifogástalanul beszabályozott, óránként felhúzendó bérlemény szolgált – meg sem rebbent, amikor Henderson a hármass számú rézcsavar köré cseppentette a szert. A feszültség a fémszerkezetben azonnal engedett, s a ketyegés lágyabb, majdnem doromboló ritmusra váltott.

A művelet ezzel lezárult volna, ám a pult alatti fiók magától visszakattant, s a leltárkönyv egy újabb, eddig üres lapot tárt fel. A friss tintával írt soraiban nem nevek,

hanem precíz hőtérképek rajzolódtak ki a helyiség alaprajzáról.

A hátsó szobában lévő műszakóra ekkor ismét megpendült, s a falból kiálló fémcsúszdán egy apró, lepecsételt fadoboz gurult elő, egyenletesen zörögve a fapadlón.

55. IX/3. A lepecsételt fadoboz — Hőtágulási záradék

Meghökkenő mesélő

Henderson lassan odalépett a padlón pihenő, lepecsételt fadobozhoz. A viaszpecséten az antikvárium apró, fogaskerekes címere állt. Óvatosan felvette; a fa még meleg volt, mintha most pattant volna ki egy működő kemencéből.

– Egy újabb garanciális kiegészítő – dörmögte feszülten, miközben hüvelykujjával lepattintotta a törékeny viaszt.

A doboz belsejében nem újabb csavarok vagy kenőolaj lapult, hanem egy finomra csiszolt, sárgaréz hőtágulási mérőműszer, valamint egy összehajtott papírlap. A cédulán Henderson saját, precíz kézírásával állt az utasítás: „A berendezés túlmelegedése esetén a pult alatt lévő második kart azonnal visszahúzni.”

A sarki állványon sötétlő egykori tulajdonos – a szilárdan beállított berendezési tárgy – ekkor halk, sziszegő hangot adott ki. A nyakánál lévő finom illesztéseknél vékony gőzcsík csapott fel.

– Nem kapott elegendő kenést? – suttogta Henderson riadtan, és hirtelen visszalépett a pulthoz. A kézírás pontosan az ő betűit formázta, ám határozottan tudta, hogy soha életében nem írt le ilyen mondatot. A leltárkönyv hőtérképén a pult mögötti sarok ekkor vörösen kezdett izzani.

Henderson nem habozott tovább. Benyúlt a pult alá, és határozott mozdulattal meghúzta a másodlagos rézkart. A fal mögött nehéz láncok csörrentek meg, s a fapadló közepén egy apró, kör alakú csapóajtó emelkedett ki egy centiméternyit, alóla hideg, fémes huzat csapott ki.

56. IX/4. A nyitott csapóajtó — Huzatbiztos szellőzés

Meghökkenő mesélő

Henderson óvatosan letérdelt a résnyire kinyílt csapóajtó mellé. A kiáramló, fagyos huzat szokatlan, olajos gépszagot hordozott, ami azonnal elfojtotta a sarki berendezési tárgy sziszegését. A nyakánál felcsapó gőz kiáramlása alábbhagyott, ám az antikvárium kellemes melege egyetlen pillanat alatt elillant, a pulti hőmérő higanyszála pedig drasztikusan zuhanni kezdett.

A nyílás mélyén, a sötétben egy sárgaréz csiga és egy apró szerkezeti elem látszott. Henderson zseblámpát ragadott, s belvilágított a részbe. A padló alatti keskeny járatban nem csövek húzódtak, hanem egy miniatűr sín pár, amelyen egy tenyérnyi csille várakozott. A csillében egyetlen gondosan összehajtott, viaszolt cédula feküdt: „Hűtési illeték fejében levonandó a következő műszak béréből.”

– Rendkívül hatékony logisztika – dörmögte Henderson, miközben kiemelte a cédulát. A mérőműszer sárgaréz mutatója lassan visszaállt az üzemi zónába, mire a sarki állványon pihenő volt tulajdonos halk kattanással korrigálta a tartását, mintha a hideg hatására kissé összehúzódtak volna az alkatrészei.

Ekkor a bejárat ajtó feletti rézcsevegő megszólalt. Nem kívülről érkezett látogató: a csevegő nyelvét a falból kifutó vékony acél drót rántotta meg. A pult szélén pihenő leltárkönyv lapjai maguktól pörögni kezdtek, s megálltak a következő záradéknál, amely alatt egy még nedves tintájú bélyegzőnyom csillogott.

Henderson a könyvhöz lépett, és észrevette, hogy a fagyos Huzat most már nem a csapóajtóból, hanem egyenesen a könyv lapjai közül árad.

57. IX/5. A fagyos leltárkönyv – Természetes légcseré

Meghökkentő mesélő

Henderson megfontoltan hátralépett a pultról, majd megragadta a rézhegyű nehezéket, és óvatosan ráhelyezte a leltárkönyv zúzmarás lapjára. A hideg fuvallat nem csillapodott; ehelyett a papír ropogó hangot adott, mint a vékony tavi jég, s a lapok szélén apró jégkristályok kezdtek bokrosodni.

– A szellőzési illeték elszámolása nem képezheti vita tárgyát – állapította meg halkan, miközben ujjaival kikerülte a dér lepte sorközoeket.

A nedves bélyegzőnyom alatt újabb mondat tűnt fel, amely mintha közvetlenül a papír rostjaiból fagyott volna ki: „A légcseré átmeneti díja egy darab rézgomb vagy azzal

egyenértékű fémáru.” A pult szélén pihenő óralánc egyik apró szeme ekkor önálló életre kelt: elszabadult, s a dermesztő léghuzat fuvallatában egyenletesen belecsúszott a könyv gerincébe. A leltárkönyv erre egy elégedett kattánással becsukódott, s a fagyos huzat abban a pillanatban megszűnt.

Henderson elégedetten megigazította a zakóját, ám a csend nem tartott sokáig. A hátsó szoba felől halk, ritmikus kattogás hallatszott, mintha egy automata írógép kezdett volna el dolgozni a sötétben. A pult melletti sárgaréz szobor lassan elfordította a fejét a folyosó irányába.

58. IX/6. A ritmikus gépzaj — Automatikus nyugtázás

Meghökkentő mesélő

Mr. Henderson nem az a fajta ember volt, aki hagyta volna, hogy egy felügyelet nélkül maradt gép önkényes túlórába kezdjen. Óvatosan megkerülte a pultot, szeme sarkából egy utolsó szigorú pillantást vetve a némán meredő sárgaréz szoborra, majd határozott léptekkel elindult a hátsó szoba felé. A padlódeszkák megszokott nyikorgását elnyomta a fémes billentyűk ütemes, szinte katonás kopogása.

Amikor belépett a homályos helyiségbe, a látvány nem okozott neki meglepetést, csupán némi adminisztratív elégedetlenséget. A sötétben, a porlepte alkatrészes polcok tövében egy régi, mechanikus lajstromozó szerkezet működött: apró rézkarok csaptak le egymás után egy szalag papírra. A gép nem betűket nyomtatott, hanem apró, szabályos mintázatú lyukakat ütött a szalagra, pontosan olyan ütemben, ahogy a szobában a levegő húlni kezdett.

Henderson közelebb lépett, és határozott mozdulattal letépte a már kinyomtatott papírcsíkot. A lyukkártya szélén friss tintával rányomtatott szöveg futott végig: „Műszakváltás visszaigazolva. A légcseré-illeték jóváírva a kötelezett számláján.” A lap alján az antikvárius gondos, dőlt betűs aláírása állt – pontosabban annak egy tökéletesen élethű, mechanikus bélyegzőnyomata.

– A túlóra-pótlék elszámolása nélkül ez még nem végleges – dörögte Henderson, majd zsebéből előhúzott egy hajlított rézszeget, és habozás nélkül a szerkezet nyitott fogaskerekei közé illesztette.

A szerkezet egy elfojtott csikordulással megállt, ám a falon lévő kis rézrekesz fedele

ekkor lassan felpattant. Odabent egy újabb, még teljesen üres leltárív várt a rögzítésre.

59. IX/7. Az üres leltárív — Bejegyzett mulasztás

Meghökkentő mesélő

Mr. Henderson nem az a fajta könyvelőalkat volt, aki beéretlen dokumentumokat hagyott volna maga után. Egy pillanatra ugyan elgondolkodott azon, hogy a részszegetszámolható dologi kiadásként kellene-e feltüntetnie, de a hűvös bürokrácia iránti tisztelete végül győzött. A rekesz szélén egy finom rézláncon függő acéltű hegye csillogott.

Henderson határozott mozdulattal kézbe vette az íróeszközt, és a még teljesen üres leltárív tetejére precíz, dőlt betűkkel felvéste a maga egyszerű igényét: „Rendkívüli karbantartási illeték: egy darab hajlított részszeg beszámítása és a fagyos huzat azonnali megszüntetése.”

Amint az acéltű áthaladt az utolsó írásjelen, a fali rekesz nem tekerte vissza a papírt. Ehelyett a fal mélyéből halk, elégedett szisszenés hallatszott. A papírív közepén a tinta helyén apró perforációk jelentek meg, melyek mintázata kísértetiesen hasonlított Henderson saját kézírására. A padlódeszkák alatti fagyos légáramlat egyetlen pillanat alatt elhalt, s a rézrekesz alsó nyílásából egy apró, súlyos fémtárgy gurult ki a portörlő rongy szélére.

Henderson lehajolt, és felemelte a rézzsetont. A korábbi fagyos huzat után meglepő volt tapasztalnia, hogy a fémkorong kellemesen meleg – majdnem forró – volt. Egyik oldalán finom gravírozással a következő felirat állt: „Kártérítési előleg – túlóratérhelés elfogadva.”

– Na látja, lehet ezt rendesen is – jegyezte meg a csendes szobának Henderson, miközben a meleg zsetont a mellényzsebébe csúsztotta.

Ám mielőtt teljesen elégedetten visszaindulhatott volna a frontpult felé, a hátsó falban futó rézcsövekből halk, ütemes kopogás indult meg újra. Ezúttal nem a lajstromozó gép hangja volt, hanem egy másik, mélyebben fekvő szerkezeté.

60. IX/8. A nyomásszabályzó — Gépies kötelezettség

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson megállt a hátsó szoba küszöbén, s a fejét oldalra billentve hallgatta a rézcsövek vibrálását. A hang nem a fal felső részéből eredt, ahol az önműködő lajstromozó lapult, hanem lentről, közvetlenül a fapadló pereme alatt futó vastagabb szerelvényekből. Egy tapasztalt könyvelő pontosan tudja: ha egy bürokratikus gépezet meleg kártérítési zsetont ad, a számlát előbb-utóbb benyújtják a következő tételnél.

Lassan közelebb lépett a sarokhoz, ahol a csövek egy öntöttvas szerelvényben egyesültek. A szelepek felett egy apró, kör alakú nyomásmérő számlapja sötétlett, melynek mutatója vöröses tónusú sárgarézről készült. A mutató eddig mozdulatlanul pihent a nullán, most azonban ütemesen rángatózott, mintha egy láthatatlan gépíró próbálna rajta keresztül üzenetet kopogni.

– Remélem, nem vársz újabb részszeget – mormolta Henderson, miközben a kezét óvatosan a szelepház fölé tartotta. A fémből kellemes, langyos gőz szivárgott ki, amelynek édeskés, finom gépolajszaga volt.

A nyomásmérő alatti keskeny nyílás hirtelen felpattant, és egy apró, lyukasztott kartoncsík türemkedett ki belőle. Henderson két ujjal kihúzta. A kártyán finom tűszúrásokkal rajzolódott ki a következő műszak sorszáma, valamint egy egyértelmű kérés: a zsebében melegedő zsetont be kellett helyeznie a szomszédos nyílásba a folyamatos üzemmód garanciális igazolásához.

Henderson megrázta a fejét. Végül is a bürokrácia szabályai mindenhol bürokratikusak maradnak, legyen szó papírról vagy sárgaréztől. Kivette mellényzsebéből a forró fémkorongot, s habozás nélkül a nyílásba csúsztotta.

61. IX/9. A leltári műszak — Zárt garancia

Meghökkenő mesélő

A forró garanciazseton alig tűnt el a sárgaréz nyílásban, a nyomásszabályzó kattant egyet, s a szelepházból kiszisszenő édeskés gőzpára nyomban alábbhagyott. Mr. Henderson elégedetten porolta le a tenyerét. Úgy tűnt, a bürokratikus gépírási végre megnyugodott, a könyvelési kötelezettségek kiegyenlítést nyertek, s az antikvárium

rendje helyreállt.

Ekkor azonban a szerkezet belsejében nehéz, fémes csattanás visszhangzott. A nyomásmérő számlapja alatti kisablakban felpörgött egy számláló, és a rekeszből egy frissen gravírozott, apró sárgaréz táblácska csúszott ki. Henderson felemelte a hűvös lapot. A precíz vésésen a saját neve állt, alatta a hivatalos bejegyzéssel: Előírt műszak megkezdve. Szolgálati időtartam: visszavonásig.

A hátsó szoba nehéz tölgyfa ajtaja abban a pillanatban magától rácsapódott a keretre, s a retesz fémes csattanással a helyére ugrott. Henderson meglepetten lépett az ajtóhoz, de a kilincs meg sem mozdult. A csövek ritmikus kopogása hirtelen átváltott egy egyenletes, mély ketyegésre – pontosan olyanra, mint egy precíziós műszakóra, amely a karbantartó jelenlétét méri.

Az előző tulajdonos nem eladta az üzletet. Csupán átadta a műszakot a gép következő alkatrészének. Henderson száraz, halvány mosolyra húzta a száját; elvégre a könyvelésben a precizitás a legfőbb erény, még ha az ember maga válik is a leltári tétel részévé.

Az eladótér felől ekkor halk csilingeléssel megszólalt az ajtófeletti rézcseggő. Léptek zajongtak a parkettán, és egy idegen hang bizonytalanul kiáltott be a sötétedő boltterbe.

62. X/1. A gyanútlan vevő — Hivatalos átvétel

Meghökkentő mesélő

Mr. Henderson közelebb hajolt a tölgyfa ajtó kulcslyukához, s megpróbált átlesni a sötétedő eladótérbe. A homályos boltív alatt egy jól öltözött, keménykalapos úr álldogált, kezében egy szalaggal átkötött, sárgarézrel pántolt fadobozzal. Az idegen türelmetlenül kopogott a pult élén egy ezüstfejű sétatálcával, mit sem sejtve arról, hogy a bolt új tulajdonosa épp a szerkezet fogságában tölti elrendelt műszakját.

– Jó napot! Van itt valaki? – kiáltott be a vevő, miközben kíváncsian méregette a falat borító könyvsorokat. – Egy régiséget hoztam becslésre. Egy meglehetősen szokatlan, mechanikus szerkezetet.

A hátsó szobában a rézcövek hirtelen izgalomba jöttek: a nyomásmérő mutatója kéjesen kilendült, s a fali rekeszből egy apró, üres átvételi elismervény gurult ki, egyenesen Henderson cipője mellé. A nyomtatvány alján már ott szerepelt a saját neve,

mint felelős átvevőé. A gép nem csupán nyilvántartotta a szolgálatot, de azonnal ki is utalta az első hivatalos feladatot.

Henderson köszörülte a torkát, és a zárt ajtón keresztül kikikiáltott:

– Tegye a dobozt a pult közepére, uram! A leltározási folyamat elindult.

A vevő meglepődött a fal mögül érkező száraz hangon, de engedelmeskedett. Amint a fadoboz a pultra került, a padló alól finom vibráció indult meg. Az ajtó alsó nyílásán át egy vékony rézdrót nyúlt ki az eladótérbe, s csendben ráfonódott a csomagra.

A doboz fedele lassan felpattant, s a bársony bélésen egy apró, sárgaréz számlapos ketyegő tárgy villant meg.

63. X/2. A mechanikus becslés — Automata értékbecslés

Meghökkenítő mesélő

A keménykalapos úr elégedetten bólintott, látva a bársonyágyon ketyegő, bonyolult fogaskerék-rendszert. Meggyőződése volt, hogy egy ritka, tizenkilencedik századi asztrolábiumot hozott eladni, amelyet a nagyapja hagyott rá a padlás mélyén.

– Mint láthatja, kiváló állapotban van! – újságolta a zárt tölgyfa ajtó felé fordulva. – Remélem, a becsült összeg tükrözi majd e különleges műremek valódi értékét.

A hátsó szobában Henderson feszülten figyelte, ahogy a rézcsövek halkán sziszegve áramoltatják a gőzt. A falba épített szerkezet apró rézkarja a dróton keresztül azonnal munkához látott: nem felbecsülte a tárgyat, hanem precízen lecsavarta annak hátlapját. A dobozban ketyegő szerkezet ugyanis nem ritka antikvitas volt, hanem a leltározó gép saját, évtizedekkel ezelőtt elhagyott nyomásszabályzó szelepe.

A pult mélyéről fémes kattanással egy pecsételt nyomtatvány gurult ki a vevő elé. A gép nem vételárat fizetett, hanem leltári helyreállítási díjat vetett ki a behozott alkatrészre.

– A rendszer átvette a tulajdonát, uram – kiáltotta ki Henderson a kulcslyukon át. – A bevizsgálási és tárolási illeték azonnal fizetendő.

A vevő értetlenül meredt a számlára, miközben a tölgyfa ajtó alatti résen egy apró, sárgaréz kulcs gurult ki a padlóra, egyenesen a cipője orrához.

64. X/3. A raktári óvadék — Beosztott vevő

Meghökkentő mesélő

A keménykalapos úr óvatosan leereszkedett, és két finom kesztyűs ujjával felemelte a padlón pihenő sárgaréz kulcsot. Rövid megfontolás után úgy döntött, a rejtélyes üzletmenet csupán a zálogházak és antikváriumok ódon, exkluzív hagyománya. Mosolyogva igazította meg a nyakkendőjét: meg volt győződve arról, hogy a hátsó szobában ülő becsüs így teszteli a vevők elhivatottságát.

– Rendkívül szellemes megoldás, uram! – kiáltotta a zár irányába, miközben a kulcsot habozás nélkül a pult szélén ásító apró, rézperemes nyílásba illesztette. – Látom, a diszkréció önöknél valóban elsőrangú.

A pult mélyén erre felmordult egy eltemetett fogaskerék-áttétel. A sárgaréz kulcs elfordult, ám a zárt tölgyfa ajtó nem pattant ki. Ehelyett a pult faforgáccsal bélelt oldalrekesze csapódott ki, és egy újabb, még nagyobb pecsétel ellátott lajstromív emelkedett a magasba. A nyomtatvány fejléce félreérthetetlenül hirdette a „Raktári Kulcshasználati Illeték és Óvadék” azonnali fizetését.

A vevő nem jött zavarba. Szilárd meggyőződése volt, hogy a gép teljesítménye a tőkeerő igazolását szolgálja, ezért készséggel csatolta le a mellényéről nehéz, tömör arany óraláncát, s helyezte a rekesz aljára. A gép azonnal elnyelte az aranyat, s a mélyben egy nehéz, bronzfejű pecsétnyomó csapódott a papírra.

A zárt ajtó mögött Henderson előtt egy újabb sárgaréz kar lökődött ki a falból, tetején egy villogó, piros üvegöveggel. A felirat alatta nem a vételár kifizetését igazolta, hanem a vevő hivatalos beosztását az éjszakai segédleltározói műszakba.

A pult alatt ekkor fémes kattanás rezdült, s a bejárat ajtó nehéz retesze magától a helyére csúszott.

65. X/4. A tollseprű átvétele — Éjszakai beosztás

Meghökkentő mesélő

A keménykalapos úr elégedetten hallgatta a bejárat ajtó nehéz reteszének kattanását. Megpaskolta a mellényét, amelyről ugyan hiányzott a tömör arany óralánc, de szilárd meggyőződése volt, hogy a záróra a VIP-ügyfeleknek járó, zavartalan

magánmeghallgatás kezdetét jelzi. Úgy vélte, a zálogházak világában a teljes elszigeteltség a maximális diszkréció elengedhetetlen feltétele.

A pult alól ekkor halk fogaskerék-zörgéssel egy hosszú nyelvű tollseprű és egy fakötésű, vasalt szélű leltárkönyv emelkedett ki. A legfelső ív precíz, gépelt betűkkel hirdette: „Segédleltározói Munkakör – I. Osztályú Portalanítási és Katalogizálási Feladatok”.

– Lenyűgöző! – suttogta a vevő lelkesen, miközben elvette a szerszámot. – Egy interaktív hűségpróba! A patinás ritkaságok becsléséhez elengedhetetlen a fizikai alázat és a gyakorlati szakértelem.

A zárt tölgyfa ajtó mögött Mr. Henderson a fali kémlelőnyíláson át fojtott sóhajjal törölte meg izzadt homlokát. A leltározó szerkezet nem csupán átvette a bolt feletti irányítást, de azonnal beosztottat is biztosított számára a műszak lebonyolításához. Henderson közelebb lépett a réz beszélőtölcsérhez, s igyekezett minél hivatalosabb, szigorúbb hangszínt megütni:

– Munkatárs! A harmadik polcsor alatti porréteg elszámolási hiánynak minősül. Kérem, azonnal kezdje meg a portalanítást!

A vevő büszkén kihúzta magát, s lelkesen munkához látott. Ám amint a tollseprű elé érte az első antik rézóra tokját, a padló alatti szellőzőrácsokból fojtogató, száraz gőzsugár csapott fel.

66. X/5. A gőznyomásos fertőtlenítés – Munkavédelmi előírás

Meghökkentő mesélő

A feltörő forró gőzpára nem táorította el a jóra való vásárlót; épp ellenkezőleg, elégedetten köszörmelte meg a torkát. Meggyőződése volt, hogy a patinás boltban éppen egy magas nyomású, gőzölős műtárgy-sterilizálás tesztfázisának részesévé vált, amely kizárólag a legkiemelkedőbb gyűjtőknek jár.

– Kifogástalan! – kiáltotta a sűrű fehér ködben tüszögve, miközben a tollseprűt úgy forgatta, mint egy karmesteri pálcát. – A mikroszkopikus gombaspórák és az évszázados atkák azonnali semlegesítése! Az ilyen fokú gondoskodásért másutt külön felárat számolnának fel.

A zárt ajtó mögött Mr. Henderson a réz beszélőtölcsérre tapasztotta a fülét. Amikor megértette, hogy a vevőtérben gőzkibocsátás történt, riadtan lapozta fel a leltárkönyv biztonsági fejezetét. A szerkezet nem fertőtlenített: a túlhevült belső kazán a felesleges túlnyomást engedte ki a vevőtérbe, nehogy az egész antikvárium a levegőbe repüljön.

A sűrű gőz lassan oszlani kezdett, leleplezve a hátsó falba épített óriási, sárgaréz számlapos leltárórát. A berendezés kijelzőjén rézkattogással megjelent az első elszámolási mérőföldkő: „Próbaidős műszak: 0,1% teljesítve. Következő feladat: A szellőzőjárat belső korommentesítése.”

A vevő lelkesen a padló rácsa felé hajolt.

– Henderson úr, a prémium VIP-csomag tartalmaz védőruházatot, vagy a saját zakómban másszak be?

A sötét szellőzőmélyből ekkor tompa, fémes kaparászás válaszolt.

67. X/6. A szellőzővájat — Korommentesítési protokoll

Meghökkenő mesélő

A vevő egyáltalán nem jött zavarba a sötétből felhallatszó fémes kaparászástól; sőt, elismerően bólintott. Meggyőződése volt, hogy az antikvárium mechanikus élményterápiája most lépett a második, interaktív szakaszába.

– Pompás akusztika! – kurantotta be a sötét nyílásba, majd elegánsan levette a zakóját, és gondosan félretette a pultra. – A hangeffektekért külön dicséret illeti a tervezőt. Gondolom, a koromkefe automatikusan közeledik.

A zárt ajtó mögött Mr. Henderson izzadó tenyérrel forgatta a leltárkönyv idevonatkozó oldalát, ahol piros tintával a következő állt: „A szellőzőrendszer automatikus tisztítókefeje 1888 óta nem volt elválasztva a központi fogaskerék-hajtástól. A járatba lépni tilos és életveszélyes.”

– Ne menjen közelebb! – kiáltotta Henderson a réz beszélőtölcsérbe, de a hangja a gőzmaradványoktól recsegve, torzan jutott el a vevőtérbe.

– Értettem, Henderson úr! – kiáltott vissza a vásárló, miközben elszántan feltúrta az ingujját. – „Ne tétovázzak, lépjek közelebb!” Kifejezetten értékelem az ilyen haladó szintű kihívásokat!

Azzal a férfi négykézlábra ereszkedett, és a kapott tollseprűt maga előtt tolva elindult a

szűk, koromfedte bádoggcsőben. A leltáróra ekkor hangosat kattant, s a kijelzőjén a felirat átváltott: „Karbantartó behatolás érzékelve. Súrlódási egyenleg: folyamatban.” Henderson megdermedt a hátsó szobában. A szellőzőmélyből halk, egyenletes ketyegés indult meg.

68. X/7. A garanciális felmentés — Automatizált tulajdonváltás

Meghökkentő mesélő

A bádoggcsőből felharsanó fogaskerék-csikorgás rázkódásba hozta az antikvárium teljes szerkezetét. Mr. Henderson behunyta a szemét, felkészülve a legrosszabbra, miközben a leltáróra mutatói eszeveszett pörgésbe kezdtek. A nyomásszabályzó sípoló hang kíséretében engedte ki a maradék gőzt, majd egy nehéz, fémes csattanással minden elcsendesedett.

A hátsó szoba falán lévő sárgaréz nyílás csörrenéssel kinyílt. Egy megpörzsölt, de katonásan lepecsételt okirat csúszott ki belőle egyenesen Henderson reszkető tenyerébe. Az utolsó garanciális záradék volt az, rajta a friss tintával írt szöveggel: „Alulírott szerkezet igazolja, hogy a korommentesítési próbát sikeresen teljesítő jelentkező átvette a műszakot. A korábbi kezes kötelezettségei azonnali hatállyal megszűntek.”

Henderson ámulva nézett a papírra, amikor a bolttér felől elégedett csettintés hallatszott. A vevő lépett ki a szellőző másik végéből: a korom kissé összefolyt az arcán, de a zakóját gépiesen tisztára keféelve, büszkén feszített. Mellkasán egy frissen rászegecselt rézjelvény csillogott: *Főgépész és Üzletvezető*.

– Zseniális VIP-program! – kiáltott a vevő elragadtatva. – A szűk járatok, a kefe súrlódása, az automatikus előléptetés... Garantálom, hogy mától én viszem ezt a boltot! Henderson szólni sem tudott. Csendben letette a leltárkönyvet, zsebre vágta a felmentő záradékot, és megkönnyebbülten kísétált a nyitott ajtón. A sötétedő sikátor sarkán azonban egy magányos, rézveretes fadoboz hevert a járdaszegélyen, s belőle halk, ütemes szívhang dobogott.

69. XI/1. A gazdátlan fadoboz — Ütemezett szívhang

Meghökkentő mesélő

Mr. Henderson megtorpant a nyirkos macskakövön. A rézveretes fadoboz ritmikus lüktetése olyan vészjóslóan emlékeztetett egy precíziós óraműre, hogy a volt üzletvezető ösztönösen hátralepett egyet. A doboz szélén finom, vésett felirat csillant meg az utcai lámpa sárgás fényében: „Garantált átruházás esetén felnyitandó.”

A sikátor homályából halk, kimért léptek zaja hallatszott. Az antikvárius lépett ki az árnyékból, kalapja karimáját kissé megbillentve. Arca kifejezéstelen maradt, de tekintetében hűvös kíváncsiság pislákol.

– Igazán mintaszerű visszavonulás, Mr. Henderson – jegyezte meg kimérten, miközben gombostűhegyező tekintetével a járdaszegélyen pihenő tárgyra mutatott. – Bár a mechanikus szabályzat ritkán enged el bárkit teljesen üres kézzel.

– Én már átadtam a műszakot és a felelősséget! – tiltakozott Henderson, s görcsösen a zsebében lévő, frissen pecsételt záradékra szorította a kezét.

– Így van, a boltot valóban átvette az új főgépész – bólintott az antikvárius szárazon. – Ám a kötelezettség átadása mindig jár egyfajta végkielégítéssel. A doboz nem a leltár része. A doboz személyre szabott.

Ekkor a rézpánt finom halk kattanással kioldódott, a tető felpattant, s belsejéből egy apró, gőzölgő fogaskerék-rendszer bukkant elő, amely szorosan felvette Henderson zaklatott szívverésének ütemét.

70. XI/2. A szinkronizált doboz — Ritmikus garancia

Meghökkentő mesélő

Mr. Henderson a mellkasához kapott. A fadoboz apró gőzszelepei pontosan akkor szisszentek fel, amikor a saját pulzusa megugrott, mintha a szerkezet nem csupán leutánozná a szívverését, hanem irányítaná is azt.

– Ez... ez képtelenség! – lihegte Henderson, miközben óvatosan megpróbálta elhúzni a kezét a doboz belsejében forgó apró rézhenger közeléből. – Én nem írtam alá semmilyen keringési záradékot!

– A nyugdíjazási szabályzat harmadik cikkelye értelmében a távozó üzletvezető élettani

egyensúlya az antikvárium stabilitásának garanciája – magyarázta az antikvárius, miközben gépiesen előhúzott a zsebéből egy apró, réznyéllel ellátott finomcsavarhúzó. – Ez a készülék nem veszélyes, csupán egy jóindulatú ritmusszabályzó. Ha Ön túlságosan izgatottá válik, a rugós szerkezet kíméletesen visszalassítja a pulzusát a hivatalos leltári átlagra.

Henderson óvatosan megkönnyebbült. Ha csupán egy gondoskodó orvosi segédeszközzől van szó, amit a cég hálából bocsátott a rendelkezésére, talán nincs ok a pánikra. Megérintette a sárgaréz szegélyt, mire a dobozból kiemelkedett egy apró, felhúzható kulcs, amely finom halk kattanással rögzült.

Ekkor azonban a doboz mechanikája hirtelen megakadt, s a rézhenger forgási sebessége váratlanul a felére csökkent. Henderson feje megszédült, s a nyirkos macskakövön állva érezte, ahogy a saját szívverése azonnal és engedelmesen átveszi a kényelmetlenül lassú, merev ütemet.

A járdaszegélyen egy elszabadult, apró fogaskerék gurult végig, egyenesen a sötét csatornarács felé.

71. XI/3. A csatornarács alatt — Keringési egyenleg

Meghökkenő mesélő

A parányi fogaskerék tiszta, fémes csengetéssel hullott alá a sötét lefolyóba. Mr. Henderson megpróbált utána nyúlni, de a kényelmetlenül lelassult pulzusa miatt a mozdulata kétségbeejtően nehézkesé vált. Úgy nyújtotta ki a kezét a nyirkos levegőben, mintha egy sűrű, láthatatlan zselében kellene utat törnie magának.

– Ne aggódjon, a rendszer felettébb rugalmas – jegyezte meg az antikvárius higgadtan, s zsebéből egy apró, széljegyzetekkel teli jegyzetömböt húzott elő. – Az alkatrész elhagyása automatikusan aktiválja a helyi közüzemi készenléti protokoll harmadik szakaszát. A városi csatornahálózat és az Ön keringési garanciája közt ugyanis szoros, időtálló szimbiózis áll fenn.

Henderson megingott a macskakövön. A mellkasában dobbanó ritka, lomha lüktetés szinte megnyugtatónak tűnt, noha a látómező szélein finom szürke homály derengfent. – De a... a pulzusom... – nyögte ki nehezen.

– Csupán takarékos üzemmód – biztosította őt a kereskedő, miközben akkurátusan

visszacúsztatta a csavarhúzót a mellényzsebébe. – Amíg a lefolyóba esett elem visszaszerzése folyamatban van, a doboz a közeli gázlámpák hőtágulásából nyeri az ütemet. Amennyiben gyorsítani kívánja a helyreállítást, javaslom, tegyen pár kényelmes lépést a főgyújtó felé.

A sötét csatornarács mélyéről ekkor halk, szabályos, fémes ütközés visszhangzott fel, mintha a föld alatt egy másik, elfeledett óramű indult volna be.

72. XI/4. A gázhálózati pulzus – Nyomás alatti garancia

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson tehetetlenül bólintott, majd nehéz, ólomlábakon megindult a kövezetbe süllyesztett vasrács felé. Minden egyes lépésénél a mellkasában lévő kongó üresség úgy nehezedett rá, mintha a gravitáció hirtelen meghatszorozódott volna. A doboz a kezében nem húlt ki; ellenkezőleg, a rézpántok selymes, bizsergető forróságot sugároztak.

– Kiváló tempó, Mr. Henderson! – dicsérte meg az antikvárius, miközben méltóságteljesen mellette sétált, és ezüstceruzájával újabb pipát tett a jegyzettömbjébe. – Látja, a gázhálózat nyomásingadozása máris átvette a szabályozást. Bár a szisztéma mellékhatásaként a bal karja kissé elnehezülhet, az utcai világítás hatékonysága mintegy négy százalékkal növekszik.

Henderson a rács fölé hajolt. A sötét mélyben, a szennyvíz és a gőzgomolyagok mögött apró, sárgaréz szikrák pattogtak, mintha egy miniatűr öntöde működne a város alatt. Amint a dobozt közelebb tartotta a nyíláshoz, a feje felett álló gázlámpa lángja hirtelen visszahúzódott, majd a doboz lüktetésével egy időben hatalmasat pattant.

– Elnézést – nyögte ki Henderson, s homlokán hideg verejtékcsepp gördült le. – Ha a gázvezeték... az én pulzusom... akkor mi történik, ha valaki elzárja a főcsapot?

A kereskedő készségesen elmosolyodott, és felhajtotta gallérját a feltámadó nyirkos szélben.

– Nos, abban az esetben az Ön keringése átvált a csatornázási művek vészkeringetőjére. Bár az a mechanika kissé zajosabb, és néha hajlamos a visszacsapásra.

A rács mélyén ekkor egy nehéz, olajos fogaskerék fordult át, s a sötétből egy

rézbevonatú mérőóra számlapja emelkedett ki a gőzben.

73. XI/5. A tizenkettes alállomás — Kalibrált karbantartás

Meghökkenítő mesélő

Az antikvárius a rácshoz térdelt, s elegáns mozdulattal apró, finom kidolgozású kulcsot húzott elő a mellényzsebéből. A gőzben derengő számlap mutatója vészjóslóan ugrált, pontosan lekövetve Henderson szaporábbá váló, szaggatott lélegzetvétélét.

– Kérem, uralkodjon magán, dear fellow! Ha túlpörgeti a mutatót, a szomszédos utcában csőtörést okoz a túlnyomás – figyelmeztette a kereskedő, miközben a kulcsot a rézóra oldalába illesztette, s határozottan fordított rajta kettőt.

Henderson mellszoborrá merevedett: a saját bordái mögött éles, fém a fémmel találkozókattanás visszhangzott. A bal lábában azonnal megszűnt a nehéz ólomérzet, helyette bizsergető, száraz melegség futott végig a vénáin. A feje feletti gázlámpa lángja kiegyenesedett, s nyugodt, aranyárga fénnel világította be a nyirkos macskaköveket.

– No látja! A finomhangolás megtörtént – bólintott elégedetten az antikvárius, miközben elrakta a kulcsot. – Ön mostantól hivatalosan is a tizenkettes számú nyomásszabályzó alállomás. A garanciális feltételek szerint az első karbantartási körútja pontosan most veszi kezdetét.

– Milyen körút? – nyögte Henderson, de a kezében lévő fadoboz hirtelen hűvössé és nehézzé vált, mintha egyenesen az utca alatti öntöttvas csőhálózathoz forrasztották volna.

– A hálózati felderítés, természetesen – felelte a kereskedő, és a sötét utca vége felé mutatott, ahol egy magányos lámpagyújtó létrája támaszkodott a következő vasoszlopnak. – Ha lemaradunk a nyomáspróbáról, a főellenőr leveszi a jutalékot a keringéséből.

74. XI/6. A lámpagyújtó létrája — Szabályozott feszültség

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson kénytelen volt megindulni a nyirkos macskaköveken, de minden egyes lépése furcsa, kiszámított ritmust követett. Ahogy a bal cipősarok a kőhöz ütődött, a házfalakon futó rézcsövekben halkán felpisszent a gáz, a közelebbi lámpa lángja pedig engedelmesen meghajolt. Az antikvárius méltóságteljesen lépkedett mellette, mintha csak egy vasárnap délutáni sétán kísérne egy jól felhúzott faliórát.

– Rendkívül gazdaságos üzemmód – jegyezte meg a kereskedő, miközben elhaladtak egy zárt ablakú pékség mellett. – Ön most pontosan annyi gázt áramoltat, amennyit a léptei ritmusa kiprésel a mellkasából. Ha siet, a fény kövér szirmokat bont; ha megtorpan, a fél utca sötétségbe borul.

Amikor elérték a következő vasoszlopot, a támasztott létra valóban ott állt, de lámpagyújtónak nyoma sem volt. Csupán egy kopott, rézveretes mérőműszer lógott az oszlop oldalán, pontosan olyan magasságban, hogy egy áthaladó gyalogos könyöke kényelmesen megakadhasson benne. A számlapon lévő mutató gyanakvóan rezgett.

Henderson óvatosan megtorpant. A pulzusa most pontosan harminchatot ütött percenként, ami a szomszédos mellékutcában épp csak arra volt elég, hogy a cégérek alatti kis gázégők halvány kék derengést árasszanak.

– Nem látom a főellenőrt – mondta Henderson, miközben fémízű nyál gyűlt össze a szájában.

– Dehogynem látja – válaszolta az antikvárius, és előzékenyen megkopogtatta a vasoszlopra szerelt sárgaréz műszert. – Csak éppen a hálózati hierarchia felsőbb szintjén helyezkedik el. Kérem, nyújtsa ki a bal mutatóujját a tesztcsaphoz, mielőtt a szomszédos körzetben kihúl a fűtés!

75. XI/7. A tesztcsap gőze — Közvetlen nyomáspróba

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson reszkető kézzel nyújtotta ki a mutatóujját a rézműszer oldalából kiálló, hidegen csillogó nyíláshoz. A fém hidege szinte égette a bőrét, de visszahúzódásra már nem maradt mozgástere.

- Csak óvatosan - suttogta az antikvárius, és maga is fél lépést hátrált a macskakövön. - A legkisebb nyomásingadozás is megzavarhatja a szomszédos körzet sütőipari gőzellátását, s a pékek rendkívül türelmetlen emberek.

Amikor Henderson ujjbegye végül hozzáért a tesztcsap sárgaréz pereméhez, halk, fémes klittyenés hallatszott. A műszer mutatója vadul kilendült, s a férfi mellkasát olyan éles, ritmikus bizsergés járta át, mintha egy parányi óraműves kalapács kezdte volna verni a bordáit belülről. A házfalakon futó csővezetékek sziszegése azonnal megváltozott: a legközelebbi gázlámpa lángja fakósárgáról éles, vibráló ibolyakékre váltott.

- Na látja - bólintott a kereskedő, s gyorsan bejegyzett valamit a kabátja zsebéből előhalászott, kormos szélű jegyzetfüzetbe. - A kalibráció sikeres. Most már nem csupán hajtja a hálózatot, de ön lett a főszabályzó szelep is. Ha elégedetlen a közvilágítással, elég egy mélyebbet lélegeznie.

Henderson szája teljesen kiszáradt. Próbált egyet nyelni, de a torkában is a tömény gáz fémíze terjengett. Érezte, ahogy a mellkasa emelkedésére a távoli kereszteződés lámpái egyszerre lobbannak fel, s a sötétség ütemesen húzódik vissza az utcákról.

- De mi történik, ha elalszom? - kérdezte rekedten, miközben lassan visszahúzta zsibbadt ujját.

Az antikvárius nem válaszolt. Csupán a sarkon túlra mutatott, ahol a sűrűsödő ködből egy nyikorgó, vasvázas toló kocsi sziluettje bontakozott ki, tetején egy magányosan ketyegő, sárgaréz plombával lezárt mérőórával.

76. XI/8. A hordozható mérőóra — Mobilizált kötelezettség

Meghökkenő mesélő

A toló kocsi pontosan a két férfi előtt állt meg, mint egy engedelmes, ámbár veszélyesen fémes háziállat. Az antikvárius nem teketóriázott: megragadta Henderson még mindig zsibbadt csuklóját, és nyers mozdulattal a műszer oldalából kiálló sárgaréz

csatlakozóhoz szorította.

- Ne rángassa a kezét! - sziszegte az antikvárius szaporán, miközben tekintetével a legközelebbi gázlámpa lángjának ritmikus pislákolását követte. - A szívverése pillanatnyilag a teljes hatodik kerület nyomásprofilja. Ha most megugrik a pulzusa egy alaptalan pánikroham miatt, a községháza összes díszcsillárja kirobban.

A mérőóra számlapja mögött apró fogaskerekek csikordultak össze. Henderson érezte, ahogy mellkasában az egyenletes lüktetés átadja helyét a csövekben áramló gőz tompa dörgésének. A műszer sárgaréz plombája egy kattanással rögzítette az értékeket: az ütemezés megváltoztathatatlaná vált.

- Kész - bólintott a kereskedő, és határozottan a sötétbe vesző kapualj felé fordította Hendersont. - Az első hivatalos állomása a kilences számú bérház. A harmadik emeleti lakó teaforralója öt perce késik. Menjen, és szedje a lábát egyenletesen! A hálózat nem tűri a tétlenséget.

Henderson engedelmesen megindult a macskaköveken, s a háta mögött nyikorogva gördült utána a vasvázás szerkezet, híven követve minden egyes kimért lépését.

77. XI/9. A kilences számú lakás — Nyomástartó végrendelet

Meghökkenítő mesélő

Henderson gondosan ügyelt rá, hogy minden egyes lépése pontosan nyolcvan centiméteres legyen, ahogyan azt a mögötte nyikorgó szerkezet megkövetelte. A kilences számú bérház sötét lépcsőházában a fali gázlámpák fénye ritmikusan feléledt és elhalványult a pulzusával tökéletes összhangban.

A harmadik emeleten a kilences ajtó félig nyitva állt. Odabent egy ősz ember ült a terített asztalnál, s türelmetlenül kopogtatott egy üres teáscsészén. A tűzhelyen álló sárgaréz teaforró teljesen cold volt és csöndes.

- Pontosán öt percet késett, Henderson - mondta az ember anélkül, hogy felnézett volna a gőzmentes edényről. - A gőznyomás leesett, a víz pedig még csak nem is langyos.

Henderson a kapott utasítás szerint óvatosan a sárgaréz csaphoz érintette a mutatóujját. A mellkasában a szívverés egy pillanatra megtorpant, majd a csövekből csikorgó hang

kíséretében előtört a kékes láng. A teaforraló szinte azonnal éles sípolásba kezdett.

– Remek – bólintott a férfi, majd felállt, és a székre mutatott. – Most pedig üljön ide. Az ön teája következik.

Henderson ekkor pillantotta meg az asztalon heverő gázszámlát és a falon függő bekeretezett oklevelet: a saját nevét. Ráébredt, hogy az egész várost átszövő hálózat nem volt más, mint egyetlen zárt körmodell az antikvárium hátsó szobájában, s ő maga volt a lakó, aki éjjelente hiába várta a meleg teát.

A tolókocsi egy utolsó kattanással rögzítette magát a padlódeszkákhoz.

A távoli utcasarkon egy rézgaras gurult végig a nedves macskaköveken.

78. XII/1. A teáskanna füstje — Nyomástartási kötelezettség

Meghökkentő mesélő

Henderson megpróbálta elhúzni a kezét a tesztcsaptól, de a tolókocsi karfájába épített rézpántok halk szisszenéssel rásimultak a csuklójára. A szerkezet nem csupán rögzítette magát a padlóhoz, hanem láthatóan véglegesíteni kívánta a lakóberendezést.

– A teája kihűl, Henderson – jegyezte meg az ősz ember szárazon, és egy sárgaréz töltőtollat toltott át a terítőn. – A névjegyét már elhelyeztük a falon, a nyomástartási kötelezettségvállalást viszont alá kell írnia. Hivatalos ügy, tudja. A város nem fűtheti magát csupán jóindulatból.

Henderson szaggatottan lélegzett. Valahányszor szaporább szívverése megemelte a pulzusát, a teaforraló alatti kékes láng magasabbra csapott, s a konyhában azonnal érezhetően melegebb lett. A falon függő keretezett oklevél halványan megremegett a gázcsövek ritmikus rezonanciájától.

– És ha megtagadom? – kérdezte Henderson feszülten.

– Akkor a földszinti bérlők kénytelenek lesznek hideg fürdőt venni – felelte a férfi, s kimérten felényújtotta a csészét. – Az antikvárius odalent már úgyis retinaredést kap a feszültségtől. Egyetlen tüsszentése elegendő ahhoz, hogy a kettes körzetben elaludjanak az utcai lámpák.

A folyosó felől halk kattanás hallatszott, mint amikor egy mérőóra eléri a maximális

tartományt.

79. XII/2. A tizenkettes elosztó — Szabályozott felderítés

Meghökkenő mesélő

Mr. Henderson kénytelen volt óvatosan lélegezni. Egy meggondolatlan köhögés elég lett volna ahhoz, hogy a városi közvilágítás pislákolása miatt a gyanútlan gyalogosok a csatornába lépjenek. A sárgaréz töltőtoll hideg volt és nehéz; a hegyéből nem tinta, hanem sűrű, fekete műszerolaj szivárgott.

– Nem garantálom az egyenletes ritmust – vetette oda szűkszavúan, miközben a tollat a terítőre fektetett fémkeretes lapra illesztette.

Ahol az olaj a papírhoz ért, halk sercegéssel serkent ki a gőz. Amint a névjegy utolsó kanyarítása is felkerült a lapra, a tolókocsi csuklópántjai fémes koccanással kioldódtak. A szerkezet azonban nem engedte szabadon: a kerekek rejtett fogaskerekei kattánva rögzültek a padlóba vésett sín pályába, s a tolókocsi lendületesen megindult a nyitott ajtón át a sötét folyosó felé.

– Az első felderítési pont a tizenkettes elosztó – kiáltotta utána az ősz ember, miközben higgadtan beleivott a teájába. – Ellenőrizze a szelepek tömítését! Ha szivárgást észlel, semmiképp se ijedjen meg, mert a riadt pulzusa szétveti a főnyomócsövet.

A folyosón a gázcsövek mint kövér indák futottak a falak mentén. Henderson a homályban furcsa dolgot vett észre: a csőkötésekből szivárgó gőz nem városi gáz szagát árasztotta, hanem frissen pörkölt kávé és antikvár könyvek tömény illatát.

A sín pályája végén egy rézbevonatú manométer órája várt rá, melynek mutatója gyanúsan ritmikus ketyegéssel követte saját pislogását.

80. XII/3. A tizenkettes elosztó — Téves kalibráció

Meghökkenő mesélő

A tolókocsi lágyan felkoppant a sín pályája végpontját jelölő gumibaknak, s Mr. Henderson kerekei végleg megálltak a tizenkettes elosztó előtt. A falat vastag sárgaréz csövek

borították, amelyek úgy tekergőztek egymásba, mint egy gőzkazán túlbonyolított belső szervei.

A rézbevonatú manométer számlapján nem számok álltak, hanem apró, kézzel rajzolt kávéscsészék és nyitott könyv-ikonok. Henderson megkönnyebbülten sóhajtott fel: a látszat ellenére a mutató mozgása nem a saját szívritmusát követte, hanem a hálózatban keringő gőz finom hőtágulását. Az antikvárius ijesztgetése csupán ódivatú, pszichológiai trükknek tűnt, amellyel a tapasztalatlan ellenőröket szokták fegyelemre inteni.

A szelepek tömítésénél finom, szürkés gőzsugár szisszent ki. Henderson óvatosan kinyújtotta a kezét, és megmarkolta a főcsap recézett kerekeit. Amikor balra fordította a tárcsát, a pörkölt kávé illata azonnal átváltott égett vaníliára, s a fal mögött mély, öblös morajlás támadt.

- Helyes - mormogta magában, s a félelem utolsó szikrája is elillant belőle. - Csak egyszerű nyomáskülönbség.

A tizenkettes elosztó aljából ekkor fémes kattanással kiugrott egy apró rézfiók. A benne fekvő perforált kartonon géppel gépelt üzenet állt: „Köszönjük a kézi dúsítást. A városi olvasótermekben a levegő mostantól tizenkét százalékkal sűrűbb.”

A folyosó távoli, sötét szegletéből ekkor halk, ütemes léptek zaja szűrődött ki.

81. XII/4. A sűrített levegő — Utolsó elszámolás

Meghökkenő mesélő

A léptek zaja nem a sötét alagút mélyéből érkezett, hanem közvetlenül Mr. Henderson feje felől, a grippes gőzcsövek mögötti gerendákból. Az antikvárium vastag padlódeszkái halkan megreccsentek, ahogy a boltba lépő legújabb vevő lassan átvágott az eladótéren.

A tizenkettes elosztó rézcsövei azonnal rezonálni kezdtek a fenti mozgásra. A falba épített finommechanika fémes csattanással lökött előre két acélreteszt, amelyek mozdíthatatlanul rögzítették Mr. Henderson tolókocsijának kerekeit a beépített sínpárhoz. A férfi döbbsen rántotta meg a karfát, de a szerkezet meg sem rebbent. Ezzel egy időben a sárgaréz manométer mutatója visszaugrott az megnyugtató kávéscsészéről egy apró, kézzel rajzolt olvasószemüveget ábrázoló ikonra.

Odafent a gyanútlan vásárló meggyújtotta az olvasóasztal gázlámpáját. A sárgaréz égőfejből lágy, sárgás láng csapott fel, s a lenti elosztó szelepei precíz szinkronba lendültek Henderson mellkasának ütemével. A férfi ekkor értette meg a tévedését: a főcsap eltekerésével nem a saját szívritmusát függetleníttette a várostól, hanem közvetlenül az antikvárium nyitvatartási rendjére kalibrálta a keringését. Valahányszor a vevő odaután nyúlt a könyvjelzőért vagy lapozott egyet a sűrű levegőjű teremben, a gázlámpa lángja pislákkolt egyet, Henderson szíve pedig kihagyott egy dobbanást, hogy tartsa az előírt üzemi nyomást.

A tolókocsi alatti sín pálya végén ekkor gurulni kezdett egy apró, rézből öntött csengő, s a sötétben halkan koccant a falnak.

82. XIII/1. Az olvasótermi tarifa – Szabályozott fordulatszám

Meghökkentő mesélő

A csengő halk koppanása nem maradt válasz nélkül. A sín pálya végén lévő vakbúrából egy vékony, sárgaréz cső emelkedett ki, mint valami fémből hajtogatott, kíváncsi periszkóp. Egy apró, sziszegő levegőlökéttel kék tintával nyomtatott papírcsíkot köpött Mr. Henderson ölébe.

A nyomtatvány fejlécén a helyi gázművek elegáns logója állt, alatta pedig a friss bejegyzés: „Olvasótermi tarifacsomag – Változó fordulatszámú üzemmód”. Henderson borzadva tapasztalta, hogy ahogy a fenti vásárló gyorsabban kezdett lapozni a vaskos könyvben, a manométer mutatója veszélyesen megközelítette a piros sávot, a saját pulzusa pedig szapora, csattogó ritmusra váltott.

Ha a vevő elmélyülten tanulmányozott egy lábjegyzetet, a láng visszahúzódott, s Henderson tüdeje alig jutott oxigénhez. Nyilvánvalóvá vált: ha a fenti úriember úgy dönt, hogy kioltja a lámpát és távozik a bolt tartományából, az elosztó nyomása nullára zuhan, s vele együtt a saját életfunkciói is leállnak.

Henderson kétségbeesetten a szelepek felé nyúlt. Az egyetlen esélye az maradt, ha mesterségesen megnöveli a gázáramlást, maradásra csábítva az ismeretlen olvasót. Mély lélegzetet vett, s rácsapott a kilences számú kiegyenlítő csapra.

Odafent a lámpa vakító, napszerű fénnel csapott fel, mire a vásárló elégedett hűmmögéssel húzta közelebb a székét. Henderson melledzésbe illő szívveréssel dőlt hátra a mozdulatlan tolókocsiban: a törékeny egyensúly beállt, s már csak drukkolnia kellett, hogy a kiszemelt kötet elég vastag legyen.

83. XIII/2. Az aroma-szabályzó — Illatosított olvasás

Meghökkenő mesélő

A mennyezet felől lágy lapaj hallatszott, mint amikor egy nehéz borítójú enciklopédia lapja átperdül a szomszéd oldalra. Mr. Henderson szaporán szedte a levegőt, miközben tekintete a tizenkettes elosztó újabb rejtett szerkezetére tévedt. A kilences csap mellett egy kisebb, sárgaréz-ből készült, tekerőgombos tartály pislákol, rajta apró gót betűs felirat: „Aroma-kiegészítő – Békebeli dohány és ódon papírkötés”.

Henderson elmosolyodott. A logikája kikezdhetetlennek tűnt: ha a fenti olvasó kényelme nem csupán a fényerőn, hanem a megnyugtató, otthonos atmoszférán is múlik, akkor a megfelelő illatanyagok adagolásával órákra a fotelhez láncolhatja az ismeretlen vásárlót. Remegő ujjal negyed fordulatot tekert a finomhangoló csapon.

Odafent halk szimatolás hallatszott, majd a fa padlódeszkák elégedett reccsenéssel fogadták a hátradőlő test súlyát. A gázcsőből szivárgó finom pörköltkávé- és cseresznyedohány-illat megtette a hatását: a lapozás ritmusa egyenletes, szinte gépies metronómmá szelődött. Henderson pulzusa végre visszatért a megszokott, nyugodt hatvanas értékre.

Megkönnyebbülése azonban nem tartott sokáig. A rézperiszkóp újabb éles szisszenéssel egy apró, sárga rézcédulát dobott ki. A rajta lévő friss véset szerint a kényelmi funkciók használata extra gázfogyasztással járt, melyet a rendszer közvetlenül a lenti légtér oxigéntartalmából vont le. A levegő a szűk járatban érezhetően megritkult, miközben a tizenkettes elosztó mögötti falban egy mély, szabályos kopogás vette kezdetét.

84. XIII/3. Az expressz fejezetváltás — Öngyilkos ütemezés

Meghökkenítő mesélő

A vakogó légszomj közepette Mr. Henderson elméje meglepő tisztasággal mérlegelte az opciókat. Ha a lenti oxigénfogyasztás a fenti olvasó kényelmi funkcióival van arányban, a megoldás kézenfekvőnek tűnt: az ismeretlen vásárlót nem maradásra, hanem minél gyorsabb távozásra kell bírni. Ha befejezi a kötetet és becsukja a borítót, a gáznyomás leáll, a levegő visszatér, s a tolókocsi beépített sínje talán végre kioldja a tengelyt.

A tizenkettes elosztó alsó szegmensében meg is lelte a keresett sárgaréz tárcsát. A gót betűs felirat – „Éberségfokozó borsmenta és szúrós ózon – Expressz fejezetváltás” – biztatóan csillogott. Henderson remegő ujjakkal, gondolkodás nélkül ütközésig csavarta a gombot.

Odafent a reakció azonnali volt. A megfontolt, lány lapozásokat egy feszített, szinte hisztérikus papírcsörgés váltotta fel. A vásárló nem olvasott: száguldott a sorok között. Henderson már előre örült a kiszabadulásnak, ám az elosztó belső mechanikája éles kattanással korrigált, s a gázhálózat felpörgött.

Henderson pulzusa egyetlen másodperc alatt ugrott száznegyvenre. A logikájában tatóngó lyuk most mutatta meg magát: a fenti olvasási tempó és a lenti oxigénszint nem fordítottan, hanem egyenesen arányosan mozgott. Minél gyorsabban lapozott a vevő, a rendszer annál több levegőt szivattyúzott fel a hatékonyság fenntartásához. A fal mögötti kopogás ekkorra már fülsiketítő kalapálássá fajult.

Ahogy a látása szélén megjelentek az első sötét foltok, a rézcső alsó illesztéséből egy apró, felhúzható óraszerkezettel felszerelt üvegkapszula gurult ki a padlóra.

85. XIII/4. Felderítés — Mechanikus időzítés

Meghökkenítő mesélő

A padlón forgó üvegkapszula apró fogaskerekei finom, fémes ketyegéssel számlálták vissza a másodperceket. Mr. Henderson, szeme előtt örvénylő sötét foltokkal, remegő törzzsel hajolt előre a tolókocsijában. A sínre zárt tengely nem engedte a teljes

mozgásszabadságot, így végül csak a cipője orrával sikerült maga felé pöckölnie a csillogó hengerikét.

A kapszula rézkupakján parányi gravírozás állt: „Rendszerfáradási csillapító — Nyugtató levendula és nehéz altatógőz”. A mellette futó csővezeték alsó szegmensén egy tűvékony beömlőnyílás várt. Henderson tudta, hogy ha az emeleti olvasó teljesen elalvás közeli állapotba kerül, a lapozás lelassul, s a szívritmushoz láncolt gázszivattyú végre visszavesz az ölési tempóból.

Kiprészelve maradék erejét, a nyílásba illesztette a kapszulát. A rugós szerkezet halkan kattant, s a nyomáskülönbség azonnal beszippantotta az elixírt. Odafent az örült papírzizegés hirtelen megtorpant. A vágató lépteket komótos, elnyújtott lapozások váltották fel, mint amikor a váratlanul elnehezedő szemhéjak küzdenek a nyomtatott sorokkal.

Henderson mellkasi szorítása enyhült, a pulzusa visszasüllyedt a megnyugtató nyolcvanra. A szellőzőnyílások végre friss, dús oxigént árasztottak. A megkönnyebbülés azonban pusztá illúziónak bizonyult. A tolókocsi alatti sínrendszer éles, mechanikus lendülettel megrándult, s a szék pontosan tíz centiméterrel mélyebbre tolta őt a faláttörés részébe. Ott, ahol addig a pusztá téglafal állt, egy eddig rejtett, rézbevonatú ellenőrzőpanel fordult ki a sötétből.

86. XIII/5. A rézbevonatú panel — Mechanikus diagnosztika

Meghökkenő mesélő

A réztábla hűvös tapintású volt, felületén finom, vésett skálák sorakoztak. Mr. Henderson óvatosan kinyújtotta ujját az apró mutatók felé, amelyek pontosan követték az emeleti olvasó mélyülő, ritmikus lélegzetvétélét. A szerkezet nem egyszerű szelep volt: egy mechanikus diagnosztikai egység, amely hideg tárgyilagossággal mérte fel a házban uralkodó pillanatnyi egyensúlyt.

A középső műszerlap felett egy apró inga lengett tökéletes szimmetriában. Minden egyes kilendüléssel egy apró fogaskerék kattant odafönt a vezetékben, s a panel aljából egy keskeny, perforált papírcsík türemkedett ki. A kinyomtatott szöveg röviden

tájékoztatta a jelenlévőit: „Levendula-szünet aktiválva. Fennmaradó korrigált időkeret: kilenc perc, tizenkét másodperc.”

Henderson elhűlve figyelte, ahogy a karosszékének kerekeit rögzítő reteszek még szorosabbra záródnak. A rendszer nem bízta a véletlenre a karbantartást. Amíg az olvasó odafönt elbóbiskolt a dúsított gőztől, a tolókocsi tulajdonosának kötelessége volt elvégezni a gáznyomás manuális kalibrációját.

A rézpanel jobb oldalán három beállítókar állt. Az első felett a „Lapozási kényszer”, a másodiknál a „Ritmikus tüdőkapacitás”, a harmadiknál pedig egy baljósan letisztult felirat virított: „Üzemzavar esetén: szívritmus-átterhelés”. Henderson megtörölte izzadt homlokát. Nyilvánvalóvá vált, hogy a váratlan nyugalom csupán egy kötelező karbantartási ablak volt – és a számláló már elindult.

Egy fémes csörrenéssel a panel alsó sarkában kinyílt egy parányi kulcslyuk, melyből egy leplombált rézkulcs forgott ki.

87. XIII/6. A leplombált rézkulcs — Manuális kalibráció

Meghökkentő mesélő

Mr. Henderson hideg ujjai közt óvatosan megforgatta a kioldódott rézkulcsot. A parányi zárból pattanó finom kattanas jelzésértékű volt: a gázhálózat nem tűrt semmiféle mulasztást. A retesz kioldott, s a mechanikus diagnosztikai panel fedele halk szisszenéssel előrébb billent, feltárva a mögötte húzódó sárgaréz csövek és apró fogaskerekek szövevényes gépzetét.

A szerkezet szívében egy finomra csiszolt üveghenger pörgött, melyben sűrű, kékesszürke gőz gomolygott. Henderson megragadta a középső beállítókart – a „Ritmikus tüdőkapacitás” feliratút –, és milliméternyit lejjebb húzta. A ház mélyén azonnal mély, kísérteties morgás futott végig. Odafent, az emeleti olvasóteremben hirtelen megszakadt a lassú, ütemes lélegzés: a láthatatlan lakó torkán akadt a levendulaillatú levegő, s fojtott köhögése végigvisszhangzott a rézvezetékeken.

A tolókocsi retesze erre válaszul engedett egyetlen fogaskeréknyit. Henderson gyorsan megértette a mechanikus játékszabályt. Ha a gáznyomást nem sikerül hajszálpontosan a műszer zöld jelzésén tartania, a tolókocsi örökre a sínhez láncolva marad. Kinyújtotta ujját, s a „Lapozási kényszer” kart tolta kissé előre, mire odatent a papírsusogás

kapkodó, kétségbeesett ritmusra váltott.

A perforált papírszalag számlálója ekkor hat percre ugrott. Henderson izzadt tenyérrel igazított a beállításokon, miközben a panel aljából egy apró, fémes rezgéssel kísért újabb papírcsík gördült ki, egyenesen a térdére.

88. XIII/7. A perforált szalag — Időzített karbantartás

Meghökkenítő mesélő

Henderson reszkető kézzel emelte fel a térdére hullott perforált papírcsíkot. A frissen nyomtatott, tintafoltos betűk nem hagytak kétséget a gázrendszer kíméletlen protokolljáról: „Kötelező manuális kalibráció. Kapszula-behelyezés hiányában a hálózat automatikus visszanyomást alkalmaz.”

A falba épített mechanikus számláló fémes kattanással lépett egyet visszafelé: öt perc negyvenöt másodperc maradt. Odafent az olvasóteremben a lapozás zaja ekkor vad, ritmustalan száguldásba csapott át, mintha a láthatatlan lakó az életéért küzdene a sorok között. Henderson tüdeje hirtelen összeszorult; a fali gázvezeték alsó illesztéséből sziszegve kénes füstpamacs tört elő, s a szelepházból egy apró, csillogó henger gurult ki a puszta kövezetre.

A rézbevonatú, időzített kapszula halkan sercegett a hideg padlón. Henderson pontosan megértette a mechanikus diagnosztika figyelmeztetését: ha a kiszabadult kapszulát nem juttatja vissza a nyomáscsökkentő kamrába még a számláló nullázódása előtt, a felgyülemlett gáz azonnal elárasztja a csőhálózatot.

Az utolsó pillanatban guggolva nyúlt a forró henger után. Ujjai megégtek a finom fémburkolaton, de végül sikerült rászorítania tenyerét a csúszós csövecskére. A panel mélyén a fogaskerekek már éles sikollyal tiltakoztak a mulasztás miatt, ám Henderson határozott mozdulattal a rézvezeték torkába illesztette a kapszulát. Egy mély kattanás jelzésére a gőz gomolygása az üveghengerben azonnal megszélídült, s a tolókocsi alatti retesz teljesen visszahúzódott.

89. XIII/8. Az olvasóbábu — Zárójelbe tett kalibráció

Meghökkenítő mesélő

Henderson megkönnyebbülten törölte meg izzadt homlokát. A retesz halk kattánása és a kénes gőz elülte egyértelműen jelezte, hogy a gázhálózat visszatért az alapértelmezett, békés üzemi nyomásra. Odafent, az olvasóterem felől érkező őrült lapozás moraja is azonnal alábbhagyott, s felváltotta a megszokott, komótos papírzizegés.

A karbantartó elégedetten porolta le a térdét a puszta kövezeten. Elérkezett a pillanat, hogy végre megtekintse azt a nagyérdemű vásárlót, akiért az elmúlt órában ennyit izzadt a nyomáscsökkentő kamra mélyén. Henderson nesztelen léptekkel serpentinezett fel a sötét csigalépcsőn az antikvárium dohos melegébe.

A bársonyfeles fotelben valóban ült valaki. Karcsú ujjáival épp a vaskos bőrkötésű könyv utolsó lapját forgatta, ám a pult mögött álló antikvárius meleg mosollyal nyújtott át neki egy csésze teát – majd a kezében tartott kicsiny rézkulccsal halkan felhúzta a fotelben ülő alak tarkóját.

– Nagyszerű teljesítmény, Henderson! – bólintott az antikvárius elismerően. – A nyolcas számú automatizált olvasómodell tesztciklusa sikerrel lezárult. Ön pontosan három másodperccel a kritikus nyomásérték előtt kalibrálta a kapszulát.

Henderson meredten bámult a fotelben ülő vásárlóra, akinek polírozott faarca s üvegszemei most kattantak vissza alaphelyzetükbe. A nyitott könyv címlapja arany betűkkel hirdette a művet: *Élő gázgondnokok terhelhetőségi katalógusa — Karbantartási jegyzék*.

Az antikvárius leoltotta a pult feletti gázlámpát, mire a raktár mélyéből egy ismeretlen, rézbevonatú fémdoboz lassú, ritmikus ketyegése indult el.

90. XIV/1. A sárgaréz óra — Szabályos árajánlat

Meghökkenítő mesélő

A gázlámpa eloltása után a homályos eladótérben a rézbevonatú fémdoboz ketyegése fura, száraz ritmust diktált. Mr. Henderson még mindig a felhúzható olvasóbábu faarcára meredt, amikor az utcai ajtó feletti rézharang élesen megkondult. Az esti hűvösből egy szürke kalapos, tisztességes külsejű úr lépett be, akinek kék porlepte kabátujja alól egy apró, különös díszítésű asztali óra bukkant elő.

– Jó estét kívánok – szólalt meg a jövevény teljesen hétköznapi, kimért hangon, s a pultra helyezte a nehéz sárgaréz szerkezetet. – Úgy hallottam, önök antik mechanikus

tárgyak felvásárlásával is foglalkoznak. Ez a családi darab kifogástalanul működik, csupán egyetlen apró szépséghibája van: minden este pontosan kilenckor három percet siet.

Az antikvárius elégedetten dörzsölte össze a tenyerét, majd finom csipeszével tüzetesen megvizsgálta a számlapot. Mr. Henderson óvatosan közelebb lépett, mert a raktár mélyéből érkező fémdoboz ketyegése hirtelen hajszálpontosan felvette az új óra ketyegésének ütemét.

– Egy háromperces eltérés aligha jelent problémát egy ilyen patinás darabnál – jegyezte meg az antikvárius udvarias mosollyal. – Ám a mi üzletünkben a pontosság az egyetlen elfogadott valuta. Henderson, kérem, hozza ki a hátsó szobából a hármasszámú finomállító kulcsot!

Henderson engedelmesen bólintott, s a hátsó helyiség homálya felé fordult. Ahogy átlépte a küszöböt, a sötétben álló rézdoboz üveglapjamögött egy apró gőznyomásos mutató rezdült meg, amely nem percekét számolt, hanem a boltban tartózkodók belégzéseit rögzítette.

91. XIV/2. A tüdőkapacitás tarifája — Szabályozott lélegzetvétel

Meghökkentő mesélő

Henderson a polcok közötti homályban gyorsan megtalálta a számozott szerszámos dobozt. A falra szerelt rézdoboz mutatója szorgalmasan ugrált: minden egyes szuszogásnál egy apró fogaskerék lendült odébb. A segéd óvatosan kihúzta a hármasszámú kulcsot, s miközben visszafelé sietett, megállapította, hogy a szürke kalapos úr belépése óta a műszer csaknem dupla sebességgel regisztrálja a levegőfogyasztást.

Az eladótérben a vásárló derűs nyugalommal figyelte, ahogy az antikvárius átveszi a szerszámot.

– Tudja – jegyezte meg a kalapos úr kimérten –, a nagyapám vasúti menetrend-ellenőr volt. Mindig azt hajtogatta, hogy a kilenc órai háromperces sietés nem hiba, hanem munkavédelmi óvintézkedés. Így az embernek mindig marad ideje elkészönni, mielőtt a szerelvénnyel kigördül.

Az antikvárius megértően bólintott, s a finomállító kulcsot a sárgaréz óra hátsó nyílásába illesztette. A szerszám elfordításakor azonban nem a rugó pattanása, hanem a gázvezeték halk szisszenése válaszolt. Henderson döbbenten látta, hogy a számlap mögül egy apró, perforált rézkorong emelkedik ki, amely pontosan megegyezett a raktári gázrendszer kalibrációs szalagjával.

– Úgy tűnik, uram – mondta az antikvárius méltóságteljesen –, az órája egyáltalán nem siet. Csupán a helyiség oxigénszintjéhez igazítja a saját lüktetését.

A vásárló elégedetten húzta ki a tárcáját, s egy szabályos fémmzsetont csúsztatott a pultra, miközben az ajtó feletti rézharang megremegett.

92. XIV/3. A fémmzseton egyenlege — Ritmikus elszámolás

Meghökkentő mesélő

A szürke kalapos úr kimért mozdulattal kalapot emelt, majd halk léptekkel távozott, s az ajtó feletti rézharang utolsó, száraz koppanásával lezárta a látogatást. Mr. Henderson közelebb lépett a tölgyfa pulthoz, és óvatosan felemelte a vásárló által otthagyott fémmzsetont. A korong meglepően nehéz volt, közepén három apró, perforált furattal, amelyek kísértetiesen emlékeztettek a hátsó szoba gázrendszerének kalibrációs szalagjára.

– Különös ötvözet – állapította meg az antikvárius, miközben szemüvegét az orrnyergére tolva átvette a zsetont. – Úgy tűnik, a kedves vevőnk egyáltalán nem az órajavításért fizetett, hanem a nálunk eltöltött idő alatt belélegzett levegő pontos egyenlegét egyenlítette ki.

Henderson önkéntelenül is mélyebbet lélegzett a kelleténél, mire a fali rézdoboz számlálója azonnal megrándult, s egy határozott kattanással lendült odébb. Az antikvárius finom rosszallással vonta fel a szemöldökét.

– Úgy vélem, Henderson – jegyezte meg szárazon –, ha a következő látogató is hasonló ritmusban szuszog, kénytelenek leszünk tarifát szabni a sóhajtozásra.

Mielőtt azonban a zsetont a kassza fiókjába süllyeszthették volna, a pult alatti sárgaréz csővezetékéből vékony, ritmikus fűttyentés csapott fel, s a padlólemez halk rezgésbe

kezdett.

93. XIV/4. Az oxigénszámláló — Végleges egyenleg

Meghökkentő mesélő

Henderson reflexből a pult alatti leplombált rézcsőhöz nyúlt, s a perforált zsetont a cső peremén tátongó szűk nyílásba ejtette. A fémdarab fémes csikordulással süllyedt el a gázhálózat gyomrában. A füttyentés azon nyomban elhallgatott, s a padló rezgése is megszűnt, akár egy megregulázott óramű.

– Remek reflexek, Henderson – bólintott az antikvárius, s megkönnyebbülten kiszabadított egy mély sóhajt.

A fali rézdoboz számlálója ekkor éles, csilingelő hangot adott ki, s a számlap gördülő tárcsái nehézkesen nullára pördültek. Az antikvárius elégedetten igazította meg a szemüvegét, s már épp a záróretesz felé nyúlt volna, amikor a pult alatti kassza fiókja magától, csattanva kiugrott.

A fiók mélyén nem pénz feküdt, hanem egy frissen perforált rézszalag, amelyet a gázrendszer belső stancolója nyomtatott ki az imént bedobott zseton alapján. Henderson óvatosan felemelte a fémcsíkot, s a mennyezeti gázlámpa halvány fénye felé tartotta.

– Nos? – tudakolta az antikvárius türelmetlenül. – Mennyit juttatott vissza a kedves vevő a kasszánkba?

Henderson szemei elkeskenyedtek, ahogy leolvasta a szalag tetején álló, tűhegyes betűkkel ütött feliratot. A zseton nem kiegyenlítette a távozó vendég számláját, hanem átrendezte a gázrendszer tarifátáblázatát. A számláló nem a belélegzett levegőt mérte többé, hanem a boltban rekedt két ember tüdejének hátralévő kapacitását – s a visszaszámlálás nekilendült.

Az antikvárius dermedten nézte a falon lévő szerkezetet, amely szaporázó kattogással indult meg lefelé. Katt. Katt. Katt.

A sötétedő utcán, a kirakatüvegen túl ekkor egy magányos esernyő koppant a vizes aszfalton.

94. XV/1. A belégzési illeték — Takarékos légzés

Meghökkentő mesélő

Henderson kimért mozdulattal kihúzta zsebéből a selyemzsebkendőjét, gondosan összehajtogatta, majd rászorította a falra szerelt rézdoboz szellőzőnyílására. A fojtott kattogás ettől egyetlen pillanatra sem lassult le, sőt a számláló tárcsája meglepő rugalmassággal ugrott át három egységet lefelé.

– Ha szabad javasolnom, Mr. Henderson, ne pazarolja a jó minőségű textilt – jegyezte meg az antikvárius baljós nyugalommal, miközben tekintetét a mennyezeti csőcsatlakozásra szegezte. – A mérőműszer láthatóan nem értékeli a kétségbeesett takarékosági kísérleteket, ellenben másfélszeres tarifát számol fel a hirtelen fizikai munkáért.

– Ez nem kétségbeesés, uram, hanem megelőző karbantartási próbálkozás – felelte Henderson hűvösen, bár a számlap szaporázó üteme az ő pulzusát is felgyorsította. – Amennyiben a gázhálózat valóban a tüdejünk kapacitására vetette ki a zálogot, a legbölcsebb, ha korlátozzuk a felesleges társalgást.

Az antikvárius lassan bólintott, s óvatosan, szinte észrevétlenül beszívott egy apró korty dohos levegőt. A fali szerkezet azon nyomban nyugtázta a műveletet: a réztárcsa éles, fémcsikorgó kattanással fordult egyet.

Henderson ekkor a kirakat felé fordult. Odakint, a vizes aszfalton heverő esernyő mellett egy finom kidolgozású, sárgaréz csatos bőrtáska feküdt az esőben.

95. XV/2. A kint rekedt bőrtáska — Zárt rendszerű félreértés

Meghökkentő mesélő

Mr. Henderson habozott egy pillanatig, majd az ajtókilincsre tette a kezét. A dohos levegőjű antikváriumban a fali számláló még mindig vészjósló ütemben forgatta fémfogaival a másodperceket.

– Ha kilép a szabadba, uram – suttogta az antikvárius szinte mozdulatlan ajakkal –, a kültéri szellőzési tarifa lép életbe. Az esős időben a páratartalom miatt a tüdő sűrűbb

gázt szív be, ami a szabályzat szerint dupla elszámolást jelent.

- De a táska - mutatott ki Henderson a csöpögő eresz alá. - A rejtélyes vásárló hagyta ott. Talán pont az a cserekészülék van benne, amivel felülírhatjuk a számláló kalibrációját. Vagy maga a levegőtartalék!

A lehetőség csábító volt: egy független levegőforrás vagy egy hivatalos mentesítő bizonylat azonnal nullázná a fenyegető egyenleget. Henderson gyors elhatározással kicsapta az ajtót, s egyetlen mély lélegzetet sem véve kisietett az esőre. Felkapta a nehéz bőrtáskát, majd amilyen gyorsan csak tudott, visszaerott a száraz kőpadlóra.

Amikor kipakolták a tartalmát a pultra, nem cserekészülék vagy levegőpalack bukkant elő, hanem egy készlet kézzel rajzolt, perforált papírszalag és egy réz csörgörgető. A táska aljáról sűrű, kénes szagú gőz szivárgott ki, ahogy a rézkapocs kinyílt: nem friss levegőt rejtett, hanem a mérőrendszer kiegészítő gázmintavevője volt benne.

A fali doboz ekkor éles, csikorgó hangot adott ki, s a számláló tárcsája kétszeres sebességre kapcsol.

A pult szélén, a vizes szalagok között egy apró, félbevágott ólompecsét gurult végig halkan, majd elakadva megszorult a padlólap részében.

96. XV/3. A perforált papírszalag — Diagnosztikai félreértés

Meghökkenő mesélő

Az antikvárius halálsápadtan meredt a kétszeres sebességgel forgó fémfogaskerekre. A pulton heverő perforált papírszalag lassan tekeredett le a rézcsőről, ahogy a táskából kiszivárgó kénes gőz megmozgatta.

- Ez nem bizonylat, uram - suttozta a boltos, és olyan aprókat lélegzett, amennyire csak a tüdeje engedte. - Ez egy tesztorozat. A gázmintavevő nem mentességet adott, hanem elindította a rendszer kötelező kalibrációs ciklusát.

Henderson közelebb hajolt, és leolvasta a gázrendszer új szalagját. A perforációk nem számsorokat, hanem a nyomáskülönbség szabályozási pontjait jelölték. A papír szélén finom betűkkel állt a figyelmeztetés: a mérés ideje alatt a helyiség légmentes zárása automatikus.

- Ha a teszt fut, a számláló azért pörög gyorsabban, mert a túlnyomást kompenzálja - vélekedett Henderson, megpróbálva racionális magyarázatot találni a vészjósló kattogásra. - Csak vissza kell állítanunk az alapértelmezett értéket.

A pult alatti leplombált rekeszből egy kisméretű, fényes rézkulcs került elő. Mr. Henderson a rézkulcs elfordításával hozzáfér a gázrendszer oldalsó ellenőrző paneljéhez, ahol a perforált szalag fogadórése rejtezett.

Amint a kulcs elfordult, a kettős ütemű kattogás egyetlen éles sound-reggeléssel megbicsaklott. A fal mögül azonban nem a megnyugtató levegőáramlás, hanem egy nehéz, csikorgó fémlemez záródó hangja visszhangzott a sötét szellőzőjárat felől.

97. XV/4. A reteszelt szellőzőjárat — Automatizált hermetizálás

Meghökkentő mesélő

A fémlemez csattanása után olyan mély és tökéletes csend telepedett a bolt hátsó helyiségére, amelyet csak a hermetikusan zárt vaskasszák ismernek. A falon lévő óraszerkezet mutatója megállt, de a kis üvegablak mögött az oxigénszámláló apró nyílása most nem fémpzsetont, hanem egy újabb apró papírcsíkot dobott ki.

- Ez... ez a nyugta? - sziszegte az antikvárius, és görcsösen a pult szélébe kapaszkodott. Tüdeje kétségbeesetten próbált egyetlen molekulányi friss levegőt halászni a ritkuló légtérből.

- Nem - válaszolta Henderson, miközben a lezárt panel kis rézablakán keresztül tanulmányozta a kiadott feliratot. - Ez a biztonsági tanúsítvány. A csőrendszer gratulál nekünk. A szigetelés hermetikus, a szivárgási arány nulla százalék.

A falból tompa villamos zümmögés hallatszott, majd a mennyezeti csőhálózat apró szelepei egymás után reteszelődtek el. A rézkulcs, amelyet Henderson az imént fordított el, most akadálytalanul forgott körbe a zárban, jelezve, hogy a kalibrációs ciklus alatt a manuális beavatkozási jogokat ideiglenesen felfüggesztették.

- Meddig tart a teszt? - kérdezte a boltos, miközben az arca már a szilvakék finomabb árnyalataiban pompázott.

Henderson a papírcsík aljára pillantott, ahol apró betűkkel rögzítették a várakozási időt.

- A tartóssági próba szabványos időtartama negyvennyolc óra - mondta, majd a mennyezet felé mutatott. ott, közvetlenül a lezárt szellőzőrács felett egy apró, sárgaréz számláló szerkezet kezdett lassan visszafelé számolni.

98. XV/5. A negyvennyolc órás kalibráció — Biztonsági tartalék

Meghökkenő mesélő

A sárgaréz számláló halkán kattant egyet, s a negyvennyolc órás időtartam máris negyvenhét óra, ötvenkilenc percre és ötvenöt másodpercre csökkent. Az antikvárius óvatosan a szekrény oldalának dőlt, mintha a legkisebb hirtelen mozdulat is helyrehozhatatlan oxigénveszteséggel járna.

- Meglátása szerint - suttogta a boltos, igyekezve a magánhangzókat a lehető legrövidebbre fogni -, a tüdőkapacitásunk kompatibilis a hálózat ezen üzemmódjával?

Henderson nem válaszolt azonnal. Megigazította zakójának hajtókáját, majd a diagnosztikai panel alján feltároló másodlagos rézfedél felé hajolt. A résen át jól látszottak a finom fogaskerek: a gázrendszer mérnöki logikája láthatóan nem tett különbséget a csővezetékek belső nyomása és a helyiségben tartózkodó élőlények gázcseréje között.

- A rendszer a jelenlétünket nem hibának, hanem mérés technikai tényezőnek tekinti - mondta Henderson szárazon. - Amennyiben nem váltunk ki túlzott nyomásingadozást a kilégzéseinkkel, a kalibrációs ciklus zavartalanul lefut.

Abban a pillanatban a szerkezet alsó rekeszéből tompa kattanással kilöködött egy apró, sárgaréz billinges doboz. A nyílás feletti zsetonbedobó most halkán sziszegve visszahúzódott, s a helyén egy újabb felirat jelent meg: *Tartalék légzési egység - fizetendő a tesztidőszak végén.*

Az antikvárius a dobozhoz lépett, de mielőtt hozzáérhetett volna, a mennyezeti szellőzőcső mélyéről fémes kaparászás hangja szűrődött le.

99. XV/6. A szellőzőjárat kaparászás — Szabályozott felderítés

Meghökkenítő mesélő

A szellőzőcső nyílásából egy apró, rézlábakon egyensúlyozó mechanikus tisztítóhernyó pottyant a parkettára. Megállt, mint egy eltévedt óraműves szörnyeteg, majd apró, sárgaréz billentyűivel ritmikus kopogásba kezdett.

Henderson lassan közelebb lépett, szigorúan ügyelve arra, hogy nehogy szaporábban szedje a levegőt a megengedettnél. A szerkezet hátán egy apró tekercs perforált papír forgott, s rajta a felirat halkan kattogva formálódott: *Díjmentes próbaidőszak lejárva. A gyorsított kalibráció ára: két darab sárgaréz gomb.*

– Önnek hány gomb van a mellényén? – kérdezte Henderson alig hallható suttogással, miközben tekintetével az antikvárius ruházatát pásztázta.

A boltos pánikszerűen nyúlt a mellkasához. A kopott szöveten éppen két fényes sárgaréz gomb díszelgett. Ujjai remegtek, ahogy a laza varrást feszegette. A tisztítóhernyó türelmetlenül megkoppintotta a parkettát, s a fali óra egyetlen másodpercre megállt, mintha a késedelem kamataira figyelmeztetne.

– Ez meglehetősen aránytalan szolgáltatás – sziszegte az antikvárius, de a gombokat egy határozott rántással leszakította, és a fémhernyó nyitott nyílásába ejtette.

A gép nyomban lenyelte az apróságokat, majd meglepő sebességgel visszamászott a csővezeték sötétjébe. Odabent egy nehéz fogaskerék fordult el, s a számláló hirtelen huszonnégy órára ugrott vissza. De a falak mélyén ekkor újabb, jóval öblösebb morajlás kerekedett.

100. XV/7. A szervizjárat ajtaja — Hivatalos hozzáférés

Meghökkenítő mesélő

A morajlás nyomán a fal burkolata nagyot reccsenve elvált a vakolattól, s egy súlyos, sárgaréz zsanérokra függő szervizajtó pattant ki a félhomályban. A felkavarodó por mögött sötét, keskeny szellőzőfolyosó tárult fel, amelyből többszörösen összetett

fogaskerekek hűvös, sűrű olajszagú huzatja áradt.

Henderson óvatosan előrehajolt, majd zakója belső zsebéből előhalászott egy apró, rézfoglalatos gázlámpát. – Úgy tűnik, a rendszer a gyorsított kalibráció részeként hozzáférést biztosított a gépészeti járatokhoz – állapította meg szárazon, miközben a fénycsóvát a szűk alagútba irányította.

Az antikvárius gombjavesztett, most már teljesen nyitott mellénnyel lépett mellé. – De vajon a huszonnégy órás opció magában foglalja a kilépési jogot is, vagy ez csupán egy belső karbantartói útvonal? – kérdezte halk, óvatosan reménykedő hangon.

A járat falán, alig egy méterre a bejáratától, egy kis réztábla csillant meg. A rajta lévő gravírozott felirat precíz hivatali alapossággal tudatta: „Hivatalos szervizfolyosó. Belépés kizárólag saját felelősségre és hiánytalan ruházatban.”

Henderson lassan felvonta a szemöldökét, s sokatmondó pillantást vetett az antikvárius mellkasára, ahonnan fityegő cérnaszálak hirdették a hiányzó sárgaréz gombokat. Mielőtt azonban vita alakulhatott volna ki a gépészeti öltözködési kódexről, a járat mélyéből egy ritmikus, csilingelő fémes gördülés indult meg feléjük.

101. XV/8. A gombvizsgálat — Egyenlőre nyírt egyenruha

Meghökkenítő mesélő

A csilingelő gördülés egy rézből öntött, kerekre szerelt gépészeti szerkezet képében öltött testet, amely pontosan a szervizajtó küszöbén állt meg. Hajlékony fémkarok emelkedtek a magasba, végükön finom optikai lencsékkel, s hideg, sárgás fénysugárral pásztázták végig a két feszült férfi ruházatát.

Henderson megkönnyebbülten igazította meg kifogástalanul gombolt zakóját, de a szerkezet nem órá, hanem az antikvárius gombjavesztett mellkasára szegezte lencséit. Egy rekedt, fogaskerekek nyikorgásával kísért gőzhang szólalt meg a szellőzőből: – Súlyos hiányosság. A gázrendszer szabályzata értelmében a hiányos öltözék nyomásingadozást okoz a szellőzőjáratban.

Az antikvárius riadtan hátrált egy lépést. – De hát én fizetségként adtam le a gombokat! – méltatlankodott szorult hangon.

– A fizetség elfogadva – kattant a gép. – A ruházati hiányosság azonban fegyelmi vétség. Automatizált kiegyenlítés kezdetét veszi.

Mielőtt Henderson felocsudhatott volna, a mechanikus karok villámgyorsan kinyúltak, és precíz, fémes csippentésekkel az ő kabátjáról is egytől egyig levágták az összes sárgaréz gombot. A szerkezet apró fiókjába ejtette a zsákmányt, majd a szervizajtó meglepő gyorsasággal, csattanva bezárult előttük, kizárva őket a járatból.

A gázrendszerből egy újabb nyomtatott szalag csúszott ki, amelyet az antikvárius reszkető kézzel vett kézbe: „A ruházati egyenlőség helyreállítva. Önök mostantól hivatalosan is a gázhálózat gombmentes karbantartó személyzetéhez tartoznak. A negyvennyolc órás műszak elkezdődött.”

Henderson némán nézte gombjait vesztett, szétnyílt zakóját, majd csöndben leült a szőnyegre. A sötétben, messze a szomszédos fal mögött egy ismeretlen teáskanna éles, vékony füttyel jelzett valami egészen újat.

102. XVI/1. A gombmentes műszak — Hivatalos teaidő

Meghökkentő mesélő

A teáskanna füttyének elcsendesülésével a gázrendszer falba süllyesztett kis nyílása halk sziszegéssel kinyílt, s egy apró, gőzölgő rézkiöntőt tölt ki egy keskeny fém tálcán. Henderson és az antikvárius a gombatlanított, fityegő szélű zakójukban, mély szótlanságban nyúltak a két apró porceláncsésze felé, amelyeket a szerkezet meglepő gondossággal mellékelte a frissítőhöz.

– A szabályzat nyilvánvalóan tartalmaz egy teaszünetre vonatkozó cikkelyt is – jegyezte meg az antikvárius szárazon, miközben bal kezével kétségbeesetten próbálta összefogni a mellkasán tátongó szövetet. A tea sötét volt, fanyar, és halványan gázolajszagot árasztott, de a szűk résben legalább némi meleget nyújtott.

Henderson óvatosan kortyolt a forró italból, amikor a tálca szélén egy újabb gépelt papírcsíkra lett figyelmes. A nyomtatott betűk ezúttal szokatlanul szigorúak voltak: „A gombmentesítési fázis lezárult. A karbantartó személyzet kötelessége a kilences szelep kézi ellenőrzése. Bármilyen ruharögzítő tű vagy kapocs használata azonnali kizárást von maga után.”

– Úgy tűnik, a hiányzó gombokkal együtt a méltóságunkat is átadtuk a rendszernek –

mondta Henderson, és megigazította szétnyílt kabátját.

A járat mélyén ekkor felkattant egy mechanikus zár, s a homályból egy sárgaréz tábla villant elő. A fal mögül azonban nem gőzfűtés, hanem egy halk, ritmikus kopogás hallatszott – mintha valaki odaátról, a vakolat túloldaláról próbálna jelezni nekik.

103. XVI/2. A kilences szelep – Ritmusos félreértés

Meghökkenő mesélő

A falba vésett sárgaréz tábla alatt a vakolat finom porszemcséket hullatott a szűk járat padlójára. Henderson óvatosan a falra tapasztotta a fülét, vigyázva, nehogy kibomló zakója a fémalkatrészekhez érjen. A kopogás három rövid és három hosszú ütésből állt, majd kínos szünet következett.

– Morse-kód – suttogta az antikvárius, miközben gombatlanított kabátját próbálta a hónalja alá gyűrti. – Egy korábbi karbantartó lehet az. Nyilván bent rekedt a kilences szelepnél, amikor a gázrendszer lezárta az előző műszakot.

Henderson megrázta a fejét, és az alacsonyan húzódó rézvezetékekre mutatott. A csővezeték illesztésénél egy apró, rugós kalapács mozgott ütemesen, s ütögette a vakolat mögötti fémlapot. Nem emberi kéz kért segítséget: a gázrendszer saját, automatizált akusztikai vizsgálata tette a dolgát, mérve a falak rezonanciáját.

– Csupán hőtágulás és szerkezeti önteszt – jegyezte meg Henderson fanyar megkönnyebbüléssel, majd a kiugró sárgaréz tábla alatti elzárókarhoz nyúlt. A kilences szelep vastag, zsíros csavarja ellenállt a nyomásnak.

Amikor végre sikerült negyed fordulatot fordítaniuk a karon, a kopogás azonnal abbamaradt. A falból viszont csikorgó fémhang kíséretében előugrott egy apró, horgony alakú rézkampó, amelyen egyetlen, zsinórra fűzött facsipesz fityegett.

104. XVI/3. A szárítókampó – Hivatalos igazítás

Meghökkenő mesélő

Az antikvárius óvatosan kinyújtotta az ujját, s a csipesz simára koptatott faanyagát megérintve tétován a rugóhoz nyúlt.

– Ez egy hivatalos rögzítőelem – suttogta Henderson, miközben gombatlanított kabátja

szélét próbálta egyenesbe igazítani. – A gázrendszer nyilván elvárja, hogy a szimmetriát a gombok hiányában is fenntartsuk. A lengő hajtóka zavarná a járat légáramlási kalibrációját.

Az antikvárius gyors bólintással elfogadta a magyarázatot, majd némi viaskodás árán a zakója két lapját a facsipesz szorításába fogta. A fa szétnyílt, majd éles kattanással szorult a posztóra. A kabát eleje szorosan, bár láthatóan ferdén záródott.

– Így már szabályos – állapította meg fojtott hangon az antikvárius, jöllehet a csipesz súlya kellemetlenül húzta lefelé a gallérját.

A fal mögötti mechanika azonban nem megelégedett bűgással reagált. A kilences szelep alatti réztábla mögül hirtelen sziszegés indult meg, s egy apró, perforált csövön keresztül sűrű, szürke mészpor csapódott ki közvetlenül az antikvárius mellkasára.

– Száraztisztítási ciklus – magyarázta Henderson tárgyilagos meggyőződéssel, miközben a porszellőtől tüsszentenie kellett volna, de a szabályzat miatt visszatartotta. – A textilt mentesítik a külső statikus feszültségtől.

A por lassan elült a szűk járatban. Ekkor a padló alatt csikorgó lánc húzódott végig, s a lábuk előtt lévő kőlap részéből egy vékony, sárgaréz mutató emelkedett ki, amely megremegve közvetlenül az antikvárius bal cipőjének orrára mutatott.

105. XVI/4. A léptetőritmus – Szabályozott haladás

Meghökkenő mesélő

Az antikvárius megdermedt, fojtott légzéssel meredve a lábfeje szögezett sárgaréz nyílra. Henderson elismerően bólintott, mintha a gázrendszer csupán a legtermészetesebb elvárásait fogalmazta volna meg.

– Súlyeloszlási korrekció – suttozta Henderson, miközben szakértő pillantással mérte fel a szűk járat kövezetét. – A járat érzékelői szerint az Ön bal cipősarka fél milliméterrel mélyebbre süllyed a megengedettnél. Ez nemcsak a burkolatot terheli, de nem kívánt hidraulikus ingadozást is okozhat a szellőzésben.

Az antikvárius óvatosan megemelte a bal lábát. A mutató éles, fémes kattanással követte a mozdulatot, majd hirtelen kilencven fokot fordult jobbra, a fal tövében húzódó kormos szegélyléce felé.

– Igazítsa hozzá a léptetőritmust! – utasította őt Henderson, majd maga is megtett egy

kimért, katonás lépést a járat közepe felé. – A hálózat a szinkronizált haladást jutalmazza. A tétovázásért ellenben azonnali nyomáskereső jár.

Amint az antikvárius rálépett a megjelölt szegélyre, a kőlap halk sziszegéssel süllyedt meg alatta. A sárgaréz mutató azonnal visszahúzódott a résbe, miközben a járat végén lévő nehéz vasajtó felett egy apró, gőzzel hajtott számláló számlapja kattant hármat előre.

Az alagút mélyéből gépies zümmögés hallatszott. A falból egy rézpántos nyílás tárult fel, s a sötétből egy lassan forgó, számozott rézhenger emelkedett ki.

106. XVI/5. A rézhenger regisztere — Kiszámított haladás

Meghökkenő mesélő

A rézhenger finom kattanással megállt, szilárdan horgonyozva le magát a falnyílásban. Felületén precíz, vésett számok és finom furatok sora cikázott, mint egy fémbe öntött gépies kotta.

– A regiszter – suttogta Henderson, miközben szakértő tekintetével a hengeren pörgő számokat pásztázta. – Nem állhatunk meg. A szerkezet négyharmados ütemezést vár el, különben a harmadik furatból forró gőzsugár tisztítja meg a járatot a nemkívánatos akadályoktól.

Az antikvárius sápadtan, fojtott lélegzettel igazította lépteit a forgás ritmusához. Egyik lábát a megsüllyedt kőlapon tartva, a másikkal kimért, szinte tánclépésszerű mozdulattal ütötte meg a padlót: két gyors lépés balra, egy szünet, majd egy szabályos sarokütés.

A padló alatti hidraulika elégedett gurgulázással válaszolt. A rézhenger lassú méltósággal visszasüllyedt a fal mélyébe, s a szűk alagút távolabbi pontján, a félhomályban halk fémcsikorgással egy alacsony, sárgarézrel pántolt csapóajtó nyílt fel. A feltáruló résből egy kerek kerekeken guruló, keskeny állvány csúszott elő. Tetején, apró üvegkalitkába zárva, egy óraműves pontossággal lengő inga mérte a másodperceket, miközben minden szélső holtpontra egy-egy apró, üres rézkapszula pottyant a kövezetre.

107. XVI/6. A rézkapszulák gyűjtője — Bélyegzett menetidő

Meghökkentő mesélő

Az állvány apró kerekein halkan zörögve indult meg a szűk alagút lejtőjén. Az inga gépies pontossággal lengett jobbra és balra, s minden egyes koccanásnál egy újabb üres rézkapszula hullott a nyirkos kövekre, apró csilingeléssel pattogva a falak között.

– Ha három kapszula érintetlenül a földön marad, a hálózat automatikus mulasztási illetéket terhel a helyi számlára – jegyezte meg Henderson hidegvérrel, miközben guggolva, meglepő hajlékonysággal kapta el a legutóbb kipottyant fémhengerkét.

Az antikvárius fojtott szitkozódással követte példáját. Négykézláb erőlködve igyekezett tartani a lépést a guruló kocsival, miközben a hideg kapszulákat a zakója zsebébe tömte. A művelet nem csupán megalázó volt, de a gázrendszer elvárásai miatt kifejezetten veszélyes is: minden elhamarkodott, szögletes mozdulatnál a falból kilógó mérőműszerek sziszegve jelezték a ruházat egyenetlen feszülését.

A guruló állvány váratlanul megállott egy vaskos, sárgaréz számlálóóránál, amelynek mutatója nullán remegett. A számláló alatt keskeny nyílás tátongott, pontosan akkora, mint a megszerzett kapszulák átmérője.

Henderson tétozás nélkül bedobott egy hengerke-tokot. A szerkezet gurgulázó hangot adott, a számláló mutatója egyet ugrott előre, s a számlálólap melletti részből egy apró, perforált szélű papírcsík türemkedett ki.

A járat végén felderengő halvány gázláng egy újabb elágazást világított meg. A falon sárgaréz doboz függött, a frissen kiadott papírcsíkon pedig egyetlen gépi nyomtatású sorszám állt.

108. XVI/7. A bélyegzett menetidő — Időzített engedély

Meghökkentő mesélő

Henderson a gázláng hunyorgó fényében az orrához emelte a papírszalagot. A frissen nyomtatott, lilás tintájú számsor még nedvesen csillogott a sötétben.

- Hetvenkettes ügyfél, harmadik kategóriás áthaladási engedély - olvasta fel a férfi elhúlt precizitással. - Pontosan százhusz másodpercünk van arra, hogy érvényesítsük a csatlakozási pontnál, különben az elágazásban lévő gázcsap automatikusan elzárja a visszautat.

Az antikvárius a falon függő sárgaréz dobozra pillantott. A szerkezet tetején egy súlyos, öntöttvas kar nyugodott, alatta pedig egy apró, bélyegzőpárnára emlékeztető nyílás várt a szalagra. Négykézlábról keveredett fel, igyekezve figyelni a ruháján feszülő facsipeszekre, amelyek minden elhamarkodott mozdulatnál fenyegetően kattogtak.

- Ne tétovázzon, dobja be! - sürgette Henderson, miközben gépies léptekkel az elágazáshoz vonult.

A sárgaréz doboz egyetlen éles, csikorduló hanggal elnyelte a papírcsíkot. Egy mechanikus bélyegző csapódott le a szalag végére, mint amikor egy hivatalnok kíméletlen határozottsággal szentesít egy halaszthatatlan eljárást. A doboz oldalán lévő kis ablakban a számláló egyet kattant, s a falból kiemelkedő rézhenger ritmusa hirtelen felgyorsult.

Ám mielőtt beléphettek volna az új járatba, a mennyezet gázcsövei közül egy vékony rézlánc ereszkedett le, amelynek végén egy nehéz, rozsdás rézkulcs himbálózott, pontosan az antikvárius orra előtt. A kulcs tollára finom, mechanikus véséssel egyetlen szó volt karcolva: Emlékeztető.

109. XVI/8. A rézkulcs tüskéi — Sürgetett tisztaság

Meghökkenítő mesélő

Henderson meglengette a zsebellenzőjét, miközben a fali számláló veszett kattogásba kezdett. Már csak kilencven másodpercük maradt, a járat mélyén pedig felhangzott a gőz sanda sziszegése.

- Ne nyúljon hozzá! - szisszent fel az antikvárius, és ösztönösen visszahúzta a kezét a himbálózó rézkulcstól. - A felirat szándékosan csapda.

- Százhusz másodpercből hatvan már elment a tehetetlenkedésére! - förmedt rá Henderson, majd habozás nélkül megragadta a hűvös fémnyelvet.

A kulcs nem volt rögzítve a lánchoz; amint Henderson megmarkolta, a lánc visszarándult a mennyezet sötétjébe, a kulcs szárából pedig apró, rugós tüskék pattantak ki. A férfi

elfojtott káromkodással nyitotta ki a tenyerét, de a szerkezet nem hullott a földre: a tüskék miatt a kulcs most már elválaszthatatlanul a kesztyűjéhez rögzült.

A csatlakozási pont ajtófélfáján ekkor egy apró, kulcslyuk alakú rés nyílt ki, pontosan olyan magasságban, ahol egy megvetemedett térd elhelyezkedne.

– Fordítsa el! – kiáltotta az antikvárius, miközben kétségbeesetten próbálta leolvasni a csöveken száguldó gőznyomás-mérőt.

Henderson féllábon egyensúlyozva bedugta a nehéz rézdarabot a nyílásba, és határozott mozdulattal elfordította. A járat végén kinyíló nehéz vasajtó mögött azonban nem a szabadság várta őket, hanem egy újabb, hajszálpontosan ugyanolyan doboz, amelyből halk gurgulázással egy csillogó, szappanos állagú folyadékkal teli üveghenger emelkedett ki.

Az ajtó keretén lévő apró tábla felirata egyértelmű volt: Áthaladás csak tiszta cipősarokkal.

110. XVI/9. A makulátlan sarok — Zárt láncolat

Meghökkenítő mesélő

Henderson csikorgó fogakkal emelte fel a jobb lábát, és a sarkát óvatosan a ké kellő, szappanos folyadékba mártotta. A henger azonnal halk szürcsölésbe kezdett. A vegyszer nem csupán a felhalmozódott kormot és sarat tüntette el egyetlen másodperc alatt, de a bőrtalp alsó rétegét is tükörfényesre polírozta.

– Csinálja már maga is! – morogta Henderson a társára pillantva, miközben a kesztyűjébe fúródott tüskék ritmikus bizsergéssel jellegzetes zsibbadást árasztottak el a karjában.

Az antikvárius megadóan követte a példáját, és a saját sarát is feláldozta a rendszer oltárán. Amint a második cipősarok is érintette a habos felszínt, a falban lévő számláló hirtelen lenullázódott. A hengerből egy szintetikus, fémhangú dallam csendült fel, amelyet egy elégedett csengetés követett: „Higiéniai protokoll sikeresen lefutott.”

A gőzsziszegés abban a pillanatban abbamaradt. A nehéz vasajtó kettényílt, a menekülők mögött pedig a szervizjárat padlója meredeken megdőlt, beletolva őket a hirtelen feltáruló térbe.

Ám odabent nem a hűvös esti utca fogadta őket. Henderson és az antikvárius egy

fényesre lakkozott parkettán landolt, egy bordó bársonykötél tövében. A fejük felett rézcillár lógott, a falakon pedig a már jól ismert antik festmények sorakoztak. Visszatértek az antikvárium bemutatótermébe – pontosan oda, ahonnan elindultak.

A falból, amin kiestek, egy sárgaréz tábla csapódott le a szőnyegre, rajta a frissen gravírozott felirattal: „Önműködő cipőtisztító és fertőtlenítő ciklus befejezve. Köszönjük a türelmét.”

Henderson hitetlenkedve nézett a makulátlanul csillogó csizmájára, majd a pulton álló, apró, csontnyelű teaszűrőre, amely hirtelen magas, fémes vibrálásba kezdett.

111. XVII/1. A rezonáló teaszűrő — Zárt körút

Meghökkenő mesélő

Henderson a szemét forgatva lépett egyet a makulátlanul csillogó parkettán, miközben a kesztyűjébe szorult tűskék lassan elernyedtek. Az antikvárius megtörölte a homlokát, és óvatosan megközelítette a pultot, ahol a csontnyelű teaszűrő még mindig olyan magas frekvencián remegett, hogy a rajta fekvő apró porszemek finom, geometriai alakzatokba rendeződtek.

– Úgy tűnik, a higiéniai ciklus éppen véget ért – jegyezte meg az antikvárius, miközben a pult alatti fiókból egy vastag, borjúbőrbe kötött leltárkönyvet emelt ki. – De ez a szerkezet ritkán ad bármit is ingyen. A protokoll nem hagyja elintézetlenül a számlát.

A teaszűrő rezonanciája hirtelen elhalkult, és a pult polished fa felületéből egy apró, sárgaréz cső emelkedett ki. Egyetlen száraz, mechanikus kattanással egy apró, lila selyemszalaggal átkötött tekercset dobott a szőnyegre, amely pontosan Henderson frissen polírozott cipőorránál állt meg.

Henderson gyanakodva hajolt le a tekercsért. Amint átszakította a viaszpecsétet, a papíron finom, aranyozott betűk váltak láthatóvá: „A belépési engedély véglegesítéséhez kérjük, mutassa be a megtisztított lábbelit az érkező ellenőrnek.”

– Milyen ellenőrnek? – kérdezte Henderson, de mielőtt társától választ kaphatott volna, az antikvárium bejárati ajtaja felől halk csöngetés, majd egy határozott kulcsfordulás zaja hallatszott.

112. XVII/2. A sárgaréz csizmahúzó — Váratlan vizitáció

Meghökkentő mesélő

Az antikvárium nehéz tölgyfa ajtaja lassan beljebb lendült, ám az elvárható szigorú hivatalnok helyett csupán egy alig térdig érő, rugós szerkezetű sárgaréz báb lépett be a bemutatóterembe. A kis figura csizmájának ütemes koppanása pontosan követte a teaszűrő korábbi rezonanciáját.

Henderson önkéntelenül hátralépett, de a szerkezet nem torpant meg: apró, üveg lencsével felszerelt fejét felemelve végigmérte a férfi frissen polírozott cipőorrát. Egyetlen fémes kattanással sárga tintát fecskendezett a bőrfelületre, majd a mellkasán lévő részből egy újabb nyomtatott cédulát bocsátott ki.

– A higiéniai ellenőrzés sikeres – olvasta fel az antikvárius a papirost, miközben óvatosan megkerülte a pultot. – Ugyanakkor a minősítésünk átkerült a „tisztított leltári tárgyak” kategóriájába. Ez azt jelenti, hogy az épület elhagyása jelenleg nem engedélyezett, kivéve, ha átesünk a záró csomagolási folyamaton.

– Csomagoláson? – horkantott fel Henderson, miközben a cipőjére fröccsent sárga pecsétet próbálta lemosni a zsebkendőjével, ám a tinta azonnal bezöldült és megszilárdult. – Nem vagyunk teafüvek, hogy bedobozoljanak bennünket!

A kis rézbáb ügyet sem vetve a méltatlankodásra, apró mechanikus karjaival kiemelt a törzséből egy finoman megmunkált sárgaréz csizmahúzót, és a pult lapjára helyezte. A tárgy azonnal vibrálni kezdett, pontosan felvéve a helyiség levegőjének feszült ütemét. A hátsó szoba felől ekkor egy halk, fémes csikorgás hallatszott.

113. XVII/3. A csomagolórekesz — Hamis besorolás

Meghökkentő mesélő

A fémes csikorgás ütemére az antikvárium hátsó szobájának félhomályából egy vaskos, pántolt faállvány gördült ki a bemutatóterembe. A szerkezet tetején két, méretre szabott, filccel bélelt fülke ásított, amelyeket pontosan a két férfi testmagasságához igazítottak.

- Úgy tűnik, a rendszer a zöld pecséttel véglegesítette a csomagolási utasítást – jegyezte meg az antikvárius meglepő higgadtsággal, miközben a pulton rezgő sárgaréz csizmahúzó tanulmányozta. – Ez nem büntetés, Henderson. Csupán a raktározási protokoll harmadik fázisa. A szerkezet valószínűleg a csizmahúzó rezonanciájával tartja nyitva a dobozokat. Ha leállítjuk a rezgést, a pántok maguktól visszahúzódnak.

Henderson bizakodva bólogatott. Megkönnyebbülten lépett a pult felé, meggyőződve arról, hogy a bürokratikus automata csupán egy félreértett biztonsági logikát követ. Lassan kinyújtotta a kezét, és határozott mozdulattal a sárgaréz tárgy felé nyúlt, hogy elhallgattassa a kellemetlen berregést.

Amint az ujjai hozzáértek a hideg fémhez, a csizmahúzó rugós szárai száraz kattanással csapódtak össze, satuként szorítva rá Henderson csuklójára. A hátsó szobából kigördült fülkék filcbélése ekkor halk, szívó hangot hallatott, s a csomagolóállvány megindult feléjük.

114. XVII/4. A leltári csomagolás – Végleges kiszállítás

Meghökkenő mesélő

A filccel bélelt rekeszek részvétlen precizitással nyelték el a két kétségbeesett férfit. Henderson hiába próbálta kiszabadítani satuba fogott csuklóját, a faállvány rugós karjai gyengéden, de ellentmondást nem tűrően billentették mindkettejüket a méretre szabott fülkébe.

- Álljon meg! Nem vagyunk feladható küldemények! – kiáltotta az antikvárius, miközben a fejük felett gépies kattanással záródott le a szellőzőfuratokkal ellátott pántos fedél.

A doboz belsejében sötétség és meglepően kellemes, cédrusfa-illatú levegő fogadta őket. A rezonáló csizmahúzó berregése hirtelen elhallgatott, helyét a kerekek egyenletes, halk zümmögése vette át. A szerkezet gördült néhány métert, átgördült a küszöbön, majd egy éles szisszenéssel megállt. A pántok csatjai kívülről automatikusan reteszelődtek, s a fedél tetején működésbe lépett egy mechanikus nyomtatófej karcoló szerkezete.

Egy vékony, perforált papírcsík csúszott be a belső kémlelőnyíláson. Henderson feszült

figyelemmel emelte az arca elé a cédulát, amelyre a rézhenger mechanikája friss tintával nyomtatta rá a végső leltári besorolást: „Antikváriumi személyzet, hiánytalan gyűjteményi készlet. Címzett: Központi Archívum és Múzeum.”

A kiürült bemutatóteremben ekkor vidáman megszólalt a bejáratí ajtó feletti rézcsengő, jelensé téve egy új látogató érkezését. Miközben az ismeretlen léptek megálltak a pult előtt, a falból halk szisszenéssel egy újabb rézhenger emelkedett ki.

115. XVIII/1. Az új vásárló — Leltári akciófigurák

Meghökkentő mesélő

A cédrusfa-illatú sötétségben Henderson a szellőzőnyíláshoz tapasztotta a fülét, miközben a láda alatti fémgörgők halkan koccantak. A bemutatóteremből határozott, megfontolt léptek zaja szűrődött be, amelyeket a tölgyfa padló recsegése kísért.

– Jó napot kívánok – szólalt meg odakint egy meglepően derűs, kissé karcos férfihang. – A tegnap lefoglalt akciófigurákért jöttem. Ha jól sejtem, a gépiesített személyzeti párra gondoltam.

Az antikvárius torkán fennakadt a levegő, és kétségbeesetten megpróbálta meglökni a belső falat, de a filccel bélelt csomagolás hatékonyan elnyelte a tompa ütések. Henderson hevesen intett neki, hogy maradjon csendben.

A falból kiemelkedő rézhenger ekkor fémesen kattant egyet, majd a beépített hangszóróból megszólalt a raktári automatika gépies mormogása:

– Az 'Antikváriumi személyzet' elnevezésű tétel hiánytalanul bedobozolva, érvényes leltári számmal várja a kiszállítást. A vételár kiegyenlítve.

– Kitűnő! – dörzsölte össze a kezét az ismeretlen vásárló a pult túloldalán. – Mindig is vágytam egy pár ilyen élethű, XIX. századi könyvtáros-maketre. Remélem, a csikorgó ízületek mechanikája még működik.

A láda tetején lévő reteszek kattanva kioldódtak, s a fedél lassan megemelkedett. A beáramló vakító fényben egy elegáns, sárgaréz keretes monoklit viselő úriember arca tűnt fel, aki készségesen nyújtotta be a papírjait a lepecsételendő átvételi elismervénnyel.

116. XVIII/2. A szarvasbőr kesztyű — A mechanikus félreértés

Meghökkenítő mesélő

A monoklis úriember finom, szarvasbőr kesztyűs ujjával megkocogtatta Henderson homlokát. A tompa hang elégedettséggel töltötte el a vásárlót, aki szakértő tekintettel hajolt a nyitott láda fölé.

– Lenyűgöző kézműves munka – mormogta a vevő, miközben kiemelte Hendersont a filcbélésből, mint egy életnagyságú, merev tartású kiállítási bábút. – A bőrimitáció tapintása szinte természetes, és a rémült arckifejezés mechanikája is páratlan.

Henderson torkát szárazság kaparta, s ahogy megpróbálta elrántani a fejét, a vásárló halkan csettintett a nyelvével. Megfordította az antikváriust is, és a hátukon keresett valami felhúzókulcsot vagy rejtett indítókart.

– Ne nyúljon hozzám, ön egy orbitális tévedés áldozata! – tiltakozott az antikvárius rekedten, de a vevő csak elismerően bólintott.

– A hangmodulátor egy kissé rekedtes, de a XIX. századi gramofonhengeres technológiához képest szinte valósághű – jegyezte meg elégedetten. – Úgy tűnik, a fogaskerekek elakadtak a „pánik” beállításnál. Semmi gond, a gyűjteményem műhelyében majd átolajozom az ízületeket.

A vásárló egy gurulós kézikocsira fektette mindkét mozdulatlanra dermedt alakot, majd lefedte őket egy nehéz, bársony takaróval. A sötétségben a gördülő kerekek ütemes kattogása jelezte, hogy elhagyták a bemutatótermet, és elindultak a kinti utca felé. A bársony ponyva alatt Henderson megérezte egy fémes, sarokcsiszolt rézkulcs hideg jelenlétét, amit valaki korábban a kocsik aljába rejtett.

117. XVIII/3. A rejtett rézkulcs — Tapogatózó menekülés

Meghökkenítő mesélő

A bársony lepel alatti fojtogató sötétségben a zötykölődés ritmusa jelezte, hogy a kézikocsi elhagyta a bemutatóterem polírozott padlóját, és a macskaköves udvarra ért.

Henderson óvatosan megmozdította a csuklóját, s a faforgáccsal teli kocsialjban a fémes tárgy felé tapogatózott.

– Ne mozogjon, még meghallja a rugók nyikorgását! – sziszegte az antikvárius alig hallhatóan, miközben a feje tehetetlenül koccant Henderson vállához minden egyes döccenőnél.

– Ez egy kulcs – suttogta vissza Henderson, s fogai közt átszűrve a levegőt végre rázárta markát a hideg rézhengerre. – Ha ez a kocsí tengelyzárcsapja vagy a doboz nyitója, talán leugorhatunk, mielőtt átlépjük a kaput.

A vásárló léptei kint egyenletesen kopogtak, majd a kocsí egy pillanatra megállott. A bársony ponyva széle fellebbent, s a férfi bekukucskált. Látva a két merev, mozdulatlan alakot, elismerően csettintett.

– Kitűnő egyensúlyi kalibráció. Még a rázkódásra sem mozdul el a mechanika – mormolta a vevő, majd visszahúzta a leplet. Egy nehéz fémkapu nyikorgása visszhangzott a térben.

Henderson a kulcs tollát próbálta kitapintani a sötétben. A tárgy nem a kocsihoz tartozott: apró, befelé mutató barázdák sorakoztak rajta. Mielőtt azonban átadhatta volna az antikváriusnak, a kézikocsi hirtelen megállt, és a ponyva felett egy fémes, ritmikus kattogás indult be, mintha egy hatalmas óraszerkezet rugója feszült volna meg.

118. XVIII/4. A rézkulcs foglalatja — Mechanikus besorolás

Meghökkenő mesélő

A kattogás felerősödött, s a kézikocsi nem előre, hanem függőlegesen emelkedni kezdett. Egy nehéz teherfelvonó gépies nyikorgással rántotta meg a platót. Henderson a bársony lepel fojtogató fülledtségében a kocsí oldalán végigfuttatta az ujjait, s a faforgács között rábukkant egy apró, sárgaréz peremű nyiladékra.

– Ha ez egy automata-bemutató platformja, akkor a kulcs a manuális felülbírálásra szolgál – sziszegte az antikvárius, miközben tehetetlenül próbálta megőrizni egy XIX. századi rugós figura tökéletesen merev testtartását. – Fordítsa el, mielőtt végleg felhúzzák a főrugót!

Henderson nem tehetett mást, a kulcsot a nyílásba illesztette. A barázdák hajszálpontosan kattantak a helyükre. Egyetlen határozott fordításra a felvonó szerkezete megtorpant, s a hirtelen zökkenéstől a bársonyponyva lecsúszott a fejükről.

A remélt menekülési útvonal helyett azonban egy fényesre polírozott, hermetikusan zárt üvegvitrin belsejében találták magukat. A vásárló a vitrin túloldalán állt, kezében egy apró műszerész-csavarhúzóval, és épp egy sárgaréz táblácskát rögzített az üveg alatti tölgyfa talpazatra: „1888-as Gyűjtemény — Csak felhúzás után mozdul el.”

– Zseniális kalibráció – mormolta a férfi elégedetten az üvegfalon keresztül, majd benyúlt a felső szellőzőnyíláson, és a vitrin külső szerkezetével beállította a látogatói időzítőt. – A kulcsuk már a helyén van. A bemutató három perc múlva kezdődik.

Henderson és az antikvárius mozdulatlanul állt a vakító reflektorfényben, miközben a vitrin padlójába rejtett fogaskerekék lassan forogni kezdtek a talpuk alatt.

119. XVIII/5. A bemutató ritmusa — Szabályozott koreográfia

Meghökkenő mesélő

A padlóba épített fogaskerekék nem pusztán rezegtek: határozott, mechanikus ütemben készítették lépésre a bent rekedteket. Henderson bal sarkát egy felbukkanó rézpecsek pöccintette meg, míg az antikvárius térdét egy rugós emelő kényszerítette csuklós hajlításra. Ha nem követték volna a szerkezet által diktált ritmust, a bokájuk alatti fémkarimák habozás nélkül eltörték volna az ízületeiket.

– Hódoljon meg a közönségnek! – sziszegte fogai között az antikvárius, miközben gépies merevséggel billentette előre a fejét. – A rugó ellenében mozdulni azonnali fogaskerék-akadást jelent, s a gyűjtő láthatóan nem tűri a szervizigényes darabokat.

A túloldalon álló férfi elégedetten csettintett, és stopperóráját a zakózsebébe csúsztatva szorgalmasan jegyzetelt egy apró bőrkötésű füzetbe. Az üvegvitrin talpazatában elhelyezett rézhenger tűskéi közben elértek egy újabb tartományt: a padlólemez közepén elvált, s a két férfi lassan forogni kezdett egymás körül, mint egy XIX. századi keringőautomata elátkozott párja.

Henderson a harmadik fordulathoz ért, miközben észre vette, hogy az antikvárius szalonkabátjának

gombja minden egyes körmenetben hozzáér a hátsó üvegfal aljában rejtőző apró, rézből öntött jelzőkarhoz. A kar minden érintésre egy-egy zárólemezt csúsztatott el a vitrin felső szegélyén, gépies pontossággal előkészítve a következő fázist.

A bemutatóból még másfél perc volt hátra, ám a padló alatti tengely forgási sebessége hirtelen a duplájára gyorsult.

120. XVIII/6. A kalibrált bemutató — Egygarasos műszak

Meghökkenő mesélő

A felgyorsult keringő forгатagában a centrifuga ereje az üvegfalnak préselte Henderson bordáit, míg az antikvárius már meglepő gépies eleganciával követte a fordulókat. A vitrin tetőlapján elcsúszó rézlemezek végül egyetlen fémes kattanással reteszelődtek: a szerkezet elérte a tetőpontot, s a padló hirtelen, tizenkét ütős harangjáték kíséretében dermedt mozdulatlaná.

A gyűjtő elégedett hümmögéssel elrakta a stopperórát, felhajtotta az üvegalitka elülső lapját, s egy apró, gravírozott réztáblát akasztott a peremre: „Elátkozott gépész és inasa – működőképes bemutatódarab, 1888”.

– Kifogástalan kalibráció – bólintott a férfi, majd benyúlt a zsebébe, de bankjegyek helyett egy szárnyas rézkulcsot húzott elő. Nem Hendersonékat oldozta el: a kulcsot saját szegycsontjának rejtett foglalatába illesztette, hármát csavart rajta, majd feszes léptekkel belépett a szomszédos, még üresen álló vitrinbe.

Amikor a felhúzórugója lejárt, a férfi szeme üvegesen megmerevedett. Henderson és az antikvárius ekkor vették észre a vitrin üvegén átszűrődő külvilági fényt: az utcai járdán bámészkodó tömeg állt, s egy kisfiú épp most dobott egy egygarasos rézpénzt a külső falba épített automatanyílásba. A padló alatti fogaskerekek újra megmozdultak.

A járdaszélen felejtett, magányos sárgaréz gázlámpa fénye halk sziszegéssel lobbant fel a szürkületben.

121. XIX/1. Az egygarasos előadás — Gépies ráadás

Meghökkentő mesélő

A bedobott egygarasos csilingelve gurult végig a vitrin rejtett rézcsatornáján, majd tompa gurgulázással bepattant a padló alatti számlálószerkezetbe. A gépies keringő dallama azonnal újrakezdődött, ám ezúttal a megszokott ütemnél lényegesen pattogósabb, szinte kétségbeesetten fúvós hangszereléssel.

Henderson megpróbált megkapaszkodni a sárgaréz korlátban, de a padlóba épített excenteres korongok nem tűrtek semmiféle lazítást. Az antikvárius, aki immár tökéletesen felismerte a belső fogaskerekek tehetetlenségét, precíz csípőmozdulattal kapta el Henderson könyökét, hogy elkerüljék a kényelmetlen ütközést az üvegfallal.

– Kérem, ne ágáljon! – sziszegte az antikvárius a keringő harmadik ütemére hajlongva. – Ez egy csökkentett tarifájú, hatvan másodperces villámbemutató. Ha kiesik a ritmusból, a mechanika azonnal leállít és levonja a büntetőállást!

Az utcai ablak túloldalán a kisfiú orrát az üveghez tapasztva figyelte a látványosságot. Henderson kényszeredett mosolyt erőltetett az arcára, ám a vitrin belső mennyezetéből ekkor két apró, rézből öntött csontváz-kéz ereszkedett alá, s mindkettejük kalapját egyetlen lendületes mozdulattal levette.

A műsor végén a rugós szerkezet nem kifelé nyitotta az ajtót, hanem a pincejárat felé billentette meg a padlót. A billenő csapóajtó felett felgyulladt egy apró, csiszolt üvegjelzés: „Műszakváltás a raktárban”.

122. XIX/2. A raktári besorolás — Tartalék statiszták

Meghökkentő mesélő

A ferde csúszda meglepően simára csiszolt tölgyfája nem bánta a finom posztókabátokat: Henderson és az antikvárius méltóságteljes csúszással érkezett meg a vitrin alatti sötét, de gépzsírszagú gyűjtőkamrába. A trapéz alakú teret nem pókhálók, hanem precízen elrendezett, bársonnyal bélelt fülkék szegélyezték, melyekben embernagyságú, rugós ízületű babák álltak mozdulatlanul.

– Ez nem a pince – állapította meg Henderson, miközben igyekezett kiköpní a csúszda széléről ráhullott faforgácsot. – Ez egy raktár!

- Ne kiabáljon, még meghallja a fogasléc! - sziszegte az antikvárius, és óvatosan megtapogatta a legközelebbi fülke szélét. - Látja? Ezek a cseredarabok. Ha a műsorszám kopik, egyszerűen lecserélik az alkatrészt.

A falból ekkor halk kattanással kiugrott egy rugós rézkar, amely nem fenyegetően, hanem szinte szolgálatkészen nyújtott feléjük két apró, ovális sárgaréz táblácskát. A gravírozott felirat mindkettőn ugyanazt hirdette: I. osztályú statiszta - Műszak: 2. szektor.

- Úgy tűnik, a rendszer nem tesz különbséget látogató és személyzet között - jegyezte meg az antikvárius, és gépiesen kitűzte a réztáblát a hajtókájára. - A garas bedobásával leigazoltuk a jelenlétünket.

Henderson még épp tiltakozni készült, amikor a fal mögül mély, fémes dobolás indult meg, mint egy óriási óramű visszaszámlálója.

123. XIX/3. A futószalag tesztje — Selejtezési eljárás

Meghökkenő mesélő

A fémes dobolás egyetlen éles gongszóval csattant fel, mire a bársonnyal bélelt fülkék fala halk sziszegéssel elfordult. A mögötte húzódó futószalag nem várt a tehetetlen elképedésre: két felpattanó, párnázott kar határozott lendülettel tolta be Hendersont és az antikváriust a lassan gördülő acéllapokra, közvetlenül két egyenruhába öltöztetett, viaszarcú figura közé.

- Álljon egyenesen, és ne pislogjon! - vágta rá az antikvárius sziszegve, miközben feszült tartásba merevedett. - A rendszer feltehetően a selejtet keresi. Ha észreveszik, hogy nem óramű hajt bennünket, az újrahaznosító csőbe dobnak!

Henderson megpróbált mozdulatlan maradni, bár a nadrágszárát átáztató gépolaj fagyos érintése erősen próbára tette az önuralmát. A futószalag lassan egy hatalmas, sárgaréz számlálóval szerelt kapu felé vitte őket, ahol egy mechanikus vizsgálókar hűvös, fémes ujjai módszeresen megkocogtatták a mellette elhaladó alakok bordáit, a belső rugók feszességét ellenőrizve.

Amikor a szerkezet Henderson mellkasához ért, a férfi szándékosan félrecsapta a fejét, és gépies, akadozó nyöszörgést hallatott. Úgy vélte, a hiba láttán a rendszer működési zavart regisztrál, és a hulladékoknál keresztül visszajuttatja őket az utcára.

A vizsgálókar valóban megtorpant, és a kapu tetején lévő rézharang tompán megkondult. A szalag leállt, ám a selejtezőcsúszda helyett a mennyezet gépzsánérjai mozdultak meg: egy vastag, pántolt fenyőfa szállítóláda nehéz fedele kezdett lassan ereszkedni közvetlenül a fejük fölé.

124. XIX/4. A fadobozos szállítmány – Címkézett árukezelés

Meghökkentő mesélő

A pántolt fenyőfa fedél tompa robajjal rázárult a rekeszre, azonnal sötétségbe borítva a szűk belsőt. Henderson és az antikvárius szorosan egymáshoz préselődve feküdtek a friss, gyantaillatú faforgácságyon, miközben a mechanikus csomagolórendszer zökkenőmentesen tette a dolgát.

– Zseniális húzás volt selejtesnek tettetnie magát, Henderson – sziszegte az antikvárius, miközben próbált nem túl mélyeket lélegezni a szálló faporban. – A jelek szerint a rendszer nem megsemmisíti a hibás darabokat, hanem osztályozza és bedobozolja őket. – Egy koporsóméretű ládában ülünk, a bordáimat egy szögfej nyomja, és gőzöm sincs, hová visz ez a doboz – morogta Henderson, miközben kívülről éles, sziszegő hang kíséretében fémszegek hatoltak át a fa oldalán, végérvényesen rögzítve a tetőt.

A futószalag meglendült, s a láda egy finom ívű csúszdán zökkenve megindult lefelé. Odakintről fémbélyegzők ütemes csattanása hallatszott: a szerkezet automatikusan tüzes bélyegzővel égette rá a faoldalra a rendeltetési kódokat. A mozgás végül egy tompa rugózással megbukott, és a doboz megállt egy csendesebb gépteremben.

A deszkák résén át egy magányosan pislákoló, sárgaréz olajlámpás sárgás fénye szűrődött be, miközben odakint egy nehéz, vasalásos ajtó zárszerkezete kattant egyet.

125. XIX/5. A résnyire nyílt fedél – Címkézett felderítés

Meghökkentő mesélő

Henderson óvatosan megkocogtatta a fenyőfa oldalát, majd a könyökével addig feszegette a szegelt sarkot, amíg az egy recsegő pattanással engedett. A szellőzőnyílásként szolgáló résen átszűrődő lámpafényben az antikvárius előrehajolt, s megtörölte pápaszemét a forgácsporos kabátujjában.

A láda egy tágas, boltíves csarnok közepén pihent, ahol kőpadlón futó sárgaréz sínek hálózta be a teret. A falak mentén katonás rendben sorakoztak a hasonló méretű faforgácsos dobozok, ám a szobában egyetlen élő lélek sem tartózkodott. Csupán egy görgős lábakon guruló, mechanikus karokkal felszerelt fémállvány közeledett halkan a szomszédos sor felől.

- Úgy tűnik, átkerültünk a logisztikai részlegbe - suttogta Henderson, miközben kiszabadította a lábát a csomagolóanyagból, s kiemelt egy meglazult oldallécet. - Ha ez a doboz a kiviteli osztályra szól, percek kérdése, és kiszállítanak minket a városba.

- Vagy az elégetendő selejtbe - javította ki szárazon az antikvárius, és óvatosan kimászott a csikorgó kőpadlóra.

A mechanikus állvány megállt a ládájuk előtt. Egy apró, rugós csipesz kinyúlt a fémvázból, s nagy precizitással kiemelte a láda tetőlapjára égetett papírcímjét. A gép tudomást sem vett a dobozból kimászó két úriemberről; egyedül a kódolt jelzések érdekelték. Egy tompa kattanással átforgatta belső regiszterét, majd meghúzott egy nehéz kart a falon.

A csarnok túlsó végében lévő szellőzőrács mögül ekkor tompa, ütemes szuszogás hallatszott, mintha egy óriási tüdő szívna be a levegőt a mélyből.

126. XIX/6. A szívócső huzatja — Rendszerezett áramlás

Meghökkenő mesélő

A tompa szuszogás másodperceken belül süvítő légárammá erősödött. A sárgaréz sínek mentén felhalmozott faforgács és papírfecnik táncba kezdtek a kőpadlón, majd egyetlen lendülettel a falba épített, sötét torkú szívónyílás felé repültek. Henderson a legközelebbi öntöttvas tartóoszlopba kapaszkodott, miközben a kalapját csak az utolsó pillanatban tudta elkapni a levegőben.

- Úgy tűnik, mégsem a selejtezőbe kerülünk, hanem a kazánházba! - kiáltotta a szélzúgáson át, megpróbálva viasszorítani a kabátja szárnyait.

Az antikvárius azonban - aki jóval nyugodtabban szemlélte a mechanikus kavardást, miközben két kézzel markolta az oszlop másik felét - megrázta a fejét. Megfigyelte, hogy a hatalmas gép nem megsemmisítésre, hanem osztályozásra készülődik. A falon futó vastag rézcsövek üvegablakain át kis hengerek száguldottak, mint a levegő hajtotta futárkapszulák. A rendszer a vákuum segítségével nem elégette, hanem a megfelelő részlegekbe szippantotta a csomagolatlan terheket.

- Nem égetnek el semmit, Henderson - jegyezte meg szárazon az antikvárius. - Csupán felporszívóznak minket.

Ekkor a padlóból egy terelőlemez emelkedett ki, s lassan a szívószáj felé sodorta a két úriembert. Nem volt idő mérlegelni: a huzat elragadta őket, s mielőtt Henderson tiltakozni tudott volna, mindketten becsúsztak a sárgaréz csőrendszer tágas, simára csiszolt beömlőnyílásába.

A sötét, forgó csővezeték mélyén hirtelen egy sárgaréz kapu záródott le mögöttük, és a távolban felvillant egy halványan világító, kivilágított rézplakett.

127. XIX/7. A világító rézplakett — Leltári beteljesülés

Meghökkenő mesélő

A száguldás a csővonal bársonyos súlódási zajával ért véget. Nem volt ütdés, sem zökkenő; a vákuum lágyan, szinte udvariasan pottyantotta ki a két úriembert a sötétségből egy tiszta, zárt térbe. A padló polírozott tölgyfából készült, a levegőt pedig a megszokott, patinás viasz és a szárított levendula fojtogató illata töltötte meg.

Henderson nehézkesen feltápáskodott, és megtörölte a szemüvegét. Az antikvárius már az előttük magasodó üvegfalat tapogatta, aminek túloldalán a saját utcájuk megszokott, lámpafényes képe derengett.

- Hazaértünk - sóhajtott fel Henderson megkönnyebbülten, s a kabátját igazgatva a kijárat kilincs után nyúlt. - A csőrendszer egyszerően visszahozott minket az üzlet kirakatába!

A kilincs helyén azonban csak a sima üveg hidegsége fogadta az ujjait. Kívülről, az utca felől egy kíváncsi kisgyerek tapasztotta az arcát a kirakatüvegre, miközben az édesapja

gépiesen egy rézgarast ejtett a vitrin oldalán lévő nyílásba.

A padló alatt meglódult a fogaskerekek nehéz sárgaréz szerkezete. Henderson lába a tudata ellenére lendült ki, karja gépiesen a magasba emelkedett, míg az antikvárius merev, kimért mozdulattal hajolt meg a járókelők felé. A rézplaketten, amelyet a csőből kikerülve még nem tudtak elolvasni, gépelt betűk hirdették a kollekció legújabb darabjait: „Automatizált gyűjtők — eredeti XIX. századi kiadás, folyamatos működéssel.” A kirakat előtt a garas csilingelve zuhant a gyűjtődoboz aljára, s a két alak kénytelen volt bemutatni a rákényszerített, hibátlan keringőlépést. A távolból pedig egy halk, fémkaparó hang jelezte, hogy a következő mese már készen áll a felhúzásra.

128. XX/1. A vitrin ára — Szabályozott adásvétel

Meghökkenítő mesélő

A harmadik keringőfordulatnál Henderson megpróbálta száját mozdulatlanul tartva kiszólni az antikváriusnak, de a fogaskerekek bütykei merev, professzionális mosolyt kényszerítettek az arcára. Az antikvárius sem járt jobban: valahányszor a mechanika balra billentette a törzsét, szemei szertartásosan megrezdültek, mintha a járókelők ruházatát értékelné szakértő tekintettel.

Az utca túloldaláról egy cilinderes úriember lépett a kirakat elé. Megigazította csíptetőjét, és hosszan tanulmányozta a két forgó alakot. Láthatóan lenyűgözte a mozdulatok száraz, kiszámított precizitása. Nem habozott tovább: benyitott a sötét antikvárium ajtaján, ahol a csengő gépies csilingeléssel jelezte érkezését.

A pult mögött nem állt senki, csupán egy finoman durogó sárgaréz számlálószerkezet ketyegett a homályban. A vásárló egy vaskos, nehéz erszényt helyezett a márványlapra, s a világító rézplakett útmutatása alapján pontosan kifizette a két automatizált gyűjtő vételárát.

A kirakat padlóján lévő rézrugók erre egyetlen éles kattanással kioldódtak. A tölgyfa burkolat kétfelé nyílt, s a két mozdulatlan úriember zökkenőmentes szinkronban zuhant alá a mélyben várakozó, selyemmel bélelt utazóládába. A fedél azonnal rácsapódott a fejük felett, és a sötétben megszólalt a kiszállítási pecsétnyomó nehéz, csattanó hangja.

129. XX/2. A selyembélelésű utazóláda — Luxus kategóriás szállítás

Meghökkentő mesélő

A vaksötétben csupán a selyembélés puha súrlódása és az utazóláda ütemes rázkódása jelzi a haladást. Henderson óvatosan megmozgatta a vállát. A belső rugók feszítése végre engedett, bár a könyöke még mindig gépies szögben állt, mintha egy láthatatlan teáscsészét tartana a levegőben.

– Szerencsére a vásárlónk láthatóan jó ízléssel megáldott, tehetős úriember – suttogetta az antikvárius a sötétbe, próbálva kinyújtani zsibbadt lábujjait. – Ez a selyem legalább százhetven szálsűrűségű damaszt. Egy igazi műgyűjtő nem spórol a minőségen, amikor az új szerzeményeit szállíttatja.

Henderson halvány mosollyal bólogatott. A kerekek egyenletes zötyögése alapján egy finoman rugózott hintó rakterében utazhattak. Ha a vevő valóban egy gazdag kordokumentum-gyűjtő, a kastélyába érve bizonyára egy bársonnyal borított talapzatra helyezi őket, ahol a heti portörlésen kívül semmi egyéb dolguk nem akad majd. Ez kétségkívül nagyságrendekkel jobb kilátás, mint a logisztikai csarnok automata vákuumcsöveiben keringeni.

A hintó hirtelen megtorpant. Kívülről tompa, fémes csikorgás, majd nehéz léptek zaja hallatszott. A láda fedelén éles kattanással oldott ki a retesz, s a vakító napfény beáradt a szűk térbe.

Egy szürke köpenyes férfi hajolt föléjük. Nem csodálkozott a két mozdulatlan alak láttán, sőt: gépiesen leemelt a doboz széléről egy apró, sárgaréz csengőt, majd megszólaltatta azt a fejük felett.

– Átvétel visszaigazolván – morogta a férfi, miközben egy vasazott pálcával megkocogtatta Henderson térdkalácsát. – A luxusosztályú próbabábuk megérkeztek a királyi anatómiai színház hátsó bejáratához.

A láda mellett, a megvilágított kőpadkán egy hosszú, finoman csiszolt bonckés csillant meg a napsütésben.

130. XX/3. Az anatómiai színház — Mechanikus kórboncolás

Meghökkentő mesélő

Az antikvárius kétségbeesetten próbált pislogni, ám a felhúzómechanika mereven tartotta a szemhéját. Henderson ujjai közül apró, gépies kattanas hallatszott, miközben a szürke köpenyes alak kézbe vette a csillogó pengét, és közvetlenül a mellkasa fölé hajolt.

– Figyelem, uraim! – harsant fel egy öblös hang a magasból, ahol az anatómiai színház meredek padosrain tucatnyi orvostánhallgató hajolt előre. – A mai órán a legújabb generációs, viaszból és sárgarézből készült oktatási bábuk belső szerkezetét tanulmányozzuk. Különös tekintettel a gépies szívbillentyűkre.

A férfi meglendítette a szikét, ám a penge nem húst metszett: a finom acélhegy hajszálpontosan illeszkedett a Henderson mellkasán lévő apró, rejtett kulcslyukba. Egy határozott fordítás, s a két férfi teste halk fogaskerék-zörgéssel felemelkedett. Henderson gépiesen felkarolta az antikváriust, s a boncasztal hűvös lapján újra rázendítettek a kirakatból ismert, feltartóztathatatlan keringőre.

A hallgatóság csalódottan morajlott fel, míg a professzor bosszúsan firkált valamit a leltári ívre.

– Már megint felcserélték a szállítmányt a kirakati automata-színházzal – morogta, majd meghúzta az asztal alatti kart.

A csapóajtó éles villanással nyílt ki alattuk, s a két táncoló úriember tehetetlenül zuhant alá a sötét, szénporos szellőzőjáratba.

A mélyben, a járat falára szegecselve egy apró, megmunkálatlan réztábla csillant meg a félhomályban.

131. XXI/1. A szellőzőjárat szívóereje — Automatizált besorolás

Meghökkentő mesélő

A szellőzőjárat meredek lejtőjén a két úriember egymásba kapaszkodva csúszott lefelé, miközben mellkasukban a fogaskerekek még mindig a hirtelen félbeszakadt keringő ütemére kattogtak. Henderson próbálta beállítani az egyensúlyát, de a viaszbevonatú könyöke tehetetlenül kopogott a bádogfalon. Az antikvárius merev szemei a sötétben csupán a gyorsan tovatűnő szegecseket és a szénport tudták regisztrálni.

Hirtelen fülsiketítő sziszegés rázta meg a járatot. A logisztikai csarnok automata elszívórendszere szigorú pontossággal lépett működésbe, amint az érzékelők idegen tömeget észleltek a csővezetékben. A hatalmas sárgaréz lapátok által keltett vákuum nem válogatott: a szénport, a lehullott szövettani számlákat és a két gépiesített úriembert egyetlen lendületes léghullámmal szippantotta magába.

A csőrendszer elágazásánál egy mechanikus terelőlemez billent át, és a két figura pontsorozatként zúdult be a csomagelosztó térbe. Egy puha, szagelszívóval felszerelt gyűjtőzsákban landoltak, éppen egy halom poros raktári papír tetején.

Henderson mellkasa halk kattanással megállt, a keringő rugója végleg lemerült. Az antikvárius szemhéja végre kipattant a zárból. Ekkor a zsák szája felett egy nehéz, rézöntvényű bélyegzőfej emelkedett a magasba, s a hűvös levegőben megcsapta őket a friss tintapárna jellegzetes, kesernyés illata.

132. XXI/2. A tintapárna súlya — Automatizált osztályozás

Meghökkenítő mesélő

A csattanás, amellyel a nehéz sárgaréz bélyegző rásújtott a gyűjtőzsák szája melletti kartonra, megremegtette a poros papírhalmot. Henderson mozdulatlanul feküdt, de a homlokára csapódó lila tintafolt alatt viaszbevonata vékony repedést növesztett. Az antikvárius rémulten próbálta oldalra fordítani a fejét, ám egy automata acélkar már meg is ragadta a gallérját, s egyetlen zökkenővel a zöldre festett szelektáló futószalagra hajította mindkettőjüket.

- Kettes kategória. Törékeny, de forgórész-hiányos - sziszegte egy gőzhajtású beszélőcső a mennyezet sötétjéből.

Az antikvárius gépies nyakizmáival Henderson felé pislogott.

- Henderson... - suttogta szaggatottan, miközben a veszély érzete vibrált a belső fogaskerekeiben. - A rugója... teljesen leállt.

- Ne mozogjon - sziszegte vissza Henderson merev ajkakkal, félve a rögzített leltári számtól. - Ha észreveszik, hogy nem vagyunk élettelenek, azonnal átminősítenek minket selejtezendő szervizáruvá.

A futószalag csikordulva megállt egy hatalmas, felcímkézett fadoboz felett. Egy mechanikus kartonhajtogató kar máris szorosan köréjük tekerte a kátrányos csomagolópapírt, felkészítve őket a feladásra.

A távolban megszólalt egy rézharang halk, ritmikus kongása.

133. XXI/3. A feladási bizonylat — Címkézett illúzió

Meghökkentő mesélő

A harang harmadik kongására a csomagolóállvány padlója megbillent, s a kátránypapírba göngyölt páros súlyos zökkenővel csúszott le az acélsíneken várakozó teherkocsira. A sötétben, ahol a kátrány és a lila tinta szaga keveredett, az antikvárius alig hallható fogaskerek-kattogással próbálta kiegyenesíteni a nyakát.

- Ez a ritmikus ringás - suttogta a papír borításán keresztül - egyértelműen a Királyi Posta első osztályú futárkocsija. Kész szerencsétlenség lett volna a selejtbe kerülni, de a rézbélyegző súlya bizonyítja: felbecsülhetetlen értékű antik műtárgyként kezelnek minket.

Henderson nem válaszolt azonnal. Homlokán a repedés mentén parányi viaszszilánk vált le, de rugói feszességét tartva figyelte a kocs alól kiszűrődő gőzfúvásokat. A láda zökkenőmentesen haladt, mintha valóban egy selyemmel kibélelt gyűjtői szalon felé tartana. A logisztikai rendszer, úgy tűnt, végre felismerte bennük a kényes, ritka mestermunkát.

A teherkocsi azonban egy hirtelen, éles csikorgással eltért a belvárosi iránytól. A távolból nem a szalonok halk zongoraszava, hanem egy óriási ipari kohó fémes dübörgése visszhangzott. A kátránypapír apró repedésén át egy vörösen izzó réztábla csillant meg: „Beolvasztási és Selejtezési Osztály”.

Egy gőzhajtású, háromkaromú acélkampó csikordult meg közvetlenül a csomag felett, s felkészült a leereszkedésre.

134. XXI/4. A sárgarézöntvény — Osztályozott biztonság

Meghökkenítő mesélő

A gőzsziszegés kíséretében leereszkedő acélkarom nem zúzta szét a csomagot, csupán határozott, fémes szorítással a magasba emelte. A kénes gőz és a szálló pernye felhőjében a két mozdulatlan úriember imbolyogva emelkedett a tátongó, vörösen izzó katlan fölé.

– Figyelje csak azt a precíz rögzítést – kuncogott alig hallhatóan az antikvárius a kátránypapír feszülése alatt, miközben rugói finoman megremegettek a hőségtől. – Ez a finom mechanikai fogás a legértékesebb öntvényeknek jár. A múzeumi kurátorok nyilván személyesen kérték a gőzdarus kiemelését, nehogy sérüljön a felületi patina.

Henderson merev állkapcsán a viaszréteg csillogva megolvadt, de tekintetét szilárdan a felettük elsuhanó fogaskerekekre szegezte. Bár a lentről áradó forróság már a lábujjaik rézcsavarjait lazította, a biztonságérzetet nyújtó csomagolóanyag még tartott. Amikor a karom átlendítette őket a tomboló lángok felett, a csarnok automata elemzőrendszere egy gőzhajtású mérleget tolt alájuk.

Egy nehéz rézkalapács ütött rá a borításra, majd egy mechanikus bélyegző mély, vörös tintanyomot nyomott a kátránypapírra: „NEM MÁGNESES SÁRGARÉZÖTVÖZET – MÁSODLAGOS ÚJRAHASZNOSÍTÁS”.

A csomag erre nem a katlanba hullott, hanem egy oldalági, lejtős bádogcsúszdára zuhant. A suhanó sötétségben az antikvárius elégedetten sóhajtott fel:

– Látja? A szakszerű osztályozás. A kiállítási csarnok privát szárnyába kalauzolnak minket.

A csúszda alján egy kattogó, számozott rézforgóajtó várakozott a sötétben.

135. XXI/5. A számozott forgóajtó — Privát tárlatút

Meghökkenítő mesélő

A számozott forgóajtó száraz kattogással nyelte el a kátránypapírba csomagolt párost, majd egy halk, olajos szisszenéssel lendítette őket tovább. A suhanás hirtelen

megszakadt: a csomag egy bársonnyal bélelt, keskeny továbbítóvályúba pottyant, ahol mechanikus kartonfogók vettek finom, rugalmas fogást a csomagoláson.

– Ugye mondtam? – suttogta izgatottan az antikvárius, miközben rugói elégedetten csikordultak a lágyabb landolástól. – A forgóajtó a múzeumi archívum privát szekciójába vezet. A bársonyozott vályú egyértelműen a kiállítás előtti állagmegóvó zóna.

Henderson megpróbálta elfordítani a fejét a papírborítás alatt, de a nyakát rögzítő rézcsavar elakadt. Ennek ellenére a haladás üteméből magabiztos következtetést vont le.

– Egyetértek. A nyers felületkezelés után most nyilván a végső polírozás és a leltári számozás következik. Egy tisztességes tárlatvezető nem engedne gőzmarási nyomokkal teli öntvényt a látogatók elé.

A vályú felett ekkor gépies sziszegéssel két sárgaréz fúvóka ereszkedett alá. Ahelyett azonban, hogy puha kefék dörzsölték volna át a kátránypapírt, a szelepek sűrű, maró szagú ipari gépzsírt fröccsentettek a csomagra, teljesen elfedve az átlátszó kémlelőréseket.

– Kiváló! – állapította meg Henderson, miközben a ragacsos réteg lassan átítatta a fedőpapírt. – Légmentes védőréteg a tengerentúli szállításra. A tengerentúli tárlatok mindig a legmagasabb biztosítási kategóriába tartoznak.

A vályú végén azonban nem a kiállítócsarnok fényei, hanem egy mély, ritmikus kattogással forgó, óriási réz fogaskerék-rendszer várt rájuk, amelynek fogai között egy sötét, mély tartály örvénylett.

136. XXI/6. A hőkezelő katlan — Termikus restaurálás

Meghökkentő mesélő

A fogaskerek mély, öblös robajjal kapták el a kátránypapírba burkolt csomagot, majd egy nehéz sárgaréz daru emelte a magasba a párost. Alattuk narancssárga, izzó fény derengett át a gépzsírral átítatott burkolaton, s a levegő hirtelen olyan forróvá vált, hogy a rézkötések pattogni kezdtek a vázukon.

– Lenyűgöző! – sziszegte az antikvárius, miközben a hő tágulásra kényszerítette a hátában futó rugókat. – Ez a híres hősokkos sterilizálás. Hőkamra! Ezzel pusztítják el a káros gombákat és a szúféléket a faelemekből, mielőtt elhelyeznének bennünket a

királyi szárnyban.

- A technika győzelme a korrózió felett - bólított volna Henderson, ám a nyakcsavarjai túlságosan átforrósodtak a mozdulathoz. - Látszik, hogy a tárlatvezetők nem spórolnak a tőkével. A hőmérséklet pontosan be van kalibrálva a nemesfémek szerkezeti stabilitásához.

A darukar ekkor megállt a bugyborékoló, izzó katlan mértani közepe felett. A kátránypapír csücske sercegve füstölni kezdett, miközben a mechanikus tartókar lassan megdőlt, mintha csak egy kíméletes merítőfürdőre készítené elő a nagybecsű műtárgyakat.

A mélyből nehéz, fémes csikorgás visszhangzott fel, ahogy a katlan alján lévő gőzcsapda ritmikus ütemben nyitni kezdett.

137. XXI/7. A beolvasztó katlan — Újrahasznosított alapanyag

Meghökkenő mesélő

A tartókar hirtelen kioldott, s a csomag sima, íves pályán zuhant a bugyborékoló, izzó massa felé. A kátránypapír még a levegőben elhamvadt, teljesen szabaddá téve a két finomművű rézfigurát.

- Látja? - kiáltott át Henderson a süvítő forróságban, miközben az illesztéseiből megindult a cseppfolyós gépzsír. - A restaurációs csarnok végső fázisa. Az öntőforma elve! Teljes molekuláris megújulás a tárlatvezetés előtt.

- Pazar technológia! - helyeselt az antikvárius szilárd meggyőződéssel, miközben üveggolyó szemei vörösen tükrözték vissza a katlan tüzét. - A királyi gyűjtemény csakis a legtisztább, makulátlan szerkezetet tűri meg.

A merülés meglepően csendes volt. Nem történt robaj, csupán egy rövid, sercegő hang, ahogy a két úriember finoman belesüppedt az ezerfokos, folyékony fémfürdőbe. Óraműveik főrugói egyetlen lágy, dallamos pendüléssel pattantak szét a mélyben, fogaskerekeik pedig pillanatok alatt olvadtak egységes, aranyló folyadékká.

A katlan alján a gőzcsapda lezárult, s az automatizált csapolónyílás kimért adagokban öntötte a hűlő rézmasszát a futószalagon érkező formákba. Tíz másodperccel később két

tucat egyen-sárgarézt kabátgomb gördült le a hűtőtálcára, mindegyik lapján a logisztikai központ apró bélyegzőjével.

A csarnok csendjében a csomagológép újabb kartondobozt pecsételt le, s a szállítószalag megindult a városi konfekcióraktár felé.

138. XXII/1. A minisztériumi kabát — Szabályos sorrend

Meghökkentő mesélő

A Városi Konfekcióraktár négyes számú szabóműhelyében a levegőnek állandó posztó- és gépolajsza volt. Krum úr, a vezető szabó, végighúzta hüvelykujját a frissen érkezett sárgarézt kabátgombok során. A leltári dobozból pontosan tizenkét pár került ki a tölgyfa asztalra, s mindegyik lapján ott állt a logisztikai központ apró, mikroszkopikus bélyegzője.

Krum úr rendkívül precíz ember volt, aki nem tűrte a rendetlenséget. Cérnát fűzött a vastag tűbe, s egymás után varrta fel a gombokat a tisztviselői egyenruhák sötétkéék hajtókájára. A munkája ütemesen haladt, ám a harmadik kabátnál különös jelenségre lett figyelmes. Akármilyen szorosan húzta meg a dupla csomót, a mellkasrész két középső gombja nem volt hajlandó párhuzamosan állni.

Amikor elengedte a tűt, a két sárgarézt korong halk, fémes sercenéssel pontosan tizenkét fokkal egymás felé fordult. Olyan benyomást keltettek a sötétposztó hátterén, mintha két apró, szigorú úriember hajolna össze bizalmas tanácskozásra.

– Bosszantó öntési hiba – morogta Krum úr, s megpróbálta feszítővassal egyenesbe kényszeríteni őket, de a fém ruganyosan visszapattant a dőlt szögbe.

Végül lemondóan vállat vont, felakasztotta a kész egyenruhát a gőzölgő szárítószekrénybe, s eloltotta a gázlámpát. A sötétben a kabát két gombja finom, aranyló derengéssel tükrözte vissza az ajtó résén beszűrődő fénycsíkot.

139. XXII/2. A szárítószekrény gőze — Hivatalos megbeszélés

Meghökkentő mesélő

A szárítószekrény fülledt, gőzös melegében Henderson és az antikvárius úgy vélték, a sors végre megadta nekik a kijáró gőzfürdőt és a méltó higiéniai restaurációt. A sötétkék posztó vastag szövete mögött tisztán hallatszott a konfekcióraktár reggeli nyüzsgése.

– Rendkívül szakszerű termikus kezelés – suttogta az antikvárius, miközben fémtestét a szomszédos gomb felé fordította. – A felületi feszültség láthatóan jól tesz a sárgaréz alkatrészeinknek.

– Kétségkívül – felelte Henderson feszülten, szorosan tartva az illesztést. – Bár a szomszédos fogásra akasztott kishivatalnok-kabát gombjai visszataszítóan hiányos stílusérzékről tanúskodnak. Nem tartják a tizenkét fokos dőlésszöget.

Ekkor a szekrényajtó csikorogva kinyílt. Egy szürke köpenyes minisztériumi átvevőnyilvántartó nyúlt be a fogasért, s hűvös szigorral mérte végig a kész egyenruhát. Szeme megakadt a két középső gombon. Nem mérőszalagot húzott elő, hanem egy kisméretű rézcsipeszt, s óvatosan megkocogtatta a fémfelületet.

A két gomb nem reagált tágulással, csupán a fémes rezgés futott végig rajtuk, ahogy még szorosabban egymás felé hajlottak.

– Különös – morogta az átvevő, s a lajstromfüzetébe behúzott egy kék pipát a „Személyre szabott illeszkedés” rovat mellé. – Úgy tűnik, a legújabb gyártási széria magától felvette a minisztériumi etikett szerinti bizalmas dőlésszöget.

Kiemelte a kabátot a szekrényből, s egy guruló állványra akasztotta. Az állvány nyikordulva megindult a sötét folyosó vége felé, ahol a csőposta sárgaréz nyílása ritmikus sziszegéssel várt a következő szállítmányra.

140. XXII/3. A csőposta szelepe — Előkelő átszállás

Meghökkentő mesélő

A guruló állvány zökkenve állt meg a csőposta sárgaréz tölcse előtt. A csőből süvítő huzat felkorbácsolta a sötétkék posztó szegélyét, de Henderson egyetlen rezdüléssel

sem mutatta ki zavarát a szomszédos fogason lógó kommersz kabátok előtt.

- Kiváló - suttogta a mellette feszülő gombnak. - Ez a minisztérium expressz pneumatikus járata. Kétségtelenül a belső kabinet restaurációs különszobájába szállítanak minket, ahol a polírozást már selyemkendővel végzik.

- A légnyomás-különbség valóban a legmagasabb rangú szalonok sajátossága - értett egyet az antikvárius, miközben fémteste kissé megdőlt a cső felől áradó szívóerőben. - Figyelje meg a vákuum ritmikus lüktetését. Ezt kizárólag az első osztályú küldeményeknél alkalmazzák a felületi oxidáció megelőzésére.

Egy mechanikus kar lendült ki a fal nyílásából, s a fogasról leemelt kabátot precíz mozdulatokkal összehajtogatva egy hatalmas, filccel bélelt rézkapszulába gyömöszölte. A sötét szövetredők szorosan egymáshoz préselték a két gombot, de Henderson önérzete mit sem csorbult: a szűk térben csupán a magas rangú privilégiumok elkerülhetetlen kényelmetlenségét látta.

A kapszula fedele csapódva záródott, a retesz kattant, s a nyomáscsökkentő szelep sziszegése elnyomta a külvilág moraját. A fémhenger nagy sebességgel lőtt ki a sötét csővezeték mélyébe, ahol a járatok elágazásánál egy számozott réztábla csattant le a vezeték falán.

141. XXII/4. A rázóasztal - Minőségi szelekció

Meghökkenítő mesélő

A szélvihar hirtelen elült, s a kapszula tompa fémes csattannással állt meg egy ferde fogadócsúszda peremén. A vákuum elengedte a reteszt, a hengeres fedél rugója felpattant, s a beáramló csőfűtött levegővel együtt a fogadócsarnok ipari zaja csapott be a filcbélés közé.

- Hallja a tapsot? - kacsintott Henderson gombteste a sötétkék posztó hajtókáján. - Az alacsonyabb rangú tisztviselői kar várakozik a fogadóállomáson. A precíz lassulásból ítélve a miniszteri szárny szintjére érkeztünk.

A kabátot egy kétágú, fogazott fémcsipesz emelte ki a kapszulából, majd ruganyos mozdulattal egy lassan rezgő, horganyzott acélrostára hajította. A rázóasztal ütemes zörgése alatt az antikvárius rézkarimája megremegve feszült rá a szövetre, de hanghordozása a legkevésbé sem veszítette el hivatali méltóságát.

– Ez a finom fizikai rezonancia a szövetszálak elektrosztatikus mentesítésére szolgál – magyarázta megfontoltan, míg a fémrosta alatt alattomos, sárga gőz csapott fel. – A protokoll szerinti tisztítás. Rendkívül figyelmes az adminisztráció.

A rosta szélén egy gőzhajtotta számlálófej csattant le, és egy szénacél tapintótüske végigpásztázta a kabát gombsorát. A szonda hideg hegye megkocogtatta Henderson csiszolt felületét, mire a gomb büszkén megfeszítette a cérnahurkát.

– Látja? A minőségi ellenőrző bizottság személyesen győződik meg a rangunkról – suttogta.

Ám a tapintótüske mögött egy súlyos, csapóajtós gyűjtőcsatorna fedele nyílt fel hirtelen, ahonnan sötét, olajszagú huzat süvített elő, s a rázóasztal lassan billenni kezdett a tátongó nyílás felé.

142. XXII/5. A gyűjtőcsatorna mélye — Stratégiai privilégium

Meghökkentő mesélő

A döntött rosta simán átcsúsztotta a posztókabátot a sötét nyílásba. A meredek, olajozott bádogcsúszdán való száguldást Henderson torkaszakadtából kibocsátott, méltóságteljes éljenzése kísérte, míg az antikvárius rézkarimája ütemesen koccant a kanyarok fémes falán.

A zuhanás egy vastag, nemezelt gyűjtőkosárban ért véget, amely alatt gőzhajtású dugattyúk sziszegtek csillapítólag. A félhomályos alagsori csarnokban sárgaréz csövek bonyolult hálózata duruzsolt, a falakra pedig vakító, mészfehér betűkkel mázolták fel a feliratot: MÁSODLAGOS SELEJTEZŐ ÉS BEOLVASZTÓ.

– Zseniális szervezés – állapította meg az antikvárius, miközben felületén megcsillant a fali gázlámpák derengése. – Ez a csatorna a Különleges Stratégiai Felderítő Osztály bizalmas alagsora. A „selejtező” megnevezés nyilvánvalóan pusztán konspirációs fedőnév, nehogy a tapasztalatlan alsóbbrendű tisztviselők megzavarják a zártkörű tisztitanácskozást.

Henderson gombteste büszkén feszült meg a cérnahurok szorításában. – Pontosan így van. A minisztériumi logisztika nem pazarolná az erőforrásait selejtre. Látja azokat a

pneumatikus továbbítókát? Ott dolgozzák fel a legbizalmasabb jelentéseket.

A kosár szélén ekkor egy lassú, automata emelőkar indult meg felénk, amelynek végén egy nehéz, rugós gombosolló csattant ritmikusan.

143. XXII/6. Az automata leválasztó — Protokolláris szelekció

Meghökkenő mesélő

Az acélkar méltóságteljesen ereszkedett le a gyűjtőkosár fölé, a rugós olló pengéi pedig fémes csendüléssel záródtak össze alig pár milliméterre Henderson megfeszülő cérnahurokjától. A sárgaréz gomb szilárdan tartotta magát, bár a csuklós szerkezet hűvös érintése végigfutott polírozott peremén.

– Figyelje meg a precizitást – suttogta az antikvárius szaggatottan, miközben rézkarimája rezonált a dugattyúk sziszegésével. – Ez a ceremóniális leválasztás. A stratégiai felderítőket megszabadítják a felesleges szövetbéklyóktól, hogy teljesen mobilissá váljanak.

– Pontosan így van – felelte Henderson fojtott hangon, bár a cérnaszál éles pattanással engedett a szorításnak. – A kabát csupán nehezek lett volna a bizalmas küldetés során. A minisztérium a tiszta fémre épít.

Az automata kar egyetlen pontos nyisszantással elmet szette a rögzítőfonalat. A nehéz posztókabát a mélybe hullott, a két kiszabadult sárgaréz gombot pedig a légbeszívó szelepek azonnal egy polírozott rézcsőbe rántották. A szűk csatornában száguldva a levegő süvítése hamarosan mély, dübörgő morajlásba csapott át.

A cső torkolatában nem a várt tiszti tárgyalóterem derengett, hanem egy vastag üveg mögött izzó olvasztótégely sziluettje.

144. XXII/7. A terelőlemez szelepe — Hősök és minősítés

Meghökkenő mesélő

A forró levegő hullámai azonnal megremegtették a sárgaréz gombok polírozott felületét, amint a csőposta utolsó kanyarulatából kirepültek. Az üvegfal mögött örvénylő, narancssárgán izzó olvasztótégely felé száguldva az antikvárius rézkarimája éles, magas hangon rezonált a hőtágulástól.

– Zseniális – lihegte az antikvárius, miközben pereme veszélyesen átforrósodott. – Ez a hősökk-teszt. A minisztériumi felderítőknek bírniuk kell az extrém körülményeket is. A gyengébb ötvözetek itt azonnal megolvadnának, de a mi sárgaréz magunk makulátlan!

– Valóban, a tiszta fém nem fél a tűztől – erősítette meg Henderson fojtott hangon, bár felületi karcolásai kellemetlenül feszültek a forróságban. – A vezérkar minden bizonnyal így edzi az elit megfigyelőket a bizalmas bevetés előtt.

A katlan pereme előtt alig néhány centiméterrel egy pneumatikus terelőlemez csattant éles fémes robajjal. A levegősugár a két gombot egy oldalirányú, hűtött csatornába lódította, közvetlenül a válogatórekesz felé. Az izzó katlan fenyegető vörössége azonnal elenyészett, s a hirtelen hidegben a fém peremük halk pattanással húzódott össze.

A csatorna végén egy filccel bélelt gyűjtőtálca fogadta őket, ahol mechanikus karok épp leltári sorszámkat karcoltak a frissen ellenőrzött darabokra.

A sötétben azonban egy nehéz, hidraulikus prés lassú, ritmikus kattogása indult meg felettük.

145. XXII/8. A konfekcióraktár szabója — A végső felöltés

Meghökkentő mesélő

A hidraulikus kar nem zúzta össze őket. Ehelyett egy jéghideg acéltű csattant át a hátoldali rézhurkán, s a vastag, szurokkal kent cérna nyers rántással emelte ki mindkét gombot a leltározó tálcából.

– A végső bevetési fegyverzet felöltése! – suttozta az antikvárius extázisban, miközben a fonál szorításában a sötétkék posztó hideg textúrájához csapódtak. – A stratégiai felderítés legmagasabb fokozata!

– Végre a posztunkon vagyunk – kontrázott Henderson fojtott izgalommal, ahogy a varrógép talpa mellett kettőt kattanva a hajtóka szövetébe rögzült.

A felettük elsuhanó, gőzölgő vasaló sziszegése gőzfelhőbe borította a tekintetüket. Amikor a sűrű páragomolyag eloszlott, nem a titkosügynökök vezérkari terme tárult fel előttük, hanem a konfekcióraktár félhomályos csarnoka. Egy gyűrött kötényes szabó fáradt mozdulattal vágta el a fonalat, majd átnyújtotta a kabátot a minisztériumi átvevőnek.

Az átvevő egykedvűen végighúzta hüvelykujját a sárgaréz gombok során, kinyitotta a leltári naplót, és nagy piros pecsétet nyomott a papírra: Kishivatali irattárosi egyenruha, III. osztály – Szabályos.

Henderson és az antikvárius némán néztek egymásra a hajtóka két szemközti oldaláról. Nem volt elit felderítés, sem titkos küldetés. Csupán két tömeggyártott sárgaréz gomb voltak egy harmadrangú hivatalnok télikabátján.

A raktár kapuja kitárult, s a kabát kikerült a hűvös, esős utcára. A járda szélén álló, nedves csatornafedél alól halk, ritmikus fémes ketyegés szűrődött ki a sötétbe.

146. XXIII/1. Az irattári fogas — A nedves posztó csendje

Meghökkentő mesélő

A szitáló eső ritmikusan kopogott a sárgaréz felületeken, amint a kishivatali irattáros sietős léptekkel átszelte a macskaköves teret. Henderson és az antikvárius a sötétkék posztóba kapaszkodva hallgatták a cipősarkak kopogását, miközben a szövet minden egyes lépésnél feszült és elernyedtt alattuk.

– Úgy tűnik, a magas szintű felderítés elmarad – sziszegte az antikvárius a hideg szélben, de hangját szinte teljesen elfojtotta a szorosra húzott rögzítőfonal.

– Csendet! – vetette ellen Henderson fojtott izgalommal. – A megfigyelés a hivatali hierarchia alapja. Akárki is ez a tisztviselő, stratégiai célpont lehet.

A hordozó azonban nem titkos főhadiszállásra belépve rázta le magáról a csapadékot, hanem egy alacsony, dohos kapualjba fordulva kinyitotta a Városi Irattár nehéz tölgyfa ajtaját. Odabent por-, tinta- és száradó posztószag terjengett. A férfi egykedvű mozdulattal akasztotta fel a nehéz, átázott télikabátot az ajtó melletti öntöttvas fogasra.

A kabát lassan imbolygott a sötét sarokban. Henderson és az antikvárius szemszögéből

a félhomályos teremben csupán egy elnyűtt íróasztal, egy magányosan ketyegő zsebóra és az irattáros görnyedt hátképe látszott. A férfi leült, gondosan elrendezte a megsárgult aktákat, majd előhúzott a fiókból egy lapos fémcspeszt és egy üveg rézfényesítőt.

A fogas tövében húzódó szellőzőrács mögül ekkor halk, szabályos fémes kattanás hallatszott.

147. XXIII/2. A szellőzőrács kódja — Hamis akusztika

Meghökkentő mesélő

A kattanást halk, sziszegő levegőáramlás követte, amely megremegtette a sötétkék posztó alsó szegélyét. Henderson gombfej-pereme feszülten visszaverte a szobában uralkodó halvány lámpafényt, miközben próbálta kiszűrni a rács mögül érkező neszeket.

– Egy akusztikai csőposta – suttogta az antikvárius, amennyire rézbe öntött helyzete engedte. – A Minisztérium belső ellenőrzése közvetlen lehallgatóvonalat épített ki az irattár alá. Nyilvánvalóan minket keresnek.

– Ne legyen naiv – vetette közbe Henderson fojtott magabiztossággal. – Ez a Titkos Levéltár sürgősségi jeladója. Látja, hogyan hajol el az a tisztviselő? Éppen a kódolt jelekre vár.

Az irattáros valóban abbahagyta a sárgaréz gombok fényezését, de nem a rácsra figyelt. Egy megsárgult papírlapot húzott elő a fiók mélyéről, és mániákus gondossággal hajtogatni kezdte. A szellőzőből ekkor egy apró, rézbevonatú henger gördült ki a padlóra, pontosan a fogas alatti sötét sávban állva meg.

Henderson és az antikvárius megdermedve figyelte a tárgyat. A hengerről finom, meleg gőz szivárgott fel, meglepően fahéjas árnyalattal.

– Titkos üzenetek és állami kódok – állapította meg Henderson elégedetten. – Stratégiai fontosságú részlegnél vagyunk.

Az irattáros azonban meg sem mozdult. Nyugodtan ráütött a zsebórája fedelére, fellapozott egy vastag lajstromkönyvet, majd az asztal szélén álló kis fémdoboz felé nyúlt. A szellőzőmélyedésben ekkor egy apró, sárgarézrel kivert rugós fémmylv feszült meg újra, készen a következő mozdulatra.

148. XXIII/3. A fahéj aromája — Kódolt uzsonna

Meghökkenítő mesélő

Az irattáros nem sietett. Lassan, kimért mozdulatokkal elővett a fiókból egy apró, sárgaréz csipeszt, és óvatosan felemelte a padlóról a gőzölgő hengert. Sem a kódkönyvet, sem a rejtjelfejtő táblázatot nem nyitotta ki; ehelyett egyetlen finom csavarással lekapcsolta a fémtok kupakját.

A hengerből nem rejtjeles pergamen került elő, hanem egy hajszálvékony, fahéjas cukormázzal bevont, gőzölgő tésztatekercs. A Minisztérium belső csőpostája nem a hadiügyi vezérkar stratégiáját továbbította, hanem a földalatti konyha frissen sütött tízóraiját.

- Zseniális álcázás - suttogta Henderson, miközben gombteste aprót rezzent a posztószöveten. - Szerves kémiai csatornán átküldött biológiai információ. A cukormáz minta-sűrűsége nyilvánvalóan a tengerészeti koordinátákat rejt.

- Ez egy pékáru, Henderson - jegyezte meg fanyarul az antikvárius, amennyire a rézöntvény feszessége engedte.

Az irattáros gépies nyugalommal bekapta a süteményt, a szárazra törölt üres hengert visszadobta a szellőző nyílásába, majd egyetlen bejegyzést tett a hivatali lajstromba: „Tízórai vételezve, állag megfelelő.” Lezárta a könyvet, és a hátsó adattár felé indulva elhagyta a helyiséget.

A szobára fojtogató csend telepedett. A fogas alatti padlódeszkák mélyén azonban halk, ritmikus kattogás indult meg: a mélyben futó csőpostahálózat lassan forgatni kezdte a vastag gőzcsöveket.

149. XXIII/4. A padlódeszka süllyedése — Mechanikus felderítés

Meghökkenítő mesélő

A padlódeszkák ritmikus kattogása hirtelen fém a fémen csikordulássá fajult. A fogas, amelyen az átázott tisztviselői kabát lógott, apró zökkenéssel hüvelyknyit süllyedt a parketta síkja alá. Henderson gombteste baljóslatúan megfeszült a posztószegélyen.

- Látja? A rejtett szellőzőrendszer valójában egy tengeralattjáró ballaszttartályának csőhálózata – motyogta Henderson belső sárgaréz rezonanciával. – A fahéjas tészta csupán gázálarc-szűrőként szolgált. Most merülünk a minisztérium mélytengeri szektorába.

- Henderson, maga javíthatatlan romantikus – sóhajtott fanyarul az antikvárius gombja, miközben próbált nem figyelni a posztószálak vészes nyúlására. – Csupán a csőposta vákuumszivattyúja rántotta le a fogas alatti tisztítóaknát.

A kabát alatt tátongó résből meleg, szappan- és gépolajszagú gőz csapott fel. A fogas szára lassan forgott egyet a saját tengelye körül, majd a ruha szárnyai széttárultak a sötétben. A mélyből fémkaparók és automata kefék sorfala bontakozott ki, ahogy az egész ruhaállvány elkezdett aláereszkedni a gépészeti járatba.

- A felderítés megkezdődött – állapította meg Henderson, ahogy egy elhaladó fémkar finoman megkocogtatta a felső gombot. – Behatolunk a központi vezérkar belső szentélyébe.

Az aknából azonban nem stratégiai térképek halk sursogása hallatszott, hanem egy távoli, monoton csengő, amely az automata ruhatár tisztítási ciklusát jelezte.

150. XXIII/5. A gőzkamra permete — Mechanikus

álcázás

Meghökkenő mesélő

A tisztítóakna belsejében a gőz sűrű, kámforos homályként telepedett a gombok sárgaréz felületére. A forgó kefék acélsörtéi fülsértő csikorgással estek neki a nedves posztónak, miközben a gépészeti szerkezet ütemes kattogással adagolta a maró hatású, ipari tisztítószeret.

- Látja? Vegyi álcázással próbálják megsemmisíteni a titkos üzeneteket! – kiáltotta Henderson, ahogy a zsíroldó pára elhomályosította a fényét. – A katonai vezérkar törölni akarja a felszínről származó bizonyítékainkat!

- Henderson, maga abszurd teóriákat gyárt – préselte ki magából az antikvárius gombja, amint egy kemény szőrű kefe a kabátrehajtóval együtt a széle felé sodorta őket. – Ez csupán egy túlméretezett gőzkamra a minisztériumi tisztviselők ruhatárához. A

pecsétviasz- és kávéfoltok szakszerű eltávolítása aligha számít stratégiai szabotázsnek. A mechanika ekkor hirtelen reteszt váltott. Egy sziszegő hidraulikus kar nyúlt be a gőzvezetékek mögül, megragadta a vállfa kampóját, és egy nyikorgó terelőlemez segítségével oldalirányba lendítette az egész felöltőt. A nehéz posztó egy sötét, száraz levegőt árasztó alagútba sodródott, ahol a falakat apró, számozott fémkapcsok borították.

A kapcsok nem tisztítottak, hanem módszeresen feszegetni kezdték a ruha szövetét. A távolban egy rezonáló rézkürt mély bűgása szólalt meg, miközben a futószalag sín párja éles zökkenéssel egy ismeretlen mélyrevezető járat felé váltott.

151. XXIII/6. A fémkapcsok csattanása — A konfekció ára

Meghökkenítő mesélő

A sín pár zökkenővel ért véget egy világos, meleg levegőjű helyiség felett. A fémkapcsok nem szétzúzták a nedves posztót, ahogyan azt Henderson sejtette, hanem egyetlen precíz, fémes csettintéssel átvágták a sárgaréz gombok hátulján lévő cérnaszálakat. A két átváltozott férfi tehetetlenül zuhant alá a sötét járatból egy puhán bélelt, faborítású rekeszbe.

– Látja? A kódolt eltávolítási protokoll! – fújtatott fojtottan Henderson, amint végiggördült a bársony bélésen. – Ez a minisztériumi szanálási fázis. Módszeresen elválasztanak minket a szervetlen hordozótól, hogy ne hagyjunk nyomot!

Az antikvárius fém teste halkan koccant a rekesz alján heverő tucatnyi teljesen egyforma, frissen polírozott sárgaréz gombhoz. A kámfor és a vegytisztító gőz szagát felváltotta a száraz szabókréta és a finom gyapjú illata.

– Henderson, maga javíthatatlan – nyögte ki az antikvárius megtört, fémes hangon. – Ez nem szanálás. Ez a konfekcióraktár tartalékos doboza.

Felettük ebben a pillanatban egy óriási, cérnaáztatta férfikéz nyúlt be a rekeszbe. A raktári szabó hüvelyk- és mutatóujja szertartásos pontossággal csippentette fel Hendersont, majd egy vastag tű hegye éles szisszenéssel hatolt át a gombfülön. A katonai összeesküvés-elmélet egyetlen mozdulattal foszlott szerte: a gőzkamrából

kikerült egyenruhán a kopott gombokat csupán újra cserélték a minisztérium legújabb segédfogalmazója számára.

A szabóasztal sarkában ekkor halkan megszólalt egy rézrugós óraszerkezet ütemes ketyegése.

152. XXIV/1. A segédfogalmazó kabátja — Szabályos öltések

Meghökkenítő mesélő

A vastag cérnaszál rászorult Henderson sárgaréz fülére, ahogy a szabó egyetlen rutinos mozdulattal elvarrta a csomót a sötétkék posztó visszáján. A férfi a harmadosztályú segédfogalmazó vadonatúj egyenruhájának felső hajtókáján találta magát, szilárdan rögzítve az állami bürokrácia szívéhez. Odalenn, a faborítású rekesz mélyén az antikvárius mozdulatlanul hevert a hideg fémgombok között, és végignézte társának gyors felemelkedését.

– Látja? Stratégiai beékelődés! – suttogta Henderson elégedetten a fémtestén keresztül, ahogy a szabó vállfára akasztotta a kikefélt kabátot. – Behatoltam a minisztériumi döntéshozatal közvetlen közelébe. Innen az egész adminisztratív hálózatot átlátjuk!

Az antikvárius meg sem próbált közbevágni. Csendben várta a sorsát, amíg a szabó cérnás ujjá ismét belenyúlt a rekeszbe, és közönyösen kiemelte őt is. Ám ahelyett, hogy a kék gyapjúhoz illesztette volna, a mester egy egészen más ruhadarab felé fordult: a falon egy vastag, kormos marhabőr kötény lógott, amelyet a kazánfűtők hordtak a minisztérium alagsorában.

Mielőtt Henderson kifejthette volna legújabb elméletét a hivatali hierarchia csúcsairól, a vastag tű éles szisszenéssel hatolt át a zsíros bőrön. Az antikvárius egyetlen kemény öltéssel a hamualagút felelősenek zsebfedőjére került.

A műhely ajtajában ebben a pillanatban megszólalt a rézcsengő, és belépett a futárfiú.

153. XXIV/2. A hamualagút huzatja — Elágazó hivatali utak

Meghökkenő mesélő

A futárfiú nem teketázott. Egyetlen lendülettel karjára kapta a vállfára akasztott sötétkék posztókabátot, másik kezébe pedig felnyalábolta a nehéz, kormos marhabőr kötényt. A sárgaréz gombok halkan összekoccantak a mozdulattól, ahogy a fiú kilépett a szabóműhelyből a minisztérium központi körfolyosójára.

– Tartsunk össze! A koordinált akció a kulcs! – sziszegte Henderson a hajtókáról, miközben a huzat lengetni kezdte a szövetet.

– Hallgasson végre... – nyögte az antikvárius odalentről, a zsíros bőrzseb széléről, de a hangját elnyelte a szinteltérő teherlift csikorgása.

A futárfiú a páros egyik felét a gőzkabin mögötti szervizaknába dobta, ahol a kazánfűtő már türelmetlenül várta a munkaruháját, míg a kék egyenruhával egyenesen a harmadik emeletre, a Segédfogalmazói Osztályra sietett. A két gomb útjai ezzel végérvényesen elváltak. Henderson a magasba emelkedett, ahol a frissen kinevezett tisztviselő azonnal magára öltötte a kabátot, és büszkén kihúzta magát a sárgaréz névtáblák tükrében.

A gomb csillogó felületén visszatükröződött az iktatóhivatal végtelen sora: akták ezrei, a pecsétek monoton puffanása és a bürokrácia dermesztő csendje. Henderson ekkor döbrent rá a szörnyű igazságra. Nem a hatalom irányító központjába került, hanem a minisztérium legunalmasabb, mozdulatlan fogaskerekére rögzítették, ahol a legkisebb elhajlás is azonnali selejtezést vont maga után.

Odalenn az alagsorban eközben felizzott a kazán szénparázsa. A kormos kötény zsebén rögzített antikvárius a füstös félhomályban hirtelen meglátott valamit a hamualagút mélyén: egy apró, rézből öntött csőpostanyílást, amely ritmikus kattogással szívta be a levegőt.

154. XXIV/3. A sárgaréz csőposta — Váratlan légáramlat

Meghökkenő mesélő

A segédfogalmazó unott mozdulattal emelte fel a nehéz iktatópecsétet, és akkora hévvel csapott le az aktára, hogy Henderson majdnem leszakadt a hajtókáról. A sárgaréz gomb szemei előtt kék tintacseppek fröccsentek a levegőbe. Az íróasztal sarkán álló, fényesre polírozott csőposta felől mély, sziszegő hang hallatszott: a rendszer éppen vákuumot képzett a szintek közötti üzenetváltáshoz.

Odalenn a pincében a kazánfűtő egy kormos piszkavassal nyúlt be a hamualagútba. A mozdulattól a marhabőr kötény megbillent, és az antikvárius veszélyesen közel került a szívónyíláshoz. A fémrács mögül áradó vákuum elkapta a gomb apró fülét, de ahelyett, hogy felrántotta volna a sötét járatba, a huzat hirtelen megfordult. A nyomásszabályozó szelep csikordult egyet, s a hivatali bürokrácia tüdeje váratlanul kilélegzett.

Fent a harmadik emeleten a segédfogalmazó éppen a csőposta nyílása fölé hajolt, hogy benézzen a sziszegő járatba. A kiáramló forró, koromszagú levegőgőz egyetlen másodperc alatt borította be a makulátlan íróasztalt és a tisztviselő frissen vasalt egyenruháját. A kék posztó pillanatok alatt feketévé vált, a riadt segédfogalmazó pedig káromkodva kapta magához a tisztítókefét.

– Ezt a selejtes darabot azonnal le kell cserélni! – morgott a tisztviselő, és hirtelen mozdulattal lecsatolta a kormos gombot a kabátról.

Henderson a fa íróasztal lapján gurult végig, egyenesen a tátongó csőpostanyílás felé, miközben odalenn a kazánfűtő elégedetten törölte meg az antikváriust egy kenderkóccal. A minisztériumi csatornáknak a levegő újra megmozdult.

155. XXIV/4. A rézkapszula fészke — Váratlan menetrend

Meghökkenítő mesélő

A sárgaréz csőposta éhes torfoka szisszenve nyelte el a guruló Henderson gombot. A vákuum nem válogatott: a hivatali hierarchia csúcsára törő rézkarika szélesebben repült felfelé a sötét, csikorgó fémcsövekben, ahol csak a sűrített levegő süvítése és a régóta lerakódott koromszemcsék adtak ritmust a száguldásnak.

Odalenn a homályos alagsorban a kazánfűtő elégedetten csettintett a nyelvével. A kenderkóccal fényesre dörzsölt antikvárius gomb immár makulátlanul ragyogott a durva

marhabőr kötény szélén. A munkás azonban nem vesztegette az időt: egy hirtelen mozdulattal kioldotta a kötény szíját, és a szennyes munkaruhát lazán rádobta az alagsori teherliftre vivő futószalagra.

Henderson eközben elérte a harmadik és a negyedik emelet közötti elágazást. A pneumatikus csatorna mechanikus terelőlapja éppen abban a másodpercben váltott át, amikor a gomb megérkezett a csomóponthoz. Ahelyett, hogy a főosztályvezető bársonyozott asztalára potyogott volna, egy oldalsó, rég elfeledett elszívóágba pördült.

A sötét csővezeték egy apró, nemezzel bélelt fogadókosárban végződött, ahol már több tucat eltévedt körző, kiszáradt tustoll és egy elfeledett iratkapocs várakozott. Henderson tompa koppanással landolt a nemezágyon, éppen egy sárga iktatókártya tetején.

Lent a szalagon az antikvárius lassan megindult a központi mosoda irányába. A hivatali gépezet olajozottan működött tovább: az alkatrészek helyet cseréltek, a rendszer pedig nem tűrt semmiféle hiányt a leltárban.

A fal mögül hirtelen egy fémes kattanás visszhangzott, ahogy az alagsori lift ajtaja kinyílt.

156. XXIV/5. A liftakna huzatja — Rendszerezett tévedés

Meghökkenítő mesélő

A teherlift sötét fülkéből egy automata csipesz nyúlt ki, és a futószalagról határozott mozdulattal behúzta a kazánfűtő kötényét. Az antikvárius gombja a keményített bőr szélén billegve hirtelen a harmadik emeleti vasalódekk felé emelkedő platformon találta magát. Odabent a forró gőz azonnal átjárta a finom szarvanyagot; a hőség hatására a felületi karcolások elsimultak, mintha a hivatali gépezet saját leltári szabványai szerint próbálná újjáépíteni az egykori boltost.

Ezzel egy időben a negyedik emeleti elszívóágban Henderson gombja mellé újabb küldemény landolt. Egy nehéz rézkapszula hullott a nemezágyra, benne egy sürgős áthelyezési határozattal. A kosár alja a váratlan súly alatt megbillent, működésbe hozva a túlterhelési szelepet. A mechanikus mérlegkapcsoló halk kattanással nyílt ki, s a sárga iktatókártya Henderson gombjával együtt egyenesen a központi iktatóiroda

feldolgozócsúszdájába zuhant.

A bürokrácia nem ismert eltévedt tárgyakat, csupán még fel nem dolgozott iratokat. A csúszda alján egy gumiütköző megállította a gombot, pontosan egy szigorúan titkos minősítésű iktatókönyv nyitott lapján.

A fal túloldalán a teherlift megállt a vasalódekk szintjén, ahol egy óriási gőzprés már készen állt a tisztításra váró ruhadarabok fogadására.

157. XXIV/6. A viaszpecsét nyomása — Hivatali bejegyzés

Meghökkenő mesélő

A szigorúan titkos iktatókönyv felett automatizált pecsétnyomó kar lendült meg. A nehéz sárgaréz fej nem mérlegelte a nyitott lapon heverő szarvanyag tárgy természetét; a hivatali ügyrend szerint a csúszdán érkező minden elem bejegyzésnek minősült. A gép mély dörrenéssel sújtott le, s Henderson gombja egyetlen precíz mozdulattal belpréselődött a vörös viaszpecsét közepébe, végérvényesen iktatószámmá alakítva a tárgyat.

Eközben a vasalódekk gőzprésének fedele sziszegve ereszkedett a kazánfűtő kötényére. A száraz forróság helyét nedves, sűrű gőzfelhő vette át, amely alatt a finom felület szerkezete végleg meglágyult. Az antikvárius gombja beletapadt a durva vászon szövésébe, felvéve a munkaruha formáját és kopottságát. A gépi minőségellenőrzés nem jelzett hibát: a darab megfelelően átvette az előírt állami patinát.

A regisztrációs ívet feldolgozó kishivatalnok éppen kávéért nyúlt, amikor a pecsétnyomó alól kicsúszott a vörös viaszos dokumentum. Szórakozottan pillantott a kiemelkedő domborműre, majd gondolkodás nélkül rányomta az „Azonnal továbbítandó” bélyegzőt.

A vasalódekk futószalagja megmozdult, és a frissen préselt kötényt egy egyenruha-szállító kosárba ejtette. A kosár alján egy apró, elfeledett rézkapocs halkán megzzent a guruló kerekek ritmusára.

158. XXIV/7. A továbbított aktaboríték — Szabályos felderítés

Meghökkentő mesélő

A bőr irattáska csatja fémesen kattant, amikor a kishivatalnok belenyomta a frissen lepecsételt aktát. Henderson gombja, immár domború vörös viasznyomatként, sötétlen terpeszkedett a lap szélén. A hivatalnok nem sejthette, hogy a perem apró barázdái nem kódolt utasítások, hanem egy finomposztó zakó emlékei; a szabályzat alapján a mintázatot a Felderítési Osztály sürgős jelzéseként értelmezte, és a küldeményt azonnal a felső szintre irányította.

Pár folyosóval odébb a mosodai kosár zörögve gördült végig a kőlapokon. A minőségi ellenőr fásultan emelte ki a préselt kötényt, s ujjbegye megállt az antikvárius gombján. A gőzprés által alakított szarvanyag felülete szokatlanul mattnak hatott a szénszálas lámpa fényében. Az ellenőr szemöldöke megrándult. Az előírás szerint a selejtes felületet meg kellett volna semmisíteni, ám a túlterhelt tisztviselő inkább a „kísérleti egyenruha-tartozék” rubrikába tett egy sietős pipát.

A két tárgy útja a minisztérium alagsori teherelosztójában kereszteződött újra. A viaszpecsétetes aktát rejtő táskát és a ruháskosarat ugyanarra a sárgaréz szállítókocsira emelték. Henderson viaszba zárt lenyomata halkan hozzáütődött a bőrfalhoz, miközben az antikvárius gombja a durva posztó ráncai közt lapult.

A teherpálya rácsa csikordulva záródott be mögöttük. A sötétben csupán a kocsi tengelyének ritmikus kattogása hallatszott.